

አዲሱ
የምሳሌያዊ
አነጋገሮች
መጽሐፍ

ከአቶ ምሳሌያዊ አነጋገሮችና
ከምሥጢራዊው ፍቺዎቻቸው ጋር

ደበበ ኃ/ጊዮርጊስ እንግዳ

Publisher
Aster Nega Publishing Enterprise

ምሥጋና

የመጀመሪያ እትም 1999 ዓ.ም

ሁለተኛ እትም 2000 ዓ.ም

ሦስተኛ እትም 2002 ዓ.ም

የደራሲው መብት በህግ የተጠበቀ ነው

ደበበ ኃይለገብርኤል አንግዳ

በጽሕፈት ሥራ ሳይሰሰኙ ሌት ተቀን በመሥራት ለረዳኝ ለልጄ ለአሰናቀ ደበበ ምሥጋናዬ ይድረሰው።

በመጨረሻም ይህን መጽሐፍ በዚህ መልኩ ለማዘጋጀት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ለረዳኝ ጸሐፍትና ደራሲያን የላቀ ምሥጋናዬን አቀርባለሁ።

አዘጋጅ- ደበበ ኃይለገብርኤል አንግዳ

© Publisher
Aster Publishing Enterprise

1. ምሥጋና	I
2. መግቢያ	II
3. የምሳሌያዊ እነጋገር አገልግሎትና መልዕክት	1
4. ሀ-ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	12
5. ለ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	17
6. ሐ-ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	38
7. መልመጃ 1	41
8. መ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	47
9. ሠ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	69
10. መልመጃ 2	72
11. ረ-ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	78
12. ሰ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	80
13. መልመጃ 3	104
14. ሸ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	111
15. ቀ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	114
16. መልመጃ 4	122
17. ቦ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	128
18. መልመጃ 5	156
19. ተ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	163
20. ቸ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	173
21. ጉ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	174
22. መልመጃ 6	174
23. ነ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	178
24. መልመጃ 7	188
25. ለ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	190
26. መልመጃ 8	218
27. ለ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	225
28. መልመጃ 9	243
29. ከ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	249
30. መልመጃ 10	277
31. ወ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	283
32. ዐ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	295
33. መልመጃ 11	302
34. ዘ- ቤት ምሳሌያዊ እነጋገሮች	308
35. መልመጃ 12	313

36. የ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 317
 37. መልመጃ 13 383
 38. ደ-ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 389
 39. መልመጃ 14 399
 40. ደ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 405
 41. ገ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 407
 42. መልመጃ 15 419
 43. ጠ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 426
 44. ጧ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 433
 45. ጸ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 435
 46. መልመጃ 16 436
 47. ፀ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 441
 48. ጸ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 441
 49. ፈ- ቤት ምሳሌያዊ አነጋገሮች 442
 50. መልመጃ 17 447
 51. ለንድና ከለንድ በላይ ለቻ ምሳሌያዊ አነጋገር ያላቸው 453
 52. የቃላት መፍቻ 463
 53. የመልመጃዎች መልሶች 470

ምሳሌያዊ አነጋገር የሥነ-ቃል አንዱ ክፍል ነው። በዚህም ማህበረሰቦች በረጅም ዘመን ታሪካቸው ያጠራቀሙትና የሚያጠራቅሙት ቅርስ ከመሆኑም በላይ ለሀልውናቸው ሲሉ በሚያደርጓቸው አንቅስቃሴዎች ምክንያት የሚከሰት ከአካባቢያቸውና ከተፈጥሮ ጋር በሚደረግ መስተጋብርና ትግል የሚፈጠር የአያሌ ገጠመኞች ጥርቅምና የገጠመኞችም ማንጸባረቂያ ነው።

በሥነ-ቃል ሕዝቦች ማንነታቸውን ያሳውቁበታል፤ ስለአካባቢያቸው በአጠቃላይ ስለሚኖሩበት ዓለም ያላቸውን ፍልስፍና ይቀርጹበታል። ወግና ልማዳቸውን አጠንክረው የሚያቆዩበት ዋነኛ መሣሪያቸውም ነው። ኃዘን ደስታቸውን፣ ምኞት ተስፋቸውን፣ ፍቅር ጥላቻቸውን፣ ድል ሽንፈታቸውን፣ ድጋፍ ተቃውሞአቸውን በአጠቃላይ የሕይወታቸውን መልካች ያንጸባርቁበታል።

የሥነ ቃል ዓይነቶች ብዙ ናቸው። በየአገሩና በየባሕሉ የተለያዩ የሥነ ቃል ዓይነቶች ቢኖሩም አብዛኛዎቹ በሁለት ዐበይት ቅርጾች ይከበታሉ። የመጀመሪያዎቹ በዝርዝርና በትረካ የሚነገሩ ሲሆን፤ ሁለተኛዎቹ ደግሞ በግጥም ቅርጽ የሚቀርቡና የሚዜሙ ናቸው። በዝርዝር ከሚቀርቡት መሃል ምሳሌያዊ አነጋገሮች፣ አፈታሪኮች፣ እንቅስቃሴዎች፣ ቀልዳ ቀልዶች ... ወዘተ ሌሎችም ይገኙበታል።

ምሳሌያዊ አነጋገሮችን የደረሰባቸው እገሌ ነው አይባልም። ምክንያቱም እጅግ ከረዥም ዘመናት በፊት ከሕዝቦች አንደበት፣ ለሕዝቦች፣ በሕዝቦች በጋራ ሀብትነት ሲጠቀሙባቸውና ከትውልድ ወደ ትውልድ በቃል፣ ዛሬ ደግሞ በጽሑፍ መልክ ሲተላለፉ በመኖራቸው ነው። በዚህም ምክንያት ምሳሌያዊ አነጋገሮች የሕዝብ ሀብት ናቸው።

በእኔ በኩል ያደረግሁት ነገር ቢኖር እነዚህን ምሳሌያዊ አነጋገሮች በማስባስብ፣ መልክ በመስጠት ለእያንዳንዱ ምሳሌያዊ አነጋገር ለቻ ናቸው ከምላቸው ምሳሌያዊ አነጋገሮች ወይም ከምስጢራዊው ፍቺያቸው ጋር አቀናጅቼ ማቅረቤ ብቻ ነው። ይህንንም ሥራ ለመሥራት ረዥም ጊዜና ብዙ ጥረት የጠየቀ ነበር።

በአጠቃላይ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ከ8000 በላይ ምሳሌያዊ አነጋገሮች ከአቻ ምሳሌያዊ አነጋገሮች ወይም ከምሥጢራዊው ፍቺዎቻቸው ጋር እንዲሁም ከ2000 በላይ መልመጃዎች ከነመልሶቻቸው የቀረቡበት ዝግጅት ነው።

ምሳሌያዊ አነጋገሮቹንም በተመለከተ ከዚህ ቀደም ተዘጋጅተው ከቀረቡት ዝግጅቶች ሁሉ ይህኛው በዓይነትም በብዛትም የመጀመሪያው የተዋጣለት ሥራ በመሆኑ ኅብረተሰቡ በተሰይም መምህራንና ተማሪዎች ምሳሌያዊ አነጋገሮቹን ከአቻ ምሳሌያዊ አነጋገሮች ወይም ከምሥጢራዊው ፍቺዎቻቸው ጋር እንዲሁ በሥርዓት ተዘጋጅተው ሲያገኙ በእጅጉ አዘውትረው እንደሚጠቀሙበት ተስፋ አደርጋለሁ።

እዘጋጁ

ምሳሌያዊ አነጋገር

የለው ልጅ በሕይወት ገጠመኝ በኑሮውና በሥራው የተለያዩ ልማዶችንና ወገኑን ያዳብራል። በጣም ጠቃሚ የሆኑትን ይጠቀምባቸዋል። እንዲያውም ኑሮውን ሕይወቱን እንዲያጣፍጥለት በየጊዜው ይበልጥ ያበላጃቸዋል። ከነዚህ ውስጥ በአማርኛ ቋንቋ አቻና ወደር የሌለው የትውፊት አካል ምሳሌያዊ አነጋገር ነው። ምሳሌያዊ አነጋገር የቀረበበት ምክንያትና ለበብ በቃል እየተጠና በዕለት ተዕለት ኑሮአችን ትልቅ ትንሽ ሳይባል ባህላችንን ደንባችንን ሥነ-ምግባራችንን እጠቃሉ በያዘው በምሳሌያዊ አነጋገር እየተጠቀምን ለሜታችንን በማያሻማ ሁኔታ እንገልጻለን።

ምሳሌያዊ አነጋገሮችን የደረሳቸው እኩሌ ነው አይባልም። ምክንያቱም እጅግ ከረኹም ዘመን በፊት ጀምሮ ሕዝቡ እንደጋራ ሀብት በጋራ ሲጠቀምባቸው በመኖሩ ነው። በዚህም ምክንያት ምሳሌያዊ አነጋገሮች የሕዝብ ሀብት ናቸው።

እያንዳንዱ ምሳሌያዊ አነጋገር ለተባለለት ጉዳይ ሲውል ግቡን ይመታል። ነገር ግን አወቅሁ ተብሎ በማያገለግልበት ቦታ በደነቅሩት ጠቀሜታ የለውም። ለምሳሌ የፋክራ ምሳሌ የሚነገረው የጅግንነት ተግባር ሲገለጽ ነው። ምሳሌያዊ አነጋገር እስኪላይ በሆነበት ቦታ በትክክል ሳያንዛዙ ቢጠቀሙበት ነገርን በቀላሉ ለማስረዳትና ለማብራራት ብዙም ሳይጨነቁ በቀላሉ ግብን የሚያስመታ ትውፊት ነው።

ምሳሌያዊ አነጋገር የያዘው ቁም ነገርና የሚያስተላልፈው ስፊና ጥልቅ ሐሳብ በረጅሙ የአዝጋሚ ሰውጥ ሒደት ውስጥ የተፈተነ ነው። የለው ልጅ ያለፈውን አሁን ያለበትንና መጪውን ሕይወቱን በሚመለከት ምሳሌያዊ አነጋገር ታላቅ የገለጻና የማስረዳት ጥንካሬ አለው። መልክነትን ባጭሩና በተዋቦ አባባል እስከላይ ሲገለጽበት እንደቆየ ሁሉ ወደፊትም ሊያጽርጠው የሚችል ነገር ሳይኖር ሰው እስካለ ድረስ ሥራ ላይ መዋሉ አይቀሬ ነው።

የምሳሌያዊ አነጋገር አገልግሎት

እያንዳንዱ ምሳሌያዊ አነጋገር የለውን ልጅ እንቅስቃሴና ሕይወትን በተለያዩ ገጽታዎች የሚመለከት ስለሆነ ይህንኑ ለመገለጽ ያስችለን ዘንድ በትንንሽ ርዕሶች ከፋፍለን ለመናገር ቢያስቸግረንም በመጠኑ ማኅበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊና ሥነ-ልቦናዊ ጉዳዮችን አስመልክተው የማያገለግሉን ለአብነት ያህል እንመለከታለን። የአማርኛ ባህሉ፣ ደንብና ቋንቋው ከአገባቡ ተጠቃሎ የሚገኘው ከምሳሌውና ከተረቱ ላይ ስለሆነ ስፊና ጠንካራም ነው።

የአማርኛ ምሳሌያዊ አነጋገሮች በብዛት ባለሁለት ሐረጎች ናቸው። እነዚህም እንደ ሥነ - ቃል ቅርሰነታቸው ከአገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ጋር አያተገናኝቡ ለመማሪያ መጻሕፍት ዝግጅት፤ ለድርሰትና ሥነ-ጽሑፍ ዕድገትና ብልጽግና ለቲያትርና ሲኒማ መነሻ ጭብጥ ሲያገለግሉ ይችላሉ። ምክንያቱም በረዥሙ የአዝጋሚ ለውጥ ሒደት ውስጥ ሕብረተሰቡ የሕይወት ገጠመኙን ያካብብቶ በመሆኑ ማኅበራዊ ፖለቲካዊ ኢኮኖሚያዊና ሥነ-ልቦናዊ ግንኙነቱንና አስተሳሰቡን በጉልህ ያንጸባረቅበት ስለሆነ ነው።

"ነገር በምሳሌ ጠጅ በብርሌ" የሚባለው ምሳሌያዊ ንግግር በአማርኛ ከተራ የዕለት ንግግር እስከ ሸንጉ ክርክር ሲያገለግል መኖሩን ይጠቁማል። የተጣላ እስታራቂ ፣ ሸንጉ መሪ የሆኑ "ንግግር ዐዋቂ" ለሚባሉ ለሦቶም የንግግር ማጣራጫቸው አሁንም ወትሮም ምሳሌያዊ አነጋገር ነው።

የምሳሌያዊ አነጋገር አጠቃቀም በጥንት ሸንጉ ላይ

ምሳሌያዊ አነጋገሮች በአገር ባህል የፍርድ አለጣጥ ሥነ - ሥርዓት ወይም ሙግት ጊዜም ያገለግሉ እንደነበር የታወቀ ነው። የባህላዊው ሙግት እስጥ አገባ ስለሆነ ተሟጋቾች፡-

- ምሳሌ 1 በላ ልበልሃ!
- የእጤ ሥረዓቱን
 - የአብርሃም እራቱን
 - አልናገርም ሐሰቱን
 - ሰርክ እውነቱ እውነቱን

በሚሉ ሐረጎች ይጀምሩና አጫጭር ግጥሞችን በምሳሌያዊ ንግግር አስደግፈው የሙግታቸውን ውርድ /ከላይ ወደታች/ ይደረድራሉ።

በአንድ ሙግት አቤቱታ ላይ ከጋብቻ ውጭ የተወለደ ልጅ እባቱ ልጅነቱን እንዲቀበለው አቤት ይላል። እባቱ ልጁን መቀበል ስላልፈለገ መልስ ይለጣል።

እንዲህ ብሉ፡-

- ምሳሌ 2
- ታገር ክፉ ወጨፈ
 - ተንጨት ክፉ ጥፌ
 - ተሀል ክፉ ባቂላ
 - ተልጅ ክፉ ዲቃላ
 - ተልብስ ክፉ ነጠላ
 - ከቤት ክፉ ሰቀላ

በማለት ከላሹ አልሞት የነበረውን የመከራ-ከሪያ ነጥብ ከዚህ በላይ በቀረቡት ምሳሌዎች ዲቃላ ክፉ ነውና አልቀበለውም ለማለት ይሞክራል።

ከላሹ ፈጣንና ብልህ ከሆነ የቀረበውን መልስ በተመሳሳይና ዘልቆ በሚገባ መልስ ይናገራል።

እንዲህ ብሉ፡-
ምሳሌ 3

- ካወቁበትስ ታገር ጥሩ ወጨፈ
- ተንጨት ጥሩ ጥፌ
- ችግር ይገፋል ባቂላ
- ጥቃት ያወጣል ዲቃላ
- ቀን ያሳልፋል ነጠላ
- ከደህና ያደርሳል ሰቀላ
- ካወቁበት ሁሉም አይጠላ

በማለት በምሳሌያዊ ንግግር መልስ ለጥቶ እባት አላዋቂ በመሆን ልጁን አለመቀበሉ ለሕተት እንደሆነ እንኳ ሳይቀር ይመክራል፤ ያስተምራል ፣ ሙግቱንም ይረታል።

የምሳሌያዊ አነጋገር አገልግሎትና መልዕክት

ከዚህ ቀጥሎ የተለያዩ ማኅበራዊ ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊና ሥነ-ልቦናዊ መልዕክቶችን የያዙ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን እንመለከታለን።

ምሳሌያዊ አነጋገሮች በማኅበራዊ ኑሮ ውስጥ የሚታዩትን አስነዋሪ ባህርያትን ለመዋጋትና መልካም ሥነ-ምግባር እንዲጻፍ፣ ፍቅር፣ ታማኝነት ፣ ደግነት፣ ትህትና፣ እውነት፣ ሰላም እንዲለፍኑና ትእግስት እንዲኖር የሚያሳለቡና የሚያስተምሩ ናቸው።

ምሳሌ 4

- ለው ለወዳጁ ጫጨት ያርዳል
- እንኳን ለቤቱ ይተርፋል ለጉረቤቱ
- የተናገሩት ከሚጠፋ ፣ የወለዱት ይጥፋ
- ሁለት ሆነው የተናገሩት፣ በመሬት የቀበሩት
- ትእግስተኛ ከፈለገበት ይደርሳል

ምሳሌያዊ አነጋገሮች በሕብረተሰቡ መካከል መፈቃቀርና መተዛዘን እንዲኖር ማጭበርበር፣ ስለትና ንፍገት እንዲጠፋ ያስገነዝባሉ።

ምሳሌ 5

- ከለስታም እንድ ያንቀው አንድ ይወድቀው
- አታላይ ለጊዜው ያመልጣል፣ በጋላ ይለምጣል
- ብቻውን የበላ ብቻውን ይሞታል
- ቸር ተመኝ ቸር እንድታገኝ

- ንፉግ ለግሰ ቢሰጥ፣ እጅ ይንቀጥቀጥ
- አልጠግብ ባይ ሲተፋ ያድራል
- ይሉኝታና ጥቅም ጉን ለጉን አይሄዱም
- እኔ ከሞትኩ ለርዶ አይብቀል አለኝ አሁን

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ሕፃናት በሥርዓት ተኩትኩተው ማደግ እንደሚያስፈልጋቸው ወላጆችና አሳዳጊዎችን ይመክራሉ፤ ያስጠነቅቃሉ።

ምሳሌ 6

- ለልጅ ከሣቀለት ለውሻ ክሮጡለት
- ልጅን በጡት፣ እህልን በጥቅምት
- ልጅህንና አትክልትህን ፣ ተጠባበቅ ጉረቤትህን
- ልጅ ሲያባብሉት ያለቅላል

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የሕብረተሰቡን እንድነትና ሰላም ጠብቀው ያኖሩት አረጋውያንና አረጋውያት ታላላቆች ክብርና እንክብካቤ እንዳይነፈጋቸው ይመክራሉ። "ነግ በኔ" እንዲሉ።

ምሳሌ 7

- የሚሞት ሽማግሌ አይርገምህ፤ የሚያደግ ልጅ አይጥላህ
- ሽማግሌ ይገላግላል፤ የታጠቀ አቤት ይላል
- ሽማግሌ በምክር ፣ አርበኛ በሰናድሩ
- አባት ያበጀው፣ ለልጅ ይበጀው
- የሰው አባት የሚለድብ፣ አባቱን ያለድብ

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ጉብዝናን፣ ጀግንነትን ያደፋፍራሉ። ፍርጋትን ያንኳሰሳሉ።

ምሳሌ 8

- ደፋርና ጭስ መውጫ አያጣም
- ፎክሮ መሸሽ ታሪክ ያበላሽ
- ጦር እንደወረወሩት ጉራዴ እንደሰነዘሩት
- ጉልማሳ ካለበት ከብት አይለረቅም ሽማግሌ ካለበት ነገር አይነጠቅም

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ሕዝቡ ከበሽታ እንዲጠነቀቅ ፣ በበሽታ ከተያዘም በጊዜው አስፈላጊውን የሕክምና ወይም የወጪ ዕርዳታ እንዲጠይቅ ምክር ይለግላሉ፤ ያስተምራሉ።

ምሳሌ 9

- ታሞ ከመማቀቅ እስቀድሞ መጠነቀቅ
- በሽታውን የደበቀ መድኃኒት የለውም

- ሐኪም የያዘው ነፍሰ ባያድር ይውላል
- ጉመን በጤና
- በበሽታው የተጎዳ በጥንሰሱ የተቀዳ

ምሳሌያዊ አነጋገሮች፣ ሥራ መሥራት የሚያስከብር፣ የሚያክራ ክችግርና ክሐሳብ ነፃ የሚያወጣ መሆኑን ይመክራሉ፤ ያስተምራሉ።

ምሳሌ 10

- ሳይሠሩ ማግኘት ሳይጸድቁ ገነት
- በሰኔ ካልዘሩ በጥቅምት ካለቀሙ፣ እህል አይገኝም ክድንበር ቢቆሙ
- ካልሠሩ አይገኝ መከሩ
- ነገር አለኝ ከማለት ሥራ አለኝ ማለት
- ነጋዴ ወረቱን ዘላን ክብቱን፣ ገበሬ ምርቱን መሥራት ያስከብራል

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የጊዜን ክብርነት በመግለጽ ሕብረተሰቡ ለነገ ሳይል ሥራውን በወቅቱ መፈጸም እንዳለበት፣ ይህ ካልሆነ ግን በሥራ ፈትነት መታወቅ፣ መክበርና መሞገስ እንደማይገኝ ያስጠነቅቃሉ።

ምሳሌ 11

- ሰነፍ ገበሬ በመስከረም ያርማል
- በድህነት ላይ ሰንፍና፣ በቂጥኝ ላይ ቁምጥና
- ሰነፍ ከመውለድ ይሻላል ማስወረድ
- ለሞኝ ሰኔ ቢጋው፣ መስከረም ክረምቱ
- ጊዜ ወርቅ ነው፣ ግን ኃላፊ ነው

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የአፈ ጭሌዎች ዕውቀትና ችሎታው ሳይኖራቸው የሚመጸደቁትን ለማስጠነቀቅ ይጠቅማል።

ምሳሌ 12

- ሀ-ላይሉ ጥፋት ውል ሳይዙ መግት
- አፍ ያበዛ ጥበቡ ዋዛ
- አፍና ቅብቅብ ሁልጊዜ አያበላም
- ዐወቅሽ ዐወቅሽ ቢሷት መጽሐፍ አጠበች

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የመማርን ጥቅምና አስፈላጊነት አበክረው ያስረዳሉ።

ምሳሌ 13

- ሀ-ባሉ ተዝካር በሉ
- ትምህርት የማያልቅ ምርት

- ለምሽት መብራት ለመከራ ጊዜ ብልሃት

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የመምረጥ ችሎታ የሌላቸውን ሰዎች ይተቻሉ።

ምሳሌ 14

- ሁለቱን የተመኘ አንዱንም አላገኘ
- ሁሉ አማረሽን ገበያ አታውጧት
- አንዱን ሳይዘው ደረሰ ጊዜው

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ሰዎች ተዘጋጅተው ተሰናድተውና ተጠንቅቀው ካልተቀመጡ አበቸኳይ መፍትሔ የሚፈልግ ጉዳይ ቢደርስ እንደሚችገሩ ያስገነዝባሉ።

ምሳሌ 15

- ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሎ
- የማታ አሩጫ እንቅፋት ትርፋ

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ሌብነትን ዘረፋን ሕገወጥ ወንጀሎችን በትዝብት ከማየት ይልቅ ሕዝባዊ ቅጣት እንዲኖርም የሚጠይቅ መልእክት ያስተላልፋሉ።

ምሳሌ 16

- ሌባ ተይዞ ዳላ አይጠየቅም
- የሚዘንን አባይ ለእሳት! የዳኛን አባይ ለሰንሰለት

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ሰዎች ባልፈጸሙት ጥፋት ወንጀለኞች ተብለው ሲያዙ የመቃወሚያ ሰልፎች ናቸው።

ምሳሌ 17

- አህያውን ፈርቶ ዳውሳውን
- አይጥ በበላ ዳዋ ተመታ
- አሞራ በበላ ጥፍጥሬን በዳላ

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ርገራጌን የሚጠይቁ! ለጥፋተኞች ይቅርታን የሚለምኑ! ቂም በቀል እንዲቀር የሚመክሩ ናቸው።

ምሳሌ 18

- መተው ነገሬን ከተተው
- ሰው ሆኖ የማይበደል! ዕንጨት ሆኖ የማይጨስ
- ሲታጠቡ እስከ ክንድ! ሲታረቁ ከሆድ

- ይቅር ለእግዜር ወድቆ አይለበር! ሞቶ አይቀር

ምሳሌያዊ አነጋገሮች አገል ችኩልነትን መታዘቢያ ናቸው።

ምሳሌ 19

- መቸ መጣሽ መሽራ፣ መቸ ቆረጠምሽ ሽንብራ
- ፍየል ክመድረሷ ቅጠል መበጠሷ
- ሲሮጡ የታጠቁት ሲሮጡ ይፈታል
- የቸክሶች አፍሳ ስቀመች
- የጅብ ችኩል ቀንድ ይነክሳል

ምሳሌያዊ አነጋገሮች ዓላማው ከክንውኑ ጋር አልጣጣም ሲል አለመገናኘቱን ይጠቁማሉ።

ምሳሌ 20

- ፍየል ወዲህ ቅዝምዝም ወዲያ
- ማርና ወተት ምን እገናኝቶት

ምሳሌያዊ አነጋገሮች የወዳጅ ጠላትን መውቀሻም ናቸው።

ምሳሌ 21

- የቤት ቀጋ የውጭ አልጋ
- የሆድ ምቀኛ አፍ ነው
- የሚክድ ሰው አደራ ሲያስቀምጡበት እጅ ይነሳል

ወጣቱ ትውልድ ለወገኑና ለሀገሩ ተቆርቋሪ እንዲሆን ትምህርት ከሚለጡት ውስጥ

ምሳሌ 22

- ካገሩ የወጣ አገሩ እበኪመለስ! ቢጭኑት አህያ ቢለገሙት ፈረሰ
- እገር የሌለው ሰጌታ አዳሪ፣ ማጭድ የሌለው መስክ ሰፋሪ

በቀድሞው ዘመን የገኘው መደብ አባላት ምሳሌያዊ ንግግሮችን የግል ጥቅማቸውን ማስጠበቂያ የመበዘበዘና የመጨቆኛ መሣሪያ አድርገው ተጠቅመውባቸዋል። የራሳቸውን ክብርና ዝና ለማስጠበቅ ሲሉ የሥርዓቱ ቁንጮ የሆነውን ንጉሥ ጋያልነት ገናናነት ለጋሰነትና መሀሪነትን ለማረጋገጥ በርካት ያሉ ምሳሌያዊ ንግግሮችን በመፍጠርና በሕዝቡ አእምሮ ሰርጸው እንዲገቡ ያደርጉ ነበር።

ምዕሌ 23

- ንጉሥ መንቀፍ ነብር ማቀፍ
- ንጉሥ አይከለሰ ሰማይ አይታረስ
- ንጉሥን ያገለገለ ከትልቅ ሀብት የታደሰ
- ንጉሥ የቀረጠው እጅ ካለ ይቆጠራል
- ንጉሥ የገደለው ቀባሪ የሌለው

ከንጉሥ በታች አዛዥ ገዥ አስቃ ወዘተ የሚባሉ የፊውዳሉ ሥርዓት አራማጆች ሰለንበሩ እነሱም እንደ ሥልጣን ተዋረዳቸው እንዲያስገብሩ እንዲበዘብዙ ሥርዓቱ ሙሉ ሥልጣን ስላስጨበጣቸው እምባገንገነታቸውን የሚዘክሩ ምሳሌዎችን በመፍጠር ሲጠቀሙ ቆይተዋል።

ምዕሌ 24

- ድሀና ሹም ተሟግቶ፣ ድንጋይና ቅል ተማትቶ የማይሆን ነው ከቶ
- ከሹም አይጣሉም ከግንብ እይታገሉም
- ተልባ ቢንጫጫ ባንድ ሙቀጫ

ድርብ ጭቆናን የሚያንጸባርቁ ሴቶች በማጀት ብቻ ተከልሰው እንዲኖሩ ተጽእኖ የሚያደርጉ ምሳሌያዊ ንግግሮችንም ፈጥረዋል።

ምዕሌ 25

- ሴትና ዶር ዶር ሲሄዱ ቤታቸውን ይከዱ
- ሴት በማጀት ወንድ በችሎት
- ሴትን ያመነ ጉም የዘገነ
- አሀያና ሴት ሲረግጧት አይከፋት
- ወንድ ባስ በስት፣ ሴት ባላች ባመት

ለዕደ ጥበብ ሙያ እንቅፋት የሚሆኑ ምሳሌያዊ ንግግሮች

ምዕሌ 26

- ለፋቂ ግማት፣ ለአይጥ ሞት፣ ብርጉድ እይገኝለት
- ከመሆን ፋቂ ይሻላል ነጣቂ ከሚሉት ለመረዳት ይሻላል።

የቀድሞው ዘመን የገዥው መደብ አባላት በተስጋቸው የሥራ ጋላፊነት ምክንያት ብዝበዛና ጉቦን ሕጋዊ ለማድረግ ጥረዋል። በዚህም

ሰሹም ስአስቃ እጅ መንሻ ጉቦ መስጠት ከመጉላላት እንደሚያድገና ትክክለኛ ነገር እንደሆነ ሕዝቡ አምና እንዲቀበል አድርገዋል።

ምዕሌ 27

- ተሹሞ የማይበላ ተጥዶ የማይፈላ
- ሲሾም ያልበላ ሲሻር ይቆጫዋል
- ያማክሩት ጻኛ ያግዛል፣ የመተሩበት እጅ ይወዛል

ስፊው ሕዝብም በሚያገኛቸው አጋጣሚዎች ሁሉ የራሱ ምሳሌያዊ አነጋገሮች በመጠቀም ቅሬታውን ብሶቱን ይገልጽ ነበር።

ምዕሌ 28

- እገር ቢያብር ለንጉሥ ያለቸግር
- ድር ቢያብር እንበላ ያስር

እንሰላቱን እንደሰው በማናገር በገዥው መደብ ላይ የነበረውን ምሬት ይገልጽ ነበር።

ምዕሌ 29

- ትላንትና ልጄን ዛሬ አናቴን ምን ይበጃል ዘንድር አስ አውራ ዶር
- በካብ ላይ ብሠራ እባቡ መከራ፣ በዛፍ ላይ ብሠራ አሞራው መከራ፣ የት ውዬ የት ልደር አለች ወፍ።

ሕብረተሰቡ ምሳሌያዊ ንግግሮችን ግልጽና ቀጥታ በሆነ አነጋገር እይጠቀምም ዘይቤያዊ ንግግሮችን ያላብላቸዋል። ይህም የታመቀ የውስጥ ስሜቱንና እይታውን በሚለጥር ለመግለጽ እንዲያመቸው ነው ። ከነዚህም ውስጥ ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ተነጻጻሪ

- ሁለት ተቃራኒ ሐረጎችን በማነጻጸር ወይም በማወዳደር ይገልጻል።
 - የጨዋ ልጅ ሲፋታ ይጋባ ይመሰላል
 - የጠፋ ከለማ እኩል ነው

ለ. ግነቷ

- ጉዳዩን ከሚገባው በላይ በማጋነን የሚገለጽ
 - ማሩን አምርሮ ወተቱን አጥቁሮ
 - ምንጃር ጤፍ ተወቃ ቢሉት እብቁ ዓይኔ ገባ አለ

ሐ. ሰውኛ

- እንሰላት እንደሚለሙና እንደሚናገሩ በመቁጠር ቅሬታን መግለጽ
 - ሺ ቢታስብ ያው በገሌ አለች ድመት

- እኔ ከሞትኩ ሰርዶ አይብቀል አለኝ አሁን
- መ. ምጸት**
- በአሽመር መልክ የሚተላለፍበትና የታለበው መልእክት ለወር ባለ መንገድ የሚነገርበት
- ሲሉ ለምታ ዶሮ ሞተኝ ከጢላ ገብታ
 - ልጅ ለናቷ ምጥ አለተማረኝ
 - ሆድ ሲያውቅ ዶሮ ማታ

የአማርኛ ምሳሌያዊ ንግግር መልክ ለማለተላለፍ የሚከተሉትን ስልቶች ይጠቀማሉ፡፡

ሀ. ጥያቄና መልስ

- ራሳቸው ጠይቀው ለራሳቸው መልስ የሚሰጡ ናቸው
- በቅሎ አባትሽ ማነው? ቢሷት ፈረስ አጎቴ ነው አለኝ
- ወጥ ማን ያውቃል? ቀላዋጭ

ለ. ሳቢያና ውጤት

- ጥሩም ሆነ መጥፎ ድርጊት የሚያስከትለውን ውጤት የሚጠቁሙ ናቸው፡፡
- ካላረፉ መከራ ነው ትርፉ
 - ዕውር ዕውርን ቢከተል ተያይዞ ገደል

ሐ. አማራጭ

- ሁለት ተጻራሪ ነገሮችን በማወዳደር የሚነገር
- ከመልካም ጠላ ክፉ ጠጅ
- ከመልካም ወዳጅ ክፉ ልጅ

መ. ማወዳደር

- ሁለት የማይገናኙ ነገሮችን በማወዳደር እኩል ውጤት እንዳላቸው ተደርጎ የሚቀርብበት ነው፡፡
- ንብ ባውራው ገበሬ ባዝመራው
- መሬት ላራሹ ጥይት ለተኳሹ

ባጠቃላይ ተረትና ምሳሌ ማለት ባጭር አገላለጽ፣ ጠባይን፣ ወግን ፣ ልምድን፣ ጠቅላላ ባህልንና ምክርን የምንገልጽበት የአነጋገር ፍልፍለና ነው፡፡

ምሳሌያዊ አነጋገሮች እንደናጠና ከሚያስገድዱን ምክንያቶች ውስጥ የኢትዮጵያ ባህል ደንብ ቋንቋ ከነአገባቡ ተጠቃልሎ የሚገኘው በምሳሌያዊ አነጋገር ውስጥ በመሆኑ ነው፡፡ ስለሆነም የምሳሌያዊ አነጋገር ዋጋ በግልጽ የሚታየው መሰል ነገር ሊያጋጥም ብቻ ለንጠቀምበት እንጂ ዐወቅን በማለት ካለቦታው ደርሶን ብንመሰለው ከጣዕሙና ከፍልፍለናው ማጨናገፍ ይሆናል፡፡

በዚህ መጽሐፍ የማቀርባቸው ምሳሌያዊ አነጋገሮች ካሁን በፊት በልዩ ልዩ መልክ ከቀረቡት በብዛትም በጥራትም ከአቻ ምሳሌያዊ አነጋገሮችና ከፍቺያቸው ጋር በመቅረባቸው በዓይነቱ የመጀመሪያው ይሆናል፡፡ በተለይም ተማሪዎቻችን የምሳሌያዊ አነጋገሮችን ስልትንና የሚያስከትሉትንም ትርጉም ጭምር ዐውቀው እንዲጠቀሙባቸው እንጂ ተረቱንም ሆነ ምሳሌያዊ አነጋገሩን እንዲሁ እንዳለ በቃል ቢያጠኑት የምሳሌያዊ አነጋገር ትምህርት ዓላማ ተሟልቷል ለማለት ስለማያስችል ነው፡፡ ተማሪዎች የምሳሌያዊ አነጋገርን የአፈታትና የሚስጥሩን አጠቃቀም በመጽሐፉ ውስጥ በቀረበላቸው ምሳሌዎች መሠረት ካጠኑ በኋላ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን ተከትለው አቻ ምሳሌያዊ አነጋገር ወይም ፍቺ ወይም ትርጓሜ የሚሰጡባቸው በርካታ መልመጃዎች በልዩ ልዩ የአጠያየቅ መልክ ቀርበዋል፡፡

እንደቀረቡት መልመጃዎች መመሪያዎችና አካሄድ መሠረት መምህራንና ተማሪዎች መልመጃዎቹን በጥንቃቄ አያስተዋሉ ተግባራዊ እንዲያደርጉ አሳለባለሁ፡፡

ሀ

ሀምሳ ሎሚ ለአንድ ሰው ሸክሙ ነው ለሃምሳ ግን ጌጡ ነው።

• በጣም የሚከብድን ሥራ ከተረዳዱበት በጣም ይቀላል።
ሀ ላይሱ ጥፈት ውል ላይዙ ሙግት

• ምንም መረጃ ላይኖር እሸንፋለሁ ማለት ዘበት ነው።
ሀ ባለ ተዝካር በሉ

• ትንሽ በሠሩ ብዙ አንደሠሩ ተቆጥሮላቸው ተጠቀሙ።
ሀብታም ለሀብታም ይጠቃቀሱ ድሀ ለድሃ ይለቃቀሱ

• ቢጤ ለቢጤ
ሀብታም ሲለጥ የድሃ ሙርጥ አበጠ

• አንዱ ሲለጥ ሌላው ተመቀኝ
ሀብታም ቢወድቅ ከለገነት ድሃ ቢወድቅ ከመሬት

• ሀብትም ሲከሰር በአንዴ የሚደርስበት የሞራል ውድቀት ከፍተኛ መሆኑ ሲሆን ድሃ ግን ብዙም አይለማውም

ሀብታም በምጽዋቱ፤ ድህ በጸሎቱ

• ሀሉም በየትሎታው አምላካችን ያለታውሰዋል
ሀብታም በክብቱ ድሃ በጉልበቱ

• ሀሉም የሕይወት የሚለው ነገር አለው
ሀብታም በወርቁ ድሃ በጨርቁ

• ሀሉም ባለውና በአሰነቱ ይጠቀማል
ሀብታም በገንዘቡ ይኮራል ድሃ በጥበቡ ይከብራል

• ሀሉም ሰው የሚኮራበት የየራሱ ተለጥኦ አለው
ሀብታም በገንዘቡ ድሃ በጥበቡ አርሶ በአርሶ ይቃረቡ

• ሀብታም በገንዘቡ ድሃ በጉልበቱ
ሀብታም ቢለጥ አበደረ አንጅ አልሰጠም

• ሀብታም ገንዘብ ቢለጥ በምትኩ የድሃን ጉልበት ይሻል
ሀብታም ነው መባል ያኮራል ድሃ ነው መባል ያሳፍራል

• ሕብረተሰብ ያከበረው ሲከበር ያንቋሽሽው ይንጋሰሳል
ሀብታም አንደሚበላለት፤ ድሃ አንደሚከናወንለት

• ሀሉም በየችግሩ ላይ የተኮራል
ሀብታም ያለ ድሃ አይኮራም፤ ድሃ ያለ ሀብታም አይበላም

• ሀብታም ከሌለ ድሃ የለም፤ ድሃ ከሌለ ሀብታም የለም
ሀብታም ገንዘቡን ያሰባል፤ ድሃ ቀኑን ይቆጥራል

• ሀብታም የሀብቱን መጨመር ሲያሰብ ድሃ ግን ገንዘብ የሚያገኝበትን ቀን ይቆጥራል

ሀብትና ዕውቀት አይገኝ አንድነት

• ሀሉን አሟልቶ አይለጥ

12 ሀገሪቱ - ደህ

ሀብት የጠዋት ጤዛ ነው

• ሀብት ጠፊ ነው መልካም ረጋፊ ነው
ሀላተኛ ግፊ፣ ጫንቃዬን ተገርፌ፣ ልብሴን መገፈፈ

• የግፍ ግፍ በአንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ
• የግፍ ግፍ በደል ተፈጸመብኝ

ሀላተኛ ግፍ ልብሴን ይገፍ ጀርባዬን ይገረፍ
• የግፍ ግፍ ሥራ ነው የተፈጸመብኝ

ሀላተኛ ጥፋት፣ ቆሞ ማንቀላፋት

• ከመጀመሪያው ጥፋት ሀላተኛው ይባስ
ሀላተኛ ጥፋት፣ ከገበያ ማንቀላፋት

• ከመጀመሪያ ጥፋት ሀላተኛው የባለ ሆነ
ሀላቱን ወንበዴ፣ በአንድ ዘዴ፤

• ሥራን ቶሎ ለመጨረስ በዘዴ መጠቀም ይገባል
ሀላቱን የተመኘ፤ አንዱንም አላገኘ

• ከሀላት የወደቀ ዛፍ
ሀላት ሆነው የተናገሩት በመሬት የቀበሩት

• ከራስ ያለፈ ሚስጥር ተደብቆ ሊቆይ አይችልም
ሀላት ሞት መጣ ቢለው፤ አንዱን ግባ በለው አለ

• የማይቀርን ነገር አምኖ መቀበል ይገባል
ሀላት ቁና ሰጥቼ፤ አንድ ጥንቅል

• ባጉረስኩ አጃን ተነስሰኩ
ሀላት ባለ ትከል አንዱ ቢሰበር ባንዱ ተንጠልጠል

• አንቺ ምንቸገረሽ ሀላት አባት አለሽ አንዱ ቢሞትብሽ ባንዱ ትምያለሽ

• ሀላት አማራጭ ይኑርህ
ሀላት ብልጥ፤ ኑግ አያደቅ

• የፋክክር ቤት ላይዘጋ ያድራል
ሀላት ነዶ ይዞ ወደ ከምር ጠጋ

• ትንሽ ቆሎ ያደርሳል ከአሻሮ
ሀላት አይወዱ፤ ከመነኮሉ አይወልዱ

• ሀላት ነገሮችን በአንድ ጊዜ አትመኝ
ሀላት አገር አራሽ ለባልንጀራ አውራሽ

• ሩቅ ለፍቶ ደከም ለለው
ሀላት እጅኝ ባይናከለ፤ ይናቀሉ

• ባይጉዳዱም በጥቂቱ መሞከከራቸው የማይቀር ይሆናል
ሀላት አገር አለኝ ብሎ፤ ከሀላት ዛፍ አይወጡም

• ሀላት ነገሮችን በአንድ ጊዜ ማከናወን አይቻልም
ሀላት የተመኘ፤ አንድም አላገኘ

• አሥር ያባረረ አንድ አይዝም
• ይህንንም ያንንም መመኘት ውጤቱ አያምርም

ሁለት የወደደ፤ እንዲያን ላያገኝ ሄደ

- ሁሉን የተመኘ አንድም አላገኘ

ሁለት ጉድጓድ ያላት አይጥ እትሞትም

- ሁለት አማራጭ ያለው ችግር ላይ አይወድቅም

ሁለት ጊዜ ተናገረህ ከፋህ፤ ሁለት ጊዜ በላህ ተፋህ

- የሞክርክው ሁሉ አልሆነልህም

ሁለት ጊዜ ነው የደሮ ልደት፤ እንዲ በእንቅላል እንዲ በጫጨት

- የተፈጥሮ ሂደት ይሟላል ወደፊት

ሁለት ጊዜ ይፍረዳ፤ ጉድ ይውሰዳ

- የሠሩት በደል አይለቅም በቀላል

ሁለት ጥፋ፤ ካገር ይጥፋ

- ሁለት ጥፋዎች ስለሆኑ አስወግዷቸው

ሁሉ ሄደ፤ ተበተነ ፤ እህህና እኔ ቀረነ ፤ እለ እያዘነ

- ለችግራ ያገኘህት መፍትሔ የለም አሁንም ኃዘንተኛ ነኝ እህህ እያልኩ እንደተቆጨህ ቀረህ

ሁሉ ሆነ ቃልቻ፤ ማን ይሸከም ለልቻ

- ሁሉ አለቃ ከሆነ ሥራውን ማን ይሥራ

ሁሉም ሰው መምለሱ፤ ባይታይ ዓመሱ

- ሲያየት ጨዋ የሚመሰሰው ሁሉ ውሎ አድሮ ሲታይ ግን መጥፎ ባህርያቸው መገሰጡ አይቀርም

ሁሉም ሸክሙን፤ ፍቅርም ያዥውን

- የነብር ዐይን ክፍያል፤ የፍያል ዓይን ከቅጠል

ሁሉም በየዘመድህ ቢሉት፤ እክንባሉ ጋጥ ገባ

- በየወገንህ ቢሉት የመቶ ዓመት ቆዳ ከበረት ገባ

ሁሉም አካል ነው፤ ግን እንደ ዐይን አይሆንም

- ከሁሉም አብልጫ የምወደው እርሱን ነው

ሁሉም ከጎላው፤ ያገኘዋል እንደሥራው

- ሁሉም ወንፈሱን ፈታይም ድውሩን

ሁሉም ወንፈሱን፤ ፈታይም ድውሩን

- ሁሉም እንደየሥራው ያገኘዋል

ሁሉም ያልፋል፤ እስኪያልፍ ያለፋል

- ዳገቱን ካልወጡ ሜዳው አይታይም

ሁሉም ያልፋል እውነት ብቻ ይተርፋል

- እውነት ቆይታ ቆይታ ትወጣለች

ሁሉ በጀ፤ ሁሉ በደጀ

- ምንም የሚጉድለኝ ነገር የለም

ሁሉን ቢናገሩት ማን ይሰማል

- የደንቆሮ ሰቅሶ፤ መልሶ መላልሶ

ሁሉን ቢናገሩት ሆኖ ባዶ ይቀራል

- መታገስ ይገባል

ሁሉ አማረሽን ገበያ አታውጧት

- ዐይን አዋጅ

ሁሉ አረሰ፤ ማን ይሸምት

- ሁሉ ሆነ ቃልቻ፤ ምን ይሸከም ለልቻ

ሁሉ የሚገኝ ክርሱ፤ የሚገኝ የለም ያለርሱ

- ሁሉን የሚለጥ የሚነሳም አንድ ዓምላክ ብቻ ነው

ሆደ ሰፊ፤ ነገር አላላፊ

- ታጋሽ ሰው

ሆደ ሰፊ ይሻላል ከአኩራፊ

- ቅሬታን በኩርሬያ ከማድረግ ያልተቀየሙ በመምለል ማላለፍ

ሆዱ ናረት፤ ሙያው ከጅረት

- ሆዱን ይወዳል መጠጥ ያዘወትራል

ሆዱን ወደ፤ አፋን ከደ፤ ከፋ ለምዶ

- መጥፎ ልምድ ለማሰወገድ ያለቸግራል

ሆዱን ያለ፤ ሆዱን ተወጋ

- ለግብግብ ሰው ችግር ላይ መውደቁ አይቀርም

ሆዱ ፈሪ ፤ እግሩ ዳተኛ፤ አዳም ሲዋጋ እርሱ ይተኛ

- በቁም ነገር ላይ የማይገኝ፤ ከሰው በታች የዋለ

ሆዳም ሰው፤ እምብርት የለውም

- ሆዳም ሰው ተሎ አይጠግብም

ሆዳም ቢሸከም፤ የበላ ይመስለዋል

- አጉል በተግባር የማይገለጽ ምኞት

ሆዳም ቢፈተፍት፤ የጠገብ ይመስለዋል

- ይሄ ሌላ ያ ሌላ

ሆዳም ሰው፤ ፍቅር አያውቅም

- ሆዳም ሰው ስለላው አያስብም እራሱን ብቻ ነው የማወደው

ሆዴ ሆዴ የሚለውን ጌታ ያየዋል፤ ዐይኔ ዐይኔ የሚለውን ሰው ያየዋል

- ጌታ የድብቁን ሰው የፊት ሰፊቱን ይመሰክታል

ሆዴ በጀርባዬ ቢሆን ገፍቶ በጣለኝ

- ከፋ ባላጋራዬ ሆዴ ነው

ሆዴ ኑር በዘዴ

- ተሰማምተህ ኑር

ሆዴ አታጣላኝ ከዘመዴ

- ሁሉንም ቻል አድርገው

ሆድህን ጎመን ሙላው፤ ጀርባህን ለጠላት አታላየው

- ለጠላትህ እጅህን አትስጥ

- ሆድ ሆዱን የምትል ወፍ አለች ምን አለች?
- ያለሆዱ የሚያሳለበው ጉዳይ የሰውም
- ሆድ ሰማታ በልቶ ሰጧት
- ምን ዛሬ ብንበላ ነን ሆድ አዲስ ነው
- ሆድ ለባለው ማጭድ አታውሰው
- አንኳንስ እናቴ ሞታ እንዲሁም አልቅስ አልቅስ ይለኛል
- ሆድ ሲሞላ ራስ ባዶ ይቀራል
- ለሆድ ብቻ ሳይሆን ለዕውቀትም እንጣር
- ሆድ ሲሞላ ፍቅር ሌላ! ሆድ ሲጎድል ሰው ያጋድል
- የሰው ልጅ ዋልታው ምግብ ነው
- ሰው ካልበላ ቆሞ መራመድ አይችልም
- ሆድ ሲያር ጥርስ ይሰቃል
- ውሰጡን ለቁስ
- ሆድ ሲያውቅ፤ ዶሮ ማታ
- ዶሮን ሲደልሷት በመጫኛ ጣሷት
- ሆድ ባዶ ይጠላል
- በተለመደው ሰዓት ምንም ይሁን ምን መመገብ አለብህ
- ሆድና ልጅ አይጣላህ
- ልጅንና የሚሞትን ሽማግሌ አታለቀይም
- ሆድና ግንባር አይሸሽግም
- ለመብላት እየፈለክ አትግደርደር
- ሆድን በጎመን ቢደልሉት ጉልበት በዳገት ይለግማል
- እራት የሌለው ቁስ እንደልቡ አይቀድስ
- ሆድ እንዳሳዩት ነው
- ሆድ እንዳለሰመዱት ነው
- ሆድ ክሁዳድ ይሰፋል
- ቻለው፤ ታጋሽ ሁን
- ሆድ ወዶ፤ እፍ ክዶ፤ ክፉ ሰምዶ
- የተለመደ ልማድ መታወቁ መገለጡ አይቀርም
- ሆድ የኔ ነው ሲሉት፤ ቁርጠት ሆኖ ይገላል
- የተማመኑበት ዘመድ መልሶ ጠላት ይሆናል
- ሆድ ያበለውን ያመለግናል
- ውሽ በበላበት ይጮኻል
- ሆድ ያባውን ብቅል ያወጣዋል
- ስካር ቅሬታን ለመናገር ይገፋፋል
- ሆድ ዘመድ ሳይወድ፤ እፍ እሀል ሳይሰምድ
- የተመኘውን ፈጥነህ አከናውን
- ሆድ ድንጋይ ልበላ ነው ቢል፤ ጉሮሮ በየት አሳልፈህ? አለው
- የማይደረግን ነገር ለተቀባይ ሰው ማስፈራራት አማይኮን የማይደረግ ነገር ነው

ለ

- ለሀምሳ ጋን አንድ አሎሎ
- ተልባ ቢንጫጫ በአንድ ሙቀጫ
- ለሀብት መትጋት ለውነትን ያከሳል! ገንዘብ ማሰብ እንቅልፍ ይነሣል
- ለሀብትና ለገንዘብ የሚደረግ ሩጫ ሰላም መንሳቱ አይቀርም
- ለሀሱም ጊዜ አለው
- ወቅቱን ጠበቆ የሚሆነው ይሆናል
- ለሂያጅ የሰውም ወዳጅ
- የተሾመን ይሟገቱሉታል! የተሻረን ይመስክሩበታል
- ለባሰጌ ጥሩ የሚመኝሉት የለም
- ለሆዳም ሰው ማብላት ውቅያኖስን ለመደልደል መቃጣት
- የማይሆንን ነገር እንዲሆን መሞከር ትርፉ ድካም ብቻ ነው
- ለሆዳም በሬ ጭድ ያዝሉታል
- ለአንዳንዱ በሰሰ ይቀናዋል
- ለሆዴ ጠግቤ ፤ በልብሴ አንግቤ
- ሁሉ ሞልቶ ተርፎ ምን ጉድሉ
- ለሆድ ቁርጠት ብላበት፤ ለራስ ምታት ጨህበት
- ያልሆነ ምክር መምከር
- ለላሙ መንጃ፤ ለሽማው መቅደጃ
- መሣሪያ ጠቃሚ ነው
- ለማንኛውም ነገር መሣሪያና መጠቀሚያ ያመቻችሉታል አግዚአብሔር
- ለላሙ መንጃ፤ ለሽማው መክንጃ
- ሥራን ለመከወን መሣሪያ ጠቃሚ ነው
- ሥራን ለማከናወን ችሩ አግዚአብሔር ያመቻችሉታል
- ለላም ቀንጂ አይከብዳትም
- የእኔ ነው የተባለ በሙሉ አያለጩንቅም
- ለላም ከጥጃዋና፤ ከእላቢዋ ማን ይቀርባታል
- ሁሉቱም የእሷ ጥገኞች ናቸው
- ለላም የሣር ሰምለም
- የሚጠቅምን ነገር መጠበቅ አለበት
- ለላም ጥጃዋ፤ ለአሀያ ውርንጭላዋ
- ሁሉም ለራሱ
- ለሌለው ምን ትለው
- ያጣን ሰው ምን አድርግ ትለዋለህ
- ለሌባ ቅሌቱ ልብሱ ነው
- ሌባ ሁሌም አንደተዋረደ ነው

ለልጅ ሲሉ ይበሉ፤ ለወዳጅ ሲሉ ይጣሉ

- ለምትወደው ነገር ተጠቃ

ለልጅ አይሥቁለትም፤ ለውሻ አይርጡለትም

- ለልጅ ፊት ካላየኸው ያዋርድሃል

ለልጅ ጥርስህን ለዝንብ ቁስልህን አታላይ

- ለልጅ ፊት ካላየህ ያዋርድሃል

ለልጅ ጨዋታ ለባለጌ ሲልት

- ልጅ ጨዋታ እንደሚወድ ሁሉ ባለጌም ቁም ነገር የለውም

ለሱሌው ምን ትለው?

- ለተከታይ ምን የምትለው ይኖርሃል?

ለሕልም ምሳሌ የለውም

- ለአንዳንዱ ጉዳይ ማለረጃ አይገኝም

ለመሄድና ለመመለስ፤ አዛዥ ራስ

- ሁሉም የሚወለኑበት በራስ አዛዥነት ነው

ለመሆኑ ሳይሆን እንዴት ይሆናል ቢሆን

- የሆነበት ለልትና ዘይ ምን ይሆን

- መጥፎም ደግሞ ነገር ሳይሆን ደግ ቢሆን መልካም መጥፎ ቢሆን ወይም ቢያጋጥም ምን ይሆናል

ለመሥራት ያፈረ፤ መብላት ደፈረ

- ሥራ አይወድም ግን ሆኖም ነው

ለመሪህ ዓላ ምለል

- ከአለቃህ ጋር ሽርጉድ አያልክ ኑር

ለመስማት የፈጠንህ ለመናገር የዘገየህ ሁን

- የቸኮላ አፍሶ ለቀመ ነውና ብዙ ከመናገር ጥቂት ማዳመጥ የበለጠ ነው

ለመስጠት አለመቸኮል፤ ከሰጡም ወዲህ አለመጸጸት

- ለመስጠት አጥንቶ መስጠት ከተላለጉክ በኋላ ግን አትጸጸት

- ፈጥኖ መስጠት ጌላ ለመጸጸት

ለመታማት መፍራት

- ይሉኝ ማለት ተገቢ ነው

ለመነኩሴ መልካም ሎሌ

- ለነፍሱ ያደረ ጨዋ ረዳት አያጣም

ለመከራ የጣፈው፤ በነገድ አይተርፈው

- የአርባ ቀን ዕድሉ የሆነ ምንም በሌላ አያልፍለትም

ለመከራ ያለው መነኩሴ፤ ጻዊት ሽጦ አህያ ይገዛል

- ያለመያው የተሠማራ ትርፋ ችግር ብቻ ነው

ለመኻን አማዬ፤ ለአገልጋይ እትዬ ብርቁ ነው

- አይቶ ለማያውቅ ሁሉ ቁልምጫ ብርቁ ነው

ለሙት የለው መብት

- ላለፈ ለማይመለስ መሟገት ፋይዳ የለውም

ለሚመለከት ለሚያየው፤ ሞት ትርብ ነው

- ሰው ሚቻ መሆኑን መረዳት ተገቢ ነው

ለሚለት ያጉርሷል፤ ለተመታ ይክሷል

- ለሚለት እንክብካቤ እንደማይረግ ሁሉ ለተበደለም ካለ ያስፈልገዋል

ለሚረም ማን ብሎት፤ ሲሠራው ግን ግድፈት

- ሰው የሠራውን ያጥላላ፤ እራሱ ግን ሥራ አይቻልም

ለማን አለው ፈጣሪ አለው፤ ጠጅ ለሌለው ውኃ አለው

- ምርጡ ባይገኝ እንኳ ተራው ነገር መገኘቱ አይቀርም

ለማን ይፍረዱ? ለወደዱ፤ አይደለም ለወደዱ፤ ለወለዱ።

- ለሚወዱት ሰው ጥሩ ቢያደርጉም ከአብራክ ሰውጣ ልጅ ደግሞ የበለጠ ያደላሉ

ለማን ቢያብድ ለልቻውን አይጥልም

- ዓላማ ካለህ ዓላማህን መሰት የለብህም

ለማን አያማርጥም፤ ማር አይከመጥጥም

- የቸገረው እርጉዝ ያገባል

ለማየት የፈለገ ዐይኑን ይገልጣል

- ለሁሉም ነገር መሠረቱ ፍላጎት ነው

ለማያውቀው፤ ፎገራ ዱሩ ነው

- የማያውቁትን ነገር ለማድረግ መሞከር በጣም አስቸጋሪ ነው

ለማያውቅሽ ታጠኝ

- ስለማውቅሽ አታታልይኝም

ለማይሞት መድኃኒት አለው

- ችግር የሌለበት ስለችግር አያወራም

ለማይለጥ ሰው፤ ሰጡኝ ማለት ማን አስተማረው

- ላም ያልዋበት ኩባት ለቀማ

ለማዕበል ወደብ ለነፋሰ ገደብ የለውም

- ከአትም በላይ የሆነን ነገር ለማቆም መሞከር ትርፋ ድካም ነው

ለምላጭ የለጡት ገላ አያምም

- ተስማምተው ያደረጉት ነገር አይከብድም

ለምሽት መብራት፤ ለመከራ ጊዜ ብልሃት

- ችግር ከመድረሱ በፊት ለችግርህ መፍትሔ መፍጠር አለብህ

ለምሽት መብራት፤ ለሥራ ብልሃት

- ሥራን ለማክናወን ዘዴና ብልሃት ያስፈልጋል

ለምን ተከገ፤ አምላክን ይገር

- አምላክ እስካለ ያስብኩትን ሁሉ ይፈጽምልኛል

ለምን ያለው ስልቻውን፤ ጫን ያለው ኮርቻውን አያጣም

- የአምላክ ሰጠታ የተጓደለ አይደለም

ለምን ጊዜው ነቀዝሽ

- ምነው እንዲህ ፈጥነሽ መጥፎ ልትሆኝ ቻልሽ?

ለምኖ ለማኝ፤ ቆቤን ቀማኝ

- ከሌላ ለምኝ ያገኘሁትን ሌላው ለምኖ ወለደብኝ ለምኝ ለኔ በጋው፤ መሰከረም ክረምቱ
- ሞኝ ማድረግ የሚገባውን ነገር በትክክል በወቅቱ አይሠራም ለምኝ ንገረው ምን ይለማ ብዬ፤ ለብልህ ንገረው፤ ምን ይሳተው ብዬ?
- ሞኝ የሚነገሩትን አይለማም፤ ብልህ ግን ነገሮች በሙሉ በቀላል ይገባዋል ለምኝ ከሣቁለት፤ ለቅዘን ከሮጡለት
- ለምኝ ፊት ካሳዩት ይዘረግጥሃል ለምኝ ከሣቁለት፤ ለውሻ ከሮጡለት
- ለምኝ ፊት ካሳዩት ይዘረግጥሃል ለምኝ ጉድጓድ አያሳዩትም፤ ቤት ነው ብሎ ይገባበታል
- ሞኝ ጠቃሚና ጎጂውን አያገናዝብም ለምፈር ቆራጭ፤ አርፍ አይታየውም በግላጭ
- ባለማስተዋል በቅርብ ያለውን ነገር ሳይጠቀምበት ይቀራል ለረጅም መንገድ አትሩጥበት፤ ለረጅም ነገር አትቸኩልበት
- በእርጋታ የሚሠሩት ሥራ ውጤታማ ይሆናል ለራሱ አብዶ ይሮጣል፤ አትርሳኝ ብሎ ተከትሎታል
- ምንም የማይፈጸምልህን ለው አታስቸግር ለራሱ አያውቅ፤ ለው አይጠይቅ
- አጉል መከፈለ ለራሱ አያውቅ ነዳይ ፤ ቅቤ ለመነ ላዋይ
- ለራሱ አያውቅ ጠንቋይ መድኃኒቱን ላዋይ ለራሱ የማይረባ ፤ ለሰውም አይረባ
- ወይ አይበላ ወይ ለው አያስበላ ለራሱ ጥላ፤ ለአግሩ ክለላ
- አለኝታ መክታ፤ ጋሻ ለራስ ምታት ጨህበት፤ ለሆድ ቁርጠት ብላበት
- ተቃራኒ ምክር ለራስ ሲቆርሱ አያሳንሱ
- ራስ ወዳድ መሆንን ያመለክታል ለራስ ከበጁ፤ አይታጡ ክደጁ
- ራስን መንከባከብ ከመጥፎ ሁኔታዎች ይጠብቃል ለራብው ሰው ቆሎ፤ ለቁልቁለት በቅሎ
- ተስማሚ የሚሆን ነገር መምረጥ ትክክል ነው ለራት የማይተርፍ ዳረጎት
- ብዙ የማይጠቅም ለሰውም የማይሆን ለራስም የማይሆን ለርስት ሴቶች ለንኳ ይሞቱበታል
- ለጥቅም ሲል የማይታገል አይኖርም

ለለላባ የመጣ ልብስ ቢጥሉለት አይመለስ

- ሰውን ለመጉዳት ሆን ብሎ የተነሳን ሰው መመለስ ያስቸግራል ለለማይ ምሰሶ የለው፤ ለባዕድ ሥር የለው
- ባዕድ ምንም ቢያቀርቡት ዞር ያው ነው ያው ዘመድ ይሻላል ለለሰበኛ ቁጥ መረቅ አታብዛበት
- ለቦና ጥጃ ውስ አያንለውም ለለባቂ ጆርህን አትሰጠው
- ወሬኛን ማዳመጥ የለብህም ለለው ልጅ ከሚያበሉ፤ ለውሻ ልጅ ያብሉ
- በቸግር ጊዜ ለውን ለማይከዳ ውሻ ማብላት ይሻላል ለለው ልጅ ከማብላት ለውሻ ማብላት
- በቸግር ጊዜ ለውን ለማይከዳ ውሻ ማብላት ይሻላል ለለው ሞት አነሰው
- ለውን ማመን ቀብሮ ነው ለለው ሰው ነው ልብሉ
- የሰውን ቸግር የሚያቃልል ለው ነው ለለው ቢነገሩት መልሶ ለለው፤ ጫር ጫር አድርጌ ዐፈር ሳልብሰው
- ምስጢር የብቻ የግል ነው ለለው ብሎ መሞት አምላክነት ያሻል
- ክራስ በላይ ነፋስ ለለው ብሎ ሲያማ፤ ለአኔ ብለህ ሰማ
- ነግ በኔ ለለው ብትል ትጠፋለህ፤ ለአግዜር ብትል ትለማለህ
- አግዜላብሔር የሚወደውን ነገር መፈጸም ጽድቅ ነው ለለው ከበሬታው ሰው፤ ለወጥ ማጣፊጫው ጩው
- ሰላው ሰው ነው ልብሉ ለለው የማይል ለው፤ ሞት ሲያንለው
- ለተቸገረ የማያዝን ለው አያስፈልግም ለለው ጠላቱ፤ ይወጣል ከቤቱ
- አንዳንድ የተማመኑበት ዘመድ ጠላት ይሆንባሃል ለለይጣን አትሰጠው ሥልጣን
- ጨካኝን ሰው አትሹመው ለለጥም አያንለው፤ ለበይም አይደርለው
- በስጦታው ያልረካ ሰው ለሌት ልጅ አስከ አርባ ቀን ሞቷን ፤ ከዚያ ወዳያ ሁብቷን
- ክፉን ቀን አንደምንም ካለፉት መልካም ቀን ያጋጥማል ለሌት ምክር አይገባትም
- ቢመክሯት የማትለወጥ ፍጥረት ነች

ሰሌት ጠላ፤ ለራረሰ ቆላ

• ለሁለቱም አይለማማቸውም
ሰሌትና ሰገም አይዘገኙም

• ሴትን ማመን አይገባም

ሰለሟ መጠሪያ ቁፍ ሰፋች

• የምትታወሰበትን ተግባር አከናወነች

ሰለሱ ፍትፍት አሳይቶ አበት ማገገረሱ

• ለገብጋባ መልካሙን ሳይሆን የማይሆነውን መሰጠት

ሰሸሜ ማገገጃ፤ ስለት ማረጃ

• ተለማሚ የሆነ መሣሪያ ያሰራልጋል

ሰሹ-መት ካልመከሩለት፤ ለጥርስ ካልከደኑለት

• ለመሸም ቅድሚያ ለውየውን ማጥናት ያሰራልጋል

ሰሹ-መት ያደለው፤ የለማኝ አለቃ ይሆናል

• ምንም ክብርና ዝና ለሌለው ቦታ መታጨት

ሰሹ ፍልጥ ማሰሪያው ልጥ

• ተልባ ቢገጫጫ ባንድ መቀጫ

ሰበራ ወለባ፤ ለውሻ ገለባ

• ያልሆነ ሥራ መሥራት ምንም አይጠቅምም

ሰበግ ደጋ፤ ለምቶት አልጋ

• በተገቢው ቦታ ተለማሚ ነገር

ሰቡናሽ ቁርሰ የለሽ ፤ ለነገርሽ ለዛ የለሽ

• ምንሽም ምንሽም አያምርም

ሰባሌ ገድሎ ውርደቱ

• ባሌን ውርደታም ለሰሆነ ጥሩ እንደሠራ ሁሉ ይከራራል

ሰባብ እግር የለው፤ ለሞኝ መላ የለው

• መፍትሔ ለሌለው ነገር ብዙ አትጨነቅ

ሰባዕድ የለጠት ኮሳ፤ ይወጣል ደም ጎርሶ

• ክማይሆን ሰው ጋር የተዋሃሉት ውሎ አድር ችግር ማስከተሉ አይቀርም

ሰቡት ሳማ፤ ለውጭ ቁጠማ

• ለቡቷ ጨቅጫቃ ለውጪ ለው መራት ነች

ሰቡት ማንቃ፤ ለሰው አለቃ፤ ለነገር ጠባቂ ያሰራልገዋል

• አስረላገው ሁሉ በቦታው ላይ ቢገኝ ሕይወት የተሟላች ትሆናለች

ሰቡት ባላ፤ ለችግር ነጠላ ያሰራልገዋል

• በችግር ጊዜ ብዙ ባይገኝም በተገኘው በትንሿ ማዘገም የገድ ነው

ሰተላል ምስጢር መንገር፤ በተዳዳ ጠፍ መቋጠር

• ምስጢር ለማይደብቅ ሰው አትናገር

ሰተማኛ የለውም እጅ፤ ለበቅሎ የለውም ልጅ

• እባብን ሆዱን ዐይቶ እግር ነሳው

ለቀባሪው አረዱት

• ለሚያውቀው ሰውዬ ያላወቀ መሰሏቸው ነገሩት
(ለቀንዳም በሪ ቤት አትከልከለው፤ ቀንዱ ይከላከለዋል

• የራሱ ባህርይ ይውቀሰው

ለቀንጫ ለምድ ያወጣል

• የማይጠበቅ ነገር

ለቀቂጠ ጨርቅ የለው፤ ቆንጆ ያባብላል

• አሉነቱን የማያውቅ

ለቀቅልብልብ አማት፤ ሊሶ በትር አላት

• መቅለብልብ ለሰማይቀር መመታቷ አይቀርም

ለቀቅሶ ሳለ ከቤት፤ ይሄዳል ከጉረቤት

• የቤተሰቡን ችግር ሳታቃልል የሌላን ሰው ችግር ለማቃለል አትሞክር

ለቀቅናት የለውም ጥናት

• ለሚታዩ ነገሮች ከሰሜት የሚመነጨ እንጂ ከልምድ አይገኝም

ለቀቀዘን እግር አንስተውለት፤ ለውሻ ሸሽተውለት

• ለሞኝ ፊት ካላየኸው ይዘረጥጥሃል

ለቀብልህ አይነገሩ፤ ለአንበሳ አይመትሩ

• ብልህ ራጥና ለሰማረዳ የተንዘዘ ምክር ሊለጠው አይገባም

ለቀብልህ አይነገሩ፤ ለድመት አያበሩ

• ብልህ ራጥና ለሰማረዳ የተንዘዘ ምክር ሊለጠው አይገባም

ለቀብዘ፤ ጸሎት፤ ማሠሪያው አቡነ ዘበሰማያት

• ማንኛውም ነገር ፍጻሜ ሊኖረው ይገባል

ለቀሰና ጥጃ ውስ አያንሰውም

• ጉዳት ያጋጠመው ሰው ለአደጋ የተጋለጠ ነው

ለቀሰማሪ ቆሎ፤ ለውታደር በቅሎ

• አስረላገ ነገሮች ናቸው

ለቀሰሟጋች መዘዘኛ፤ የዳኛ ትዕግሥተኛ

• ከነገረኛ ለው ጋር ሲኖሩ ትዕግሥት ያሻል

ለቀተረታ ያበደረ፤ እሳት ጨመረ

• በማይሆን ዐታ ገንዘብና ጉልበትን ማዋል ፋይዳ የለውም

ለቀራብ በጉብር፤ ለተበደለ በነገር

ለቀራብ ሰውን እንደየችግሩ እያዩ መደገፍ ተገቢ ነው

ለቀሸሸን ምግብ፤ የተሸሸን ሆድ አይጠፋለትም

• የለሰተት ነገር መጥፋቱ አይቀርም

ለቀሸመ ይሟገቱለታል፤ ለተሻረ ይመለከሩለታል

ለቀረ ጥቅም ፍለጋ

ለቀረማጭ ለማይ ቅርብ ነው

ለቀረ ሰውን ይተቻል ነገር ግን የሥራ ችሎታ የለውም

ለተባባሰው ማጭድ አታውሰው

- የተከፋን ሰው አታበሳጩው
- ለተቸገረ የማያዝን እምብርት የለውም
- ለችግረኛ የማያዝን አረመኔ ነው
- ለተንከለኛ ሲሉ ይለበለባሉ፤ ለቅን ይፈርዳሉ
- ሁሉም እንደሥራው
- ለትጋን ልጃም ማጉረስ፤ ላፊኛ ለው መመለስ አይቻልም
- ከተንከለኛ ለው አትጨቃጨቅ
- ለቸኮሰ ዋንጫ አስጨብጠው
- ቸኩል ባህሪውን እንዲተው በዘዴ አስተምረው
- ለጋጥኦን የወረደ ለጻድቃን ይተርፋል
- የጠንቀኛ ፈስ ዓይን ያፈስ
- የመጥፎ ለው ቦላ ለሌላው ይተርፋል
- ለነገረኛ ለው ፤ ደርባህን ሰጠው
- መልስ አትሰጠው
- ለነገረኛ ነገር ተውለት ፤ ለሆዳም እህል አቅርብለት
- መተው ነገራን ከተተው
- ለኔ ነግ በኔ
- በሌላ የደረሰው ነገም በኔ ይደርሳል ብለህ አስብ
- ለንጉሥ ያልረዳ ፤ ከባህር ያልቀዳ
- የምትጠቀምበትን ስልትና ዘዴ ዐውቀህ ተገኝ
- ለንፋግ ሰው፤ የገበያ መንገድ ይጠበቀል
- ሌላ ሰው እንዳጠቀም አይፈልግም
- ለአምላክ ልንገረው፤ ለማያስቀረው
- ችግርን በደልን ዐይቶ ተመልክቶ መፍትሔ የሚሰጥ አምላክ ብቻ ነው
- ለአበባ የለው ገለባ
- መልካም ለሆነ ነገር እንከን የለውም
- ለአቤቱታ ፤ የሰው ይሉኝታ
- የተበደለ ለው በደሉን አቤት ከማለት አይመለስም
- ለአንበሳ አታበድር፤ ካበደርክ አትጠይቅ
- እኩያህ ካልሆነ ሰው ጋር አትዋዋል
- ለአንዱ የዘነበለት ፤ ለሌላው ሲያካፋ አይተርጎም
- ዙሉም እንደሥራውና እንደልፋቱ መጠን ማግኘቱ አይተርጎም
- ለአንድ ያሉት፤ ለሁለት ይተርፋል
- በረከት አለው
- ለአኩራፊ ምሳው እራት ይሆነዋል
- አኩራፊ እራት ነው የሚጎዳው
- ለአዋጅ ነጋሪት፤ ለጥጥ ልቃቂት
- ሥራን ለማከናወን መሣሪያ ያስፈልጋል

ለሌላ ግም አፍንጫ ድፍን ያዘለታል

- ላያለችል አይለጥም
- ለአፍታ፤ የለውም ፋታ
- ምንም ጊዜ የለውም
- ለአፍ ዳገት የለውም
- ምንም ችሎት ሳይኖረው አስተያየት የሚለጥ
- ለአላት ዕንጨት፤ ካልነፈጉት አይጠፋም
- ለተገቢው ነገር ተገቢ ነገር መደረግ አለበት
- ለአላት ውጋ፤ ለጠጉር በ-ሃ
- ለጥሩ ነገር ጥሩ ነገር አለው ለመጥፎም መጥፎ አለው
- ለአላት ፍላጎት፤ ለሎማ ሰባት
- ነገርን ካልተውት እየተባባሰ ይሄዳል
- ለአበጥ ፍላጎት፤ ለዕንጨት እሳት
- ለሁሉም የበላይ አለው
- ለአባብ እግር የለው፤ ለሞኝ መላ የለው
- ሞኝ የሚሠራው ነገር ሁሉ በግምት ነው ብልሃትን አይጠቀምም
- ለአብለት ሥር የለው ፤ ለባብ እግር የለው
- ሥር የሌለው መነሻ የሌለው ነገር ማውራት ትርፋ ውርደት ነው
- ለአውነት ማማ ፤ ለውሽት ጨለማ
- የሚታመንን ነገር በይፋ ማድረግ አያላማም
- ለአጅ ርቆ፤ ለዓይን ርቆ
- ካሉበት ቦታ በጣም ርቆ የሚገኝ
- ለአግሩ የተጠየፈ፤ ለቂጡ አተረፈ
- ቀላሉን ነገር ሲጸየፍ የባለ ነገር ደረሰበት
- ለአግሩ የተጠየፈ፤ ለእራሱ አተረፈ
- ቀላሉን ነገር ሲጸየፍ የባለ ነገር ደረሰበት
- ለአግር የፈሩት ለቂጥ ይተርፋል
- ለቀላል ነገር ሲጸየፍ የባለ ነገር ገጠመው
- ለአግዚአብሔር የቀነቀነ ለጽድቅ፤ ለጌታ ለንጉሥ የቀነቀነ ለወርቅ
- እግዚአብሔር የሚወደውን ተግባር የሚፈጽም ይጸድቃል
- አለቃው የሚወደውን ተግባር የሚፈጽም ይሾማል ይሸለማል
- ለከለላ ጥላ፤ ቢርብህ ብላ
- የሚጠቅምህን አስቦህ አድርግ
- ለከላሽ የለው ምላሽ
- እንዲ ማንሳት የፈለገውን ጉዳይ ለምን እነህ አይባልም
- ለከህን ጥምቀት፤ ለገበሬ ግንቦት
- ሁሉም የሚወደውን ነገር ሲያገኝ ደስ ይለዋል
- ለከ መሰቢያ፤ ወፍሬ ማለሚያ
- ማንኛውም መሣሪያ የሚያከናውነው ተግባር ይኖረዋል

ለወሬ ወዳጁ ወሬ፤ ለመነኩሴ ጥሬ

• ሁሉም የሚወደውን ነገር ሲያገኝ ደስ ይለዋል ለወሬ፤ የሰው ፍሬ

• ከወሬ የሚገኝ ጥቅም የለም

ለወሬ የሰው ፍሬ፤ ለአበባ የሰው ገለባ

• ከወሬ የሚገኝ ጥቅም የለም

ለወሬ የቸክላ አናቴን በመንገድ ላይ ያረዳል

• ቸክላ ሰው መጥፎ ነገር ሲገጥመው ይቸላል ለወርቅ ያሉት አንገት ለአሽከት

• ጥሩ ደረጃ ይደርሳል የተባለ ያልታሰበበት ቦታ ላይ ወድቆ ቀረ ለወታደር ለፊ መንደር፤ ለወንዳላ መልካም ዱላ

• ለሥራ አመቺ ቦታ፤ ለአለቸጋሬ ደግሞ ቅጣት ለወዳጁ ማር ወለላ፤ ለጠላቱ አመኬላ

• የሚወዱትን ይወዳሉ፤ ይጠቅማሉ፤ የሚጠሉትን ይጠላሉ፤ ይጉዳሉ ለወዳጅና ለዐይን ትንሽ ይበቃዋል

• ወዳጅ በቀላሉ ስለሚቀየም በጥንቃቄ መያዝ ይገባል ለወጡም አዘነሉት ፤ አንዳንድ ጊዜ ደረቅ ጉረሱለት

• ቁጠባ መልካም ነው ለወጡም አዘነሉት፤ ከደረቁም ብሉለት

• ቁጠባ ጥሩ ነው ለወጥ የሚሻል ቅልውጥ

• መልካም ወጥ ለመብላት በየቤቱ መቀላወጥ ለዋሰ አፍ የለው፤ ለጉንዳን ደም የለው

• አንዴ ከሆነ ወዲያ ዝም ብሎ መቻል ነው ለዋንጫ በሽ፤ ለውኃ ጉሽ የለውም

• አንድን ነገር አልሆነ ቦታ ላይ መፈለግ ለውሻ ምሳ የለው ራት ብቻ

• ተመጽዋች የለጡትን ብቻ ይቀበላል ለውሻ ሞት፤ ፊት አይነጨሉትም

• ብዙም ማዘን አይገባም ለውሻዬ ያልሁትን ልጄ ቢበላብኝ አልወድም

• አንዴ ለአንዱ ያለብኩትን ነገር ለማንም ቢሆን አልሰጥም ለውሽማ ሞት ፊት አይነጨሉት

• ውስጥ ውስጡን አሟያብክነትን ይፋ የማይወጣ ኃዘን ለውጡኝ ባይ የሚሻለውን ዐውቆ

• ጠቃሚውን ለይቶ መወለን /አጉል ብልጠት/ ለዓይነ ሥውር መስታወት

• የማይጠቅም ነገር

ለዓይን የሚከፋ፤ ለአፍንጫ ይከረፋ

• ሲያዩት ያላማረ ሲበሉት ያቅራል ለዕውር ዝማሚ፤ ለመላጣ ጋሚ

• የማይቻል ነገር ይሆናል ብሎ ማሰብ ለዘመዴ ያዝናል ሆዴ

• ዘመድ ከዘመዱ አሀያ ካመዱ ለዚህ ሆዴ ጠላኝ ዘመዴ

• ዛሬ ቢበሉ ሆድ ነገ አየሁ አይልም ለዝናቡ ጌታ ፤ ውኃ ነሱት

• የገዛ ንብረቱን ከለከሉት ለፊ • የዓባይን ልጅ ውኃ ጠማው

ለይቶት አባ ንጉሢ

ለፊ • ትንሿን ነገር አግዘፎ የሚመለከት ሌላውን ዓይቶ የማያውቅ ሰው ለይቶ አንደፈፋ፤ አንንጎሎ አንዳረፋ

ለፊ • የጠሉትን ከአጠገብ ማራቅ ለዲህና ሰው ዋጋ አነሰው

ለፊ • መልካም ሰው ቁጥሩ በርካት ቢል ምን አለ ለዲህና ሰው ውሸት ፤ ለጅብ አሸት

ለፊ • የማይሆን ነገር ለደብተራ፤ መቋሚያና ጭራ

ለፊ • ሁሉም የሚወደውን ነገር ሲያገኝ ደስ ይለዋል ለደደብ ማሰረዳት፤ ድንጋይ ቅቤ መቀባት

ለፊ • ለማይገባው ሰው ማሰረዳት ትርፍ ድካም ነው ለደግ ንጉሥ ዕለት ዕለት ማልቀስ

ለፊ • በጸም በጸሎት ዕድሜ እንዲሰጠው ወይም ነፍሱን እንዲምራት ማዘን ለዳርቻው ሲላሰ፤ መካከሉን ተነሱ

ለፊ • የቆጡን አወርድ ብላ የብብቷን ጣለች ለላባ ለባሽ ፤ ነገርክን አታበላሽ

ለፊ • መፍትሔ ለማይሰጥህ ሰው ችግርህን አትግለጽ ለላኛ አመልክት፤ አንዲሆን መሠረት

ለፊ • ፍርድ ለማሰጥ ዳኛ አመልክት አንጂ በሌላ መንገድ አትሞክር ለላኛ የነገሩ በርጥብ ያቃጠሉት

ለፊ • ነገሩ ሳይባባስ ቶሎ መፍትሔ መፈለግ ይገባል ለላኛ ዳኛ አለው፤ ለአንበሳ ተኩላ አለው

ለፊ • ሁሉም የበላይ አለው ለድሃ ማን ሰጠው ውኃ

ለፊ • ለድሃ ትኩረት የማለጥ ሰው የለም ለድህነት የፈጠረው ቢነግድ አያተርፈው

• ለድካም የጣፈው ቢነግድ አያተርፈው

ለድሪ ያሉት አንገት ስለሸንክታብ

- እንደተመኙት አይገኝም
- ለድካም የጣፈኝ፤ ብነግድ አያተርፈኝ
- ስድህነት የፈጠረው፤ ቢነግድ አያተርፈው
- ለዶሮ ሲነግሩ ምጥማጥ ይሰማል
- ለወዳጅ የሚነግሩት ሚስጥር ጠላት ሊሰማው ይችላል
- ለጆሮ ጥርስ፤ ለሆዳም ስስ
- አያጋጥም
- ስገላጋይ ደም የሰውም
- መልካም አሠራ ብሉ አደጋ ላይ ይወድቃል
- ስገዘሬ መልካም በሬ
- ስሠራተኛ ሰው ጥሩ መሣሪያ ያስፈልገዋል
- ለገቢህ ተንገብገብ
- ስምታገኝበት ጉዳይ ትኩረት ስጥ
- ለገና ጨዋታ አይቆጠም ጌታ
- የበላይና የበታች በዚያ ቦታ የሰም
- ለገደለ ጉፊሬ፤ ላረጋገጠ ወሬ
- ሁሉ በትክክል ሥራ ላይ ሲውል
- ለገዳም የረዳ፤ አይጉዳ
- ገንዘቡን ለመልካም ጉዳይ ያዋስ አይጉዳም
- ለገንዳን ደም የሰው፤ ለዝንብ ቤት የሰው
- ማንኛውም ሰው ተግባራዊ ከሠራ ገንዘብ ማግኘት ይችላል
- ለገንዳን ደም የሰው፤ ለገንዘብ ቤት የሰው
- ማንኛውም ሰው ተግባራዊ ከሠራ ገንዘብ ማግኘት ይችላል
- ለጋሰ ቢሰግስ፤ አበደረ አንጂ አልሰጠም
- ነገ አሰም የአጁን ያገኘዋልና
- ለጠላትህ አንደ ዳቦ፤ አስከገምጥህ አትመቸው
- ጠላት ሲያጠቃህ በሚችልበት ቦታ አራሱህን አታመቻችሁት
- ለጠቢብ አንድ ቃል ይበቃል
- ጠቢብ ቶሎ ይገነዘባል
- ለጠጫ ሰው የመጠጥ ወሬ አውራው
- በሚወደው በሚያፈቅረው መንገድ ሂደሱት
- ለጥልና ለዳኛ ያለው ገንዘብ አፋፍ ይቆያል
- ውጣ ያለው ገንዘብ ግድግዳ ሲፎክት ያድራል
- ለጥምቀት ያልሆነ ቀማስ ይበጣጠስ
- ስታቀደው ነገር ማዋል አርካታ ይሰጣል
- ለጥርጣሬ፤ ምንጣሬ
- ያልጠረጠረ ተመነጠረ

ለጥቅም ሲታጠቁ፤ ከጎን ይጠንቀቁ

- ተቀናቃኝ ስለሚያጋጥምህ ጥንቃቄ አድርግ
- ለጨሰማ ጊዜ መብራት፤ ለመከራ ጊዜ ብልሃት
- ችግርን ስመቅረፍ ዘዴ አና ብልሃት መፍጠር ያስፈልጋል
- ለጨቅሜቃ ሰው ከማበደር፤ ይሻላል በእጅ ማሳደር
- በሰዓቱ ስማይመልስ ሰው ገንዘብ ማበደር አያስፈልግም
- ለጭሰኛ መሬት፤ ሰሃር ቤት ክብሪት
- አብረው የማይሄዱ ነገሮችን አታቀራርብ
- ለእም ግድፈት፤ ለበዓል ሽረት
- ጸምንና በዓልን ማክበር ይገባል
- ለረረሰህ አንገት፤ ስጋሻህ አንብርት
- የሚያመችህን አስቀድመህ አስብበት
- ለረረ ሜዳ አይነሱም
- ፈሪ የሚያደርስብህ አደጋ ስለሌለ ተወው አንደፈሰገ ይሁን
- ለረረ ይበቃል ፍርፋሪ
- ፈሪን በፍርፋሪ ታታልለዋለህ
- ለፍቅር ብተኛ ለጠብ አረገዝቸ
- መልካም ባስብላት ተንኮል ሽረቦችብኝ
- ለፍታ ሕመም በሬ ማረድ
- ትንሽ ነገር አድናስሁ ብሰህ ትልቁን ማጥፋት
- ለፍታ ስም አውጣ ቢሰው፤ ሞት አያድርስ አሰው
- ትንሽ ነገር ለሚያስገኝ ጉዳይ ብዙ መጨነቅ
- ለፍታ ቆላ፤ ለመከት ባቁላ
- ተስማሚውን ፈልጎ ማገናኘት
- ለሻገር ቢያምረው ይዋኛል፤ ሲሟገት ቢያምረው ይዳኛል
- የሚያስፈልገውን ሁሉ በሰልትና በዘዴ ይጠቀማል
- ለበሉት የፈሰጉትን አሞራ፤ ይሉታል ጅግራ
- ዶርን ሲደልሏት በመጫኛ ጣሏት
- ለወጋ የመጣ ጌታዬ ቢሉት አይመለስም
- የሚያጋጥምህን እንደሁኔታው ተጋፈጠው አንጂ አትሸከው
- ለያልፍ ውኃ አደረገኝ ድሃ
- አትቸኩል ትዕግሥት ይነርህ
- ለያሰሱት አይገድም
- የሚያስጨንቅ የሚያሳስብ ነገር አይጠፋም
- ለጣላ የመጣ ሰብሰ አያጣም
- ጠብ ያሻ መኮንን የዶሮ ሽኛ አምጡልኝ ይላል
- ለሆያ ማር አይጥማትም
- ጥሩ ነገር ቢቀርብሰትም አይፈልገውም

- ላህያ ያልከበደው፤ ለመጫኛ ከበደው
 - የምጣዳ ሳለ የእንቅቡ ተንጣጣ
- ላህያ ፈለፈ፤ አፍንጫ አይዘለትም
 - ሰውሽ ሞት ፈት አይነጩለትም
- ላለው ቅንጭብ ያረግዳል
 - ሳለው ሰው ሁሉም ያሸረግዳል
- ላለፈ አይጸጸቱ፤ ለሚመጣው አይበለጠ-
 - ካለፈው ስሕተት ተምረህ ለአሁኑ መጠንቀቅ
- ላለፈ ክረምት ቤት አይሠራለትም
 - ላለፈው ነገር መቆጫት አይገባም
- ላለፈው ጸሎት ከንቱ ጨኸት
 - ላለፈው ነገር መቆጫት አይገባም
- ላሊበላ ሄደሽ ከሕንፃው ብትሰፍሪ አይገኝም ጽድቅ አለባህሪ
 - መልካም ሥራ ካልሠራሽ በቤተክርስቲያን በመገኘት ብቻ ጽድቅ አይገኝም
- ላሊበላ አደራውን አይበላ
 - ወደጎላ አይልም ታማኝ ነው
- ላሊበላ የቃሉን አይበላ
 - ወደጎላ አይልም ታማኝ ነው
- ላሊበላን ካላጠጉበት ይጮኻል፤ ሎሌም ካልሰጡት ይከዳል
 - ሁሉንም አንደየባህርይው መያዝና መንከባከብ ተገቢ ነው
- ላላውቀው ፎገራ ዱሩ ነው
 - ባላውቁት ነገር አጥብቆ መከራከር ተገቢ አይሆንም
- ላላየው የሚያለገርም ለሰማው የሚያስደንቅ
 - አዲስ ነገር መገኘቱ
- ላላዩ ልጅ ፤ ዳዕ ፍሪዳው
 - ለመሃን እማዩ ለአገልጋይ አትዩ ብርቋ ነው
- ላመት ልብለ፤ ለአለት ጉርለ
 - ሕይወቱን ለማቆየት ያህል
- ላሜ ቦራ የልጆቹን ነገር አደራ
 - ልጆቹን አሳድጋልኝ
- ላሜ ወለደች
 - የተመኘሁትን አገኘሁ
- ላም ሲበዘብዝ ፤ ጭራዋን ያዝ
 - የአባትህ ቤት ሊዘረፍ አንተም አብረህ ዝረፍ
- ላም በረቱን የሰው ልጅ አባቱን አይረሳም
 - ሁሉም የራሱ የሆነውን አይዘነጋም
- ላም ባልዋለበት ኩቡት ለቀማ
 - ምንም የማይገኝ ነገር ፍለጋ የተገላቢጠሽ ሥራ መሥራት

- ላም ነጂዋን እንጂ ጌታዋን አታውቅም
 - በሩቁ ካላ ነገር ይልቅ በቅርብ ሰላላ ነገር የተሻለ ዕውቅና ይኖራል
- ላም አለች በደረጣ ወተቷ ምን ይነጣ
 - እኔ የምሞተው ዛሬ ማታ እህል የሚደርሰው በፍልሰታ
- ላም አለኝ በሰማይ ወተቷንም አላይ
 - እኔ የምሞተው ዛሬ ማታ እህል የሚደርሰው በፍልሰታ
- ላም አሳት ወለደች እንዳትልሰው ፈጃት እንዳትተወው ልጅ ሆነባት
 - አስቸጋሪና አስጨናቂ ነገር
- ላም ከወንዙ ልጅ ከወዝ (የተናቀ ዐታ)
 - ሳምን መንከባከብ ይገባል ልጅን ብትንከባከውም ከመጥፎ ዐታ ከመድረስ ወደጎላ አይልም
- ላም የዋለችበትን ትመለሳለች
 - ሰው ኑሮውን ይመስላል
- ላሳር የጣፈው ፤ ቢነግድ አይተርፈው
 - ይታደሏል አንጂ አይታገሉም
- ላታመልጠኝ አታሩጠኝ
 - ምን ብታፈገፍጊ ከግድግዳ አታልፈ
- ላታመልጥ አትሩጥ
 - ምን ብታፈገፍጊ ከግድግዳ አታልፈ
- ላታገኝ አትመኝ፤ ላታጣ አትቆጣ
 - በምኑም በምኑም እራስህን አታስጨንቅ
- ላትከፍል አትዋስ፤ ላትደርስ አትገሥግሥ
 - የማይላካልህን ነገር አትሞክር
- ላንዘላ አይመትሩ ለዐዋቂ አይናገሩ
 - ለዐዋቂ ምክር አያስፈልገውም
- ላንድ ብርቱ ፤ ሁለት መድኅኒቱ
 - ድር ቢያብር አንበሳ ያለር
- ላንድ አልሚ፤ ዘጠኝ ቋሚ
 - ሌት ሲበዛ ጎመን ጠነዛ
- ላንድ አራሚ፤ ዘጠኝ ቋሚ
 - ሌት ሲበዛ ጎመን ጠነዛ
- ላንድ ጭቃ አገር ዘጠኝ ምስለኔ
 - ሌት ሲበዛ ጎመን ጠነዛ
- ላሞቁ ምክር ፤ ላላዋቂ በትር
 - ሁሉን እንደባህርይውና አንዳለፈላገነቱ
- ላሞቁ ዐትወቅበት፤ ለረዥም አትከንዳበት
 - ከዐዋቂ በላይ አውቃለሁ ብለህ አትፎክር
- ላሦሽንፉት መታገል፤ ትርፉ ገደል
 - ዕያወቁ አለቁ ነውና የማይረቱበትን ነገር ችላ ማለት ይገባል

ላይቲ ዕዳ ፣ ላማቲ ፍሪዳ

- አሰመሳይ ይቆልኝ ባይ
- ላያጠግቡ መጋበዝ ላይገድሉ ካራ መምዘዝ
- የማያደርጉትን አደርጋለሁ ማለት ያዋርዳል
- ላያጥብ አይሰብሰ ፣ ላያርም አያርሰ
- የጎሳውን ችግር ተረድቶ ራሱን መቆጠብ
- ላይሆን ቤት፣ በበዓል ሰፊት
- ጠብ ላይል ከንቱ ልፋት
- ላይሆን ዘመድ ፣ ገንዘቤንም አልሰድ
- ላይጠቅመኝ ነገር ገንዘቤን አላባክንም
- ላይሉኝ ቸር፣ በየቦታው ሰፈነቸር
- ማንም ላያመሰግንኝ ሰለፋ ክረምኩ
- ላይሉኝ ወሰ ደርሼ ነበር ክረጋ ለቅሶ
- ማንም ላያመሰግንኝ በከንቱ ለፋሁ
- ላይምረው እማሰነው፣ ላይበላው አበላሸው
- ላይድን በከንቱ ልፋት
- ላይሞት ይፈራል፣ ላይድን ይሸሻል
- መሞቱ ላይቀር ብዙ ተንገላታ
- ላይቀር ሞቱ፣ መንጠራውቱ
- መሞቱ ላይቀር ብዙ ተንገላታ
- ላይቀር ሣቁ ፣ ችኩ
- ሥራው ላይቀርልሽ ጊዜ አታባክኝ
- ላይቀር ጣጂው አታብርጂው
- ሥራው ላይቀርልሽ ጊዜ አታባክኝ
- ላይበላው ፣ አበላሸው
- ላይሆንላት ከንቱ መክራ
- ላይታች አይፈርድ፣ ላያተርፍ አይነግድ
- ሁሉን ፈርቶ እጅ አጣጥፎ መቀመጥ
- ላይቅል አይሰጥም፣ ላይጠገን አይሰብርም
- ሁሉን ነገር አሟልቶ አሰማምቶ ይሰጣል ቸሩ እግዚአብሔር
- ላይንና ለወዳጅ ጥቂት ይበቃል
- የሚዋደዱ ሰማች በጥቂት ነገር ሰለሚጣሉ መከባበር አሰባቸው
- ላይን የሚከፋ ሰአፍንጫ የሚከረፋ
- የማይፈልጉት የማይመኙት ነገር
- ላይኛው ከንፈር ሰከርከር ታችኛው ከንፈር ሰምሰከር
- ሁሉም እንዳመቺነቱ
- ላይዘሩ አያርሱ፣ ካላረሱ አይጉርሱ
- ሰዓላማው ተግቶ የሠራ በውጤቱ ይደሰታል

ላይፈሩ ቁጣ፣ ከዕብደት አንድ ነው

- ከንቱ ልፋት
- ላንልጋይ ትዕግስት፣ ሰባሰቤት መጠቃት
- ሰገቤህ ተንገብገብ / ሰሠራተኛ ትዕግሥትን፣ የቅርብ ሰውን መጠቃት ማንም አይወድም
- ላንሩ እንግዳ፣ ለሰው ባዳ
- በአካባቢው ታይቶ የማይታወቅ
- ላንሩ ፈደል አንግዳ፣ ላባቱ ቋንቋ ባዳ
- ያልታየ፣ ያልታወቀና ያልተሰመደ
- ላንራ ሰው እንኳን ነጋሪት አታሞ አይሰጠው
- ላያውቅበት ፣ ላይጠቀምበት ምን ይፈይድለታል
- ላጠፋ ምህረት፣ ላጣ ቸርነት
- በዓምላክ ዘንድ የተወደደ ተግባር
- ላፈኛ ሰው መመለሰ ፣ ለትጋን ልንም ማጉረሰ
- ጠቀሜታ የሌለው ትርፍ ድካም ብቻ
- ላዓ፣ ላ ያለውን ፈላ
- ያሰጊዜው አሰሁ አሰሁ ማለት
- ሌሊት የምክር እናት
- ተኝተው ያሰቡበት ነገር ጠቀሜታው ክፍ ያለ ነው
- ሌላው ሲታማ ለኔ ብለህ ሰማ
- ነገ በኔ
- ሌባ ሳመሱ ዳቦ ይልላል
- ልማደኛ ልማዱ አይለቀውም
- ሌባ በያየኝ እሥቅ፣ ባያየኝ አሰርቅ
- ራሱን ሳያጋልጡ ለመጠቀም መሞከር
- ሌባ ባይሰርቅ፣ ዳኛም ባይገድ
- የሌባ መኖር ዳኛ እንዲኖር አሰገደደ
- ሌባ ተይዞ ዱላ ጥየቃ
- በትር ከአጅህ አባብ ከአግርህ
- ሌባ እና ሌባ ተጣሱ በሰው ገለባ
- በሰው ገንዘብ መጣላት
- ሌባ እናት ልጅዋን አታምንም
- ተንኮለኛ ሰው እራሱን አያምንም
- ሌባ ውኝ ባፋ ሊጥ ፣ በወገቡ ፍልጥ
- አዋራጅ ተግባር
- ሌት ስአራዊት ቀን ሰሠራዊት
- ሁሉም በየተወሰነለት ጊዜ መጠቀም
- ሌት ከጅብ፣ ቀን ከሕዝብ
- በሁሉም ቦታና ጊዜ የሚገኝ

ልሁድ ልሁድ ባይ፤ ስንቅ አጉዳይ

• ማድረግ የሚገባውን ማድረግ እንጂ ማዘግየት ቀውስ ይፈጥራል
ልማ በሥልሳ፤ ጥፋ በሥልሳ

• ምሳክርነት በሦስት ሰው ይጸናል

ልማድ ሲቀር ፤ ምላህ ቅበር

• ያስወገድከውን ዓመል እንደገና ልትመለስበት አይገባም

ልማድ ከሰይጣን ይከፋል

• መጥፎ ልማድ ለመተው አስቸጋሪ ነው

ልማድ ይከብዳል ከግንድ

• መጥፎ ልማድ ለመተው አስቸጋሪ ነው

ልበ ሰፊ፤ ነገር አሳሳፊ

• ትዕግሳተኛ መሆን አስፈላጊ ነው

ልበ ሳምባ ዶርዩ /በደረቱ አካባቢ ቀይ የሆነ/

• የማይሆነውን በመተው

ልቡ ለታመመ በመረቅ አትሰጠው

• መፍትሔ የሚሆን ነገር እንጂ አደጋ የሚጋብዝ ነገር አትፈጽም

ልቡ ነጭ ያሰካል

• ምኞቱ ሰፊ ነው

ልቡ ከቀም ከበቀል ፤ ቃሉ ከመበደል ፤ አጁ ከመግደል

• ጨካኝ ሰው ነው

ልባልማ ታጥቆ አዛባ፤ ሉሪ እውልቆ ፈረስ ጋለባ

• ተገቢ ያልሆነ ነገር መፈጸም አይገባም

ልባብ መሳቢያ፤ ልጓም ማቆማያ

• እያንዳንዱ የራሱ ተግባር አለው

ልብ ሲያውቅ ፤ ገንፎ ያንቅ

• ዕያውቁ አለቁ

ልብ ሲያውቅ ጥርስ ከደመኛው ጋር ይሥቃል

• ለመኖር ሲባል ከአባት ገዳይ ጋር ተግባብቶ ይኖራል

ልብ ሲፈቅድ መግደርደር፤ አራስን መግደል

• ስትግደረደሪ ጸምሽን እደሪ

ልብ ሳይገዙ ነገር አያብዙ

• ድፍረቱ ሳይኖርህ አደርጋለሁ አትበል

ልብስ በውኃ፤ ገንዘብ በድሃ

• ለማትፈልገው ነገር ማስወገጃ ዘዴ ፈልግ

ልብስ በየፈርጁ ይለበሳል

• ሁሉንም አንደየጸባዩ

ልብስ ይፈጃል ሌት መልበስ፤ ወጥ ይፈጃል መጎራረስ

• በቁጠባ አለመጠቀም ለችግር ይዳርጋል

ልብና ነፋስ ከሁሉ ያደርሳል

• አንድ ነገር ለማከናወን ቆራጥ መሆን ያስፈልጋል
ልብ እንቅርት ይመኛል

• እንካላ ልቡ እየሩሳሌም አሳቡ

ልብ ከጉንጅ ፤ ትምህርት ከደጅ

• በቅርብ እያለ በሩቁ ማለብ

ልብ ካዘነ እንባ አይገድም

• ከልብ ከሆነ ማድረግ አያቅትም

ልብ ካጥባቂ፤ ፈረስ ይሰባል

• ልብ ከማንኛውም በላይ ድፍረትና ፍላጎት አለው

ልብ የሌላት ውሻ ፤ ማር ትቀላውጣለች

• ሲሆን የማይችሉውን ነገር መመኘት

ልብ የሚገኝ በሰልሳ፤ ገንዘብ የሚገኝ በሰላሳ

• በወጣትነት ገንዘብ ይገኛል ግን በአግባቡ አይጠቀሙበትም

ልብ ያለው፤ አገሩ ለማይ ነው

• ቆራጥ የፈለገውን ማድረግ ይችላል

ልብ ያለበውን አፍ ይናገረዋል፤ ዐይን ያየውን እጅ ይሠራዋል

• እርስ በርስ በመደጋገፍ መሥራት መልካም ነው

ልብ ደስ ሲለው ፊት ያበራል፤ ልብ ሲያዝን ፊት ይጠቁራል

• መከፋቱንና መደሰቱ በፊቱ ይታወቃል

ልብ ጻኛ ዐይን እረኛ

• ያዩትን ለመፈጸም የሕሲና ፈቃድ ያሻል

ልባን አሞራ በልቶታል

• የነገሯትን ትረሳለች

ልታስቸግር አታበድር፤ ላትከፍል አትበደር

• የማይሆንልህን ከወዲህ በመገመት ወስን

ልታይ ልታይ ማለት፤ ሸሽጉኝ ሸሽጉኝ ያመጣል

• እኔ ነኝ እኔ ነኝ ማለት ጋላ መዋረድን ያመጣል

ልትደርቅ የደረሰች ምንጭ ጭል ጭል ትላለች

• ልታልፍ የደረሰች ሕይወት በትንሹ አለሁ አለሁ ትላለች

ልክን ማወቅ ፤ ከራስ ጋር መታረቅ

• አቅምን ማወቅ ጥሩ ነው ታላቅ ችሎታ ነው

ልዩ ሥጋ ፤ በመንጋጋ

• ሁሉን እንዳመኛነቱ

ልደት ሲከበር ሞት አያፍር

• ደስታና ጋዘን ጎን ለጎን ናቸው

ልጁን በራብ፤ የእንጀራ ልጁን በጥጋብ

• የማይታመን የተገላቢጠሽ ሥራ

ልጅ መዝናጥ፤ አባቱ እንደበላህ ሩጥ

- እንደውለታህ ፤ ለእኔ እንዳደረክልኝ መጠን

ልጅህንም አባትህንም ስታጎርሱ፤ ለእንዲታዩህ ላንዱ ታካፍላለህ

- ውለታህን መመለስ አለብህ የተቸገረውን መርዳት አለብህ

ልጅህንና አትክልትህን ተጠባብቅ ጎረቤትክን

- ሁሉንም እንደሁኔታውና እንደችሎታው ተንከባከባቸው

ልጅ ለሣቀለት፤ ውሻ ለሮጠለት

- እንደፍላጎቱ ማሟላት

ልጅ ለእናቷ ምጥን አስተማረች

- የተገላቢጠሻ ሆነ

ልጅ ለወለደው፤ መቅ ላሞቀው

- ሁሉም ያገለገለውን ይጠራል

ልጅ ሲያረጅ አባት ይጠራል

- ውለታውን ይመልሳል

ልጅ ሲያባብሉት ያለቅላል

- ሥነ ሥርዓት የሌለው ባሕሪ

ልጅ ቢያስብ ምሳውን ፤ አዝማሪ ቢያስብ ጠላውን

- ሁሉም እንደየልማዱና ፍላጎቱ

ልጅ ተውር፤ እህል ተጉራጉጉር

- የሚጠቅም ነገር የሚገኝበትን አካባቢ ተመልክት

ልጅቱ ለቤተሰቦቿ እንደገባ ርት

- ታታሪ ሠራተኛ ርት

ልጅ ታርጣጣ፤ እህል ከዘባጣ

- መልካምና የተሻለ ነገር የሚገኝበትን ቦታ መርምር

ልጅና ቁስ በሰው ገንዘብ ያለቅለ

- ሁለቱም የሚኖሩት ሰው በሚሰጣቸው በመሆኑ

ልጅና እህል እያደር ይበሰላል

- እያደገ ሲመጣ አስተሳሰቡ እየለፋ ይመጣል

ልጅና ወረቀት የያዘውን አይለቅም

- ያኖሩት ነገር መልካም

ልጅና ጉንዳን ሁልጊዜ እንደተጠቃ ነው

- የሚሠሩት ሥራ ቀላል አየመሰላቸው ከሥር ስለሆኑ መመከት አይችሉም

ልጅና ጠጣ ፤ ውኃ ይጠጣ

- ለልጅ አትጨነቀለት እንደዕድሉ ያድጋል

ልጅና ጥሬ አይተጣጡም

- የሚዋደዱ አይተጣጡም

ልጅና ፊት አይበርደውም

- መቋቋም ስለሚችል ባይሰብስም ምንም አይደለም

ልጅን መርገምና ራሱን መሸናት ተመልሶ ጉዳት

- ተንጋለው ቢተፋት ተመልሶ በፋ

ልጅን በጡት ፤ እህልን በጥቅምት

- ሳይርቅ በቅርቡ ሳይደርቅ በአርጥቡ

ልጅ እባቱን ፤ እይብ እንቱን ይመሰላል

- ለሁሉም መሠረቱ ምንጩ መነሻው ነው

ልጅ እባቱን ገደለ ቢለው ፤ የኔ ልጅ እንዳይለማ አለው

- ጤፍ እጎደለ ቢለው ገብሰ እንዳይለማ አለው

ልጅ አይወልድ አንድ አይፈርድም

- የአንድ ሰው ፍርድ ፍርድ አይባልም

ልጅ አንደአባቱ ፤ ሰው እንደቤቱ

- ሰው አንደቤቱ እንጂ እንደጎረቤቱ አይኖርም

ልጅ ከደረሰ ቤት ፈረሰ

- ኃላፊነት ስለማይለማው ጥፋት ያስከትላል

ልጅ ከዋለበት ሽማግሌ አይውልም

- የእንዱ ሰለንዱ ሲሆን አይችልም

ልጅ ከጠረው፤ ጥርስ የጠረው

- የአካል ጥንካሬ በስተርጅና ያስፈልጋል

ልጅ ካበጀው አባት ያበላሽው

- የሕይወት ልምድ ከሁሉም ይልቃል

ልጅ ካባቱ ፤ ሸተል ካፎቱ

- መልካም አስተዳደግ

ልጅየው አባት ሆነ፤ ለሰውየው

- ልጅ ለእናቷ ምጥ አስተማረች

ልጅ የሚረው አላት ለጎረቤት ይተርፋል

- በልጅ የመጣ ጠብ ቶሎ አይበርድም

ልጅ ያለ ልጅን አከለ

- ለልጅ ብሎ መብሰክሰክ ኋላ ጉዳት ያመጣል

ልጅ ያለ እናት፤ ቤት ያለ ጉልላት

- በእናት እጅ ያላደገ ልጅ ይጎለቀላል

ልጅ ያባቱን፤ ወቄራ ያፎቱን

- ማንኛውም ነገር ቅርብ የሚያገኘውን ያስቸግራል

ልጅ ያባቱ ለእራት አይበቃም

- የልጅ ሥራ እያሟላም

ልጅ ይርጣል እንጂ አባቱን አይቀድምም

- የልጅ ሥራ ዳር አይደርስም

ልጅ ይወለዳል ከርጉዝ ፤ ላም ይገዛል ከወንዝ

- ልጅ ይወለዳል ከቦዝ ላም ይገዛል ከወንዝ

ልጅ ደረሰ! ቤት ፈረሰ

- ሁሉን ሰእኔ! ሁሉ በእኔ
- ልግመኛን መምከር፤ ውኃን በወንፈት ማኖር
- ላይሰማህ ጊዜህንህ ጉልበትህን አታጥፋ
- ልግምን እግዜርም አይወድም
- ሥራን የማይወድ ሰው በማንም ሰው የተጠላ ነው
- ልጓም ሰቆ ቼቼ
- ስዶ ማሳደድ ቢያምርህ ዶሮህን በቆቅ ሰውጥ
- ልጡ የተራሰ ፤ መቃብሩ የተማሰ
- ሲሞት የተቃረበ
- ልፋ ያለው ቆዳ ለመጫኛ ይሆናል
- አትረፈ ያላት ነፍስ እንዲሁ እንደባክነች ትኖራለት
- ልፋ ያለው በሐልሙ ዳውላ ይሸከማል
- ድክም ያለው ጉልበቱን በማይጠቅም ነገር ላይ ያውላል
- ልፋ ያለው እንደ ፅንጨት ያሰራል
- የማይሆን ሙከራ ማድረግ
- ሎሌ ሰስሕተት! ጌታ ለምህረት
- እየሠራ ለሚሳሳት ምህረት ይቅርታ ይገባዋል
- ሎሌ ሲከበር ጌታው ይከሳል፤ ሙክት ሲሰባ ሾተል ይልሳል
- ዓሣ ጎርጓሪ ዘንዶ ያወጣል
- ሎሌና አሞሌ ካዘዙት ይውላል
- በተፈለገበት ቦታ ተገኝቶ ትዕዛዝ ይፈጽማል
- ሎሚና ትርጉን ሞልቶልህ ባገር፤ እንቧይ ታሸታሰህ የድሃ ነገር
- በማይረባ ነገር ላይ አታተኩር
- ሎሚ ካልመጠጡት እንቧይ፤ ዳቦ ካልገመጡት ድንጋይ
- የሚፈሰገውን ነገር በተገቢው ጊዜ ካልተደረገ ጥቅም የለውም

ሐ

- ሐሜተኛ ነው ከዳተኛ
- ሐሜተኛ ሰው ሥራው ስለሚደረሰበት እምነት ሊጣልበት እይገባም
- ሐሜት አይቀር ከደሃም ቤት
- ሐሜተኛ መታማት የማይገባውን ሁሉ ነው የሚያማው
- ሐሜተኛ ያፍራል እውነተኛ ይረታል
- ሐሜተኛ ሰው ሥራው ስለሚደረሰበት ያፍራል እውነተኛ ሰው ግን ዞር ዞር ይረታል
- ሐሜትና ጅራት ከበስተጋላ ነው
- የማታማ ሰው መታማቱ በማይታወቅበት ሁኔታ ነው
- ሐምሌ ቢያባራ በጋ ይመስላል
- ነገሮች የተለመደውን ተግባር ሲያቋርጡ አንደገና የሚቀጥሉ አይመስሉም

ሐምሌና ሙሽራ ሳይገሰጡ ነው

- ከተሸፋፈኑ ለክፉ ነገር እይጋለጡም
- ሐምሌን በብጣሪ ነሐሴን በእንጥርጣሪ
- ክፉን ቀን ማሳለፍ በምኑም በምኑም ነው
- ሐረጉን ሳብ ዛፍ እንዲሳሳብ
- የጥቅም፣የሌብነት፣ የዝምድና፣ግንኙነት ካለ የአንዱ መነካት ሌላውን ያጋልጣል
- ሐረግ ለመጻፍ ፤ አልጋ ለምንጣፍ
- እያንዳንዱ ነገር በተገቢው ቦታ ቢውል ጥሩ ነው
- ሐሰተኛ ምስክር ጉልበት ይሰብር
- በሐሰት የሚመሰክር ሰው በተባዳዩ ላይ ከበድ ያለ ጉዳት ያደርሳል
- ሐሰተኛ በቃሉ ፤ ስደተኛ በቅሱ ይታወቃል
- ሐሰት ተናጋሪ ገና ከአፋ ከአነጋገሩ ይታወቅበታል
- ሐሰተኛ ብርቱ ወንጀለኛ
- ሐሰት መናገር ብርቱ ወንጀል ከመፈጸም ይቆወራል
- ሐሰተኛ ሲናገር ይታወቃል ፤ ስሱ ሲበላ ይታነቃል
- ሐሰት ተናጋሪ ገና ከአፋ ይታወቅበታል
- ሐሰተኛ ያወራውን ፈረሰኛ አይመልስውም
- ሐሰት አንዴ ከተሰራጨ ማስተካከያ የለውም
- ሐሰተኛን ሲረቱ በወንድሙ በአህቱ
- ሐሰተኛን ለማጋለጥ በቅርብ ዘመዶቹ መጠቀም ያስፈልጋል
- ሐሰቱ ስለበላ እውነቱ ሆነ ዋዛ
- ሐሰተኛ በበዛበት እውነቱ እንደቀላል ተቆጥሮ ይሆናል ሐሰት ሐሰት ቢናገሩ ውቃቢ ይርቃል
- ሐሰት መናገር ያዋርዳል
- ሐሰት ነገር ክፉ፤ ገጋኑም አላት ትርፉ
- ሐሰት መናገር በምድርም በለማይም ያስጠይቃል
- ሐሰት አያቀላ እውነት አያደለ
- ሐሰት መናገር አያድንም ከችግር እውነት ደግሞ ጠፍቶ አይቀር
- ሐሰት አያድንም መራቆት መልክ አያሳምርም
- ሐሰት መናገር ከችግር አያላቅቅም
- ሐሰት አያደር ይቀላል፤ እውነትና ውኃ አያደር ይጠራል
- በሐሰት የተፈጸመ ነገር ዞር ዞር መጋለጡና እውነቱ መውጣቱ አይቀርም
- ሐሰትና ስንቅ አያደር ያልቅ
- እውነት እየገነነ በመጣ ጊዜ ሐሰት እየመነመነ ይሔዳል
- ሐሳቡ ጥልቅ ነገሩ ጥብቅ
- መሠረት ያለው ነገር
- ሐሳብ ከውሳኔ አይቆጠርም
- መረዳቶ ነው እንጂ በሐሳብ በቃል እንዳህ ነው ማለት ምንም አይጠቅምም
- ሐሳብ ከፊት አይፈታ ሙት አይምታ
- ሐሳብ ማለቲያ የለውም ደህን ጨረሰኩ ሲባል ሌላ ሐሳብ ደግሞ ይተካል

ሐሳብህን ጨርቅ ያድርገው

- ለተቸገርከው ጉዳይ መፍትሔ አግኝቶ ሐሳብህን መንገድ ማለቂያ የለውም
- ሰው ሆኖ ማሰብ አይቀርምና እንደኛው ሐሳብ ሲያልቅ በአንደኛው ይተካል ሐሳብ ያገናኛል ፍርሃት ያሸኛል
- ልብ ለልብ መገናኘት አብሮ ያኖራል ሐኪም ሲባዛ በሽተኛ ይሞታል
- የሐኪም መንዛዛት መፍትሔ አያመጣም ሐኪም የያዘው ነፍስ ባያድር ይውላል
- ማምሽም ዕድሜ ነው ሐኪሞች እስኪመካከሩ በሽተኛ ይሞታል
- ለችግር ፈጥነው መፍትሔ ካላገኙለት ሥር ይሰዳል ሐዲ ጉበት ቢነሷት፤ ታላቅ ታናሽ ስደዳልኝ አለች
- ራሷ ያልተሳካለት በመልክተኛ እንዲሳካለት አለበት ሐዲ እትበለው እንዲሔድ አድርገው
- የማይወደውን ነገር ፈጽሞበት ሐዲ እንዳልልህ ቀኑ ገና፤ ግባ እንዳልልህ ሚስቴ ገናና
- ሚስቴ ኃይለኛ በመሆኗ ላስተናግድህ አልችልም ሐዲ ካገር ኑር ካገር
- እንደ ንጉሠ፤ አጎንብሠ ሕልም ተፈርቶ ሳይተኛ አይታደርም
- ስሕተት እፈጥር ይሆናል ተብሎ ሰው ሥራ ሳይሠራ አይውልም ሕመሙ ቀርቶ ሞትን በሰጠኝ
- ክችግር የሚገላግለኝ ነገር ባጋጠመኝ ሕመሙን የማይናገር በሽተኛ ፈውሱ መጋኛ
- ገና ለገና አይሆንም ብሎ ሥጋት መሰጋት ተገቢ አይደለም ሕመሙን የሸሸገ መድኃኒት የለውም
- ባለቤት ካልሙኸ ጎረቤት አይረዳም ሕመሙን የደበቀ መድኃኒቱም አልታወቀ
- ሕመሙን የሸሸገ መድኃኒቱ አይገኝለትም ሕያዋን ለነገሥታት፤ ሙታን ለካህናት ይገብራሉ
- ሁሉም ይረዳኛል የሚለውን ይማጠናል ሕግ ይኖራል ተተክሎ ፤ ሥርዓት ይኖራል ተዛውሮ
- የአፈጻጸም ሥርዓት ቢሻሻል አንጂ ሕጉ ጸንቶ ይቆያል

መልመጃ አንድ /ሀ፤ሰ፤ሐ/

ሀ. የሚከተሉትን ምሳሌያዊ አነጋገሮች አማሉ

1. ለሰበሰኛ ----- መረቅ አታብዛበት
ሀ. ቂጥ ለ. አንጀት ሐ ጉበት መ. ሳንባ
2. ሀብታም ለሀብታም ይጠቃቀሱ ደሀ ለደሀ -----
ሀ. ይጠቃቀሙ ለ. ይታገሱ ሐ. ይለማመኑ መ. ይሰቃቀሱ
3. ሁሉት አግር አለኝ ብለህ ----- አትወጣም
ሀ. አንድ ዛፍ ላይ ሐ. ግንድ ላይ
ለ. ሁሉት ዛፍ ላይ መ. መኪና ላይ
4. ሐሳብህ መንገድ -----::
ሀ. መልካም ነው ሐ. ረጅም ነው
ለ. ማለቂያ የለውም መ. ያበሳጫል
5. ለሆዳም በሬ -----::
ሀ. ጭድ ያዝለታል ሐ. ጉመን ያዝለታል
ለ. መልካም ገበሬ መ. ሀ እና ሐ
6. ሀብታም በሃብቱ ----- በጉልበቱ
ሀ. ጉረምሳ ለ. ደሃ ሐ. ሽማግሌ መ. ሰነፍ
7. ለመከራ ያለው መነኩሴ -----
ሀ. ሁልጊዜ ያለቅሳል ሐ. ገዳም ይገባል
ለ. በከረምት ይሞታል መ. ዳዊቱን ሽጦ አሀያ ይገዛል
8. ሰውጡም እዘነለት -----
ሀ. አሰፈራሩለት ሐ. ቀስ ብላችሁ ብሉለት
ለ. ከደረቁም ጉረሱለት መ. ሁሉም መልስ ነው
9. ሐምሴና ሙሽራ -----
ሀ. ይመሰሰላሉ ሐ. ሳይገለጡ ነው
ለ. አብረው አይሄዱም መ. ተገልጠው ነው
10. ----- ለአሸንክታብ
ሀ. ለድሪ ያሉት አንገት ሐ. ለነሐስ ያሉት አንገት
ለ. ለብር ያሉት አንገት መ. ሁሉም
11. ሁሉት ጊዜ ነው ----- አንዱ በአንቁላል አንዱ በጫጨት
ሀ. የዶሮ ሞት ሐ. የዶሮ ጨኸት
ለ. የዶሮ ልደት መ. የዶሮ ምጥ
12. ሐረግ ለመጻፍ
ሀ. ጉልበት ይሰብር ሐ. አልጋ ለምንጣፍ
ለ. አንድ ለመንገድ መ. ለወሬ የለው ፍሬ
13. ሆዳ ሰፊ -----
ሀ. ታጋሽ ነው ሐ. ረጅም ነው
ለ. ነገር አሳላፊ መ. አድርባይ ነው

14. ለመሥራት ያፈረ ----- ደፈረ
 ሀ. ለመብላት ደፈር ሐ. እንዲያበሉት
 ለ. እንዲበላ መ. ለማንሳት
15. ለሞኝ ለኔ በጋው -----
 ሀ. በጋ ክረምቱ ሐ. መስከረም ክረምቱ
 ለ. ምን ይሆን ዋጋው መ. ግንቦት በልጉ
16. ሀብታም ቢለጥ ----- እንጂ አልሰጠም
 ሀ. አካፈለ ለ. አበደረ ሐ. አከፋፈለ መ. ሀ እና ሐ
17. ሐረጉን ሰብ -----
 ሀ. እንዲያገኙብስ ሐ. እንዲደመሰስ
 ለ. እንዲበጠስ መ. ዛፍ እንዲሰሰብ
18. ለመከራ የጣፈው -----
 ሀ. ጨነቀው ሐ. ቢገግድ አይተርፈው
 ለ. ቁስል ቆለለበት መ. መልሱ የለም
19. ሐኪም ሲበዛ -----
 ሀ. በሽተኛ ይድናል ሐ. ነገር በዛ
 ለ. በሽተኛ ይሞታል መ. ሰው ያልቃል
20. ሕልም ተፈርቶ -----
 ሀ. ሐኪም ቤት አይኬድም ሐ. ሳይተኛ አይታደርም
 ለ. ወንሻ ቤት አይኬድም መ. ሀ እና ሐ
21. ለቅዘን እግር አንለተውላት ----- ሽሽተውላት
 ሀ. ለሕፃን ለ. ሰውሻ ሐ. ለፈሪ መ. ሀ እና ሐ
22. ሁለት አፎች ----- ይናቀሱ
 ሀ. ባይሳሳሙ ለ. ባይሳደቡ ሐ. ባይናከሱ መ. ባይናገሩ
23. ሐሜት አይቀር -----
 ሀ. ከደሃም ቤት ሐ. ከጠንቋይ ቤት
 ለ. ከሐኪም ቤት መ. ሁሉም መልሰ ነው
24. ሁለት ቁና ሰጥቼ -----
 ሀ. አራት አፈልጋለሁ ሐ. ሦስት ይክፈሉኝ
 ለ. አንድ ጥንቅል መ. ሦስት ጥንቅል
25. ሐሜተኛ ነው -----
 ሀ. ሐሰተኛ ለ. ፍርሃተኛ ሐ. ከዳተኛ መ. ዋሽ ነው
26. ለቡናሽ ቁርስ የለሽ ----- ለዛ የለሽ
 ሀ. ለጭፈራሽ ሐ. ላካሄድሽ
 ለ. ላረማመድሽ መ. ለአነጋገርሽ
27. ለልጅ ጥርስህን -----
 ሀ. ለጉበዝ ለራህን ሐ. ለዝንብ ቁለልህን
 ለ. ለፈሪ ቤትህን መ. ለ እና ሐ

28. ሀ ባሉ ----- በሉ
 ሀ. እንጀራ ለ. ፓስታ ሐ. መኮረኒ መ. ተዝካር
29. ለእግሩ የተጠየፈ -----
 ሀ. ለቂጡ አተረፈ ሐ. ለእራሱ ተረፈ
 ለ. ለጀርባው ተረፈ መ. ሁሉም
30. ለሞኝ ከግቁለት -----
 ሀ. የከመከ ይመስለዋል ሐ. ለውሻ ከሮጡለት
 ለ. ለቅዘን ከሮጡለት መ. ጭንቅላት ላይ ይወጣል
31. ለባለጌ ገድሉ -----
 ሀ. ውርደቱ ለ. መመታቱ ሐ. ፋከራው መ. መጮኹ
32. ሁሉ ሄዶ ተበተነ ----- አለ እያዘነ
 ሀ. እኔ ብቻ ቀረሁ ሐ. እኔና አበበ ቀረን
 ለ. አሁንና እኔ ቀረና መ. መልሱ የለም
33. ----- ፈት አይነጭለትም
 ሀ. ሰውሽማ ሞት ሐ. ሰውሻ ሞት
 ለ. ለባል ሞት መ. ሀ እና ሐ
34. ሆኔ ----- በዘዴ
 ሀ. ለልጠግብ ለ. ጠግቤ ሐ. ኑር መ. መልሱ የለም
35. ሆድ ሲያውቅ -----
 ሀ. ሆኔ ተረበሽ ሐ. ልቤ ተረበሽ
 ለ. ዶሮ ማታ መ. ሀ እና ሐ
36. ለወዳጅ ማረ ወለላ ሰጠላቱ -----
 ሀ. አሜኬላ ለ. ለንካላ ሐ. ሽቁጥቁጥ መ. ወልጋዳ
37. ለሃምሳ ጋን -----
 ሀ. ሦስት ገመድ ሐ. አንድ አሎሎ
 ለ. ሀምሳ ገመድ መ. አንድ ጠጠር
38. ለቀንዳም በሬ አትከልከለው -----
 ሀ. ቀንዱ ይከለከለዋል ሐ. ሻኛው ይከለከለዋል
 ለ. አልሁ ይከለከለዋል መ. መልሱ የለም
39. ----- እንደዳቦ እስኪገምጥህ አትመቸው
 ሀ. ሰውሻች ለ. ለጅቦች ሐ. ለጠላትህ መ. ሀ እና ለ
40. ሐሰተኛ ያወራውን ----- አይመልሰውም
 ሀ. ጉበዝ ለ. ጀግና ሐ. አንበሳ መ. ፈረሰ
41. ለተቸገረ የማያዝን ----- የለውም
 ሀ. ርንፍጌ ለ. እንብርት ሐ. ጉበዝ መ. ስለታም
42. ለፋቅር ብተኛት -----
 ሀ. አረገዘች ሐ. ለጠብ አረገዘች
 ለ. ሙጥኝ አለችኝ መ. ጥላኝ ፈረጠጠች

43. ላም ባልዋለበት ----- ለቀማ
 ሀ. ከ-በት ለ. በጠጥ ሐ. እበት መ. ሁሉም መልስ ነው
44. ሁለት ጊዜ በልተሀ ተፋሀ ሁለት ጊዜ ተናግረህ -----::
 ሀ. አለመንክ ለ. ከፋሀ ሐ. ተሰፋደደክ መ. ለ እና ሐ
45. ልብ ካዘነ ----- አይገድም
 ሀ. ኑሮ ለ. ገንዘብ ሐ. ለቅሶ መ. እንባ
46. ልጅና ጠጣ -----::
 ሀ. ኬክ ይብላ ሐ. ሻይ ይጠጣ
 ለ. ወኃ ይጠጣ መ. ሁሉም መልስ ነው
47. ለማያውቀው ----- ዳሩ ነው
 ሀ. ፎገራ ለ. ጓሮ ሐ. ከተማ መ. ለ እና ሐ

ለ. ለሚከተሉት ምሳሌያዊ ስነጋገር ፍቺውን ምረጥ

1. ሌባ ላመሉ ዳቦ ይልላል
 ሀ. ሌባ ያለመሰላል ሐ. ሌባ ዘይኛ ነው
 ለ. ልማደኛ ልማዳን አይተውም መ. ሀ እና ሐ
2. ላም አሳት ወለደች ልጅዋ ነበርና ላሳች
 ሀ. ጣት ገማ ተብሎ ቆርጦ አይጥሉት
 ለ. አሳት ቢፈጃት ወደ ልጅዋ ጣለች
 ሐ. እሳትና ጭድ አንድ ቤት አያድርም
 መ. አባብ ለአባብ ይተያያል ካብ ለካብ
3. ሆድ ድንጋይ ልባላ ነው ቢል
 ሀ. ዐይን « ይህን አላይም » ብሎ ተጨፈነ
 ለ. ጉሮሮ « በየት አላልፈህ? » አለው
 ሐ. ምላስ « ማን ሊገፋልህ ነው? » አለው
 መ. ጥርስ « ከማን ጋር ተማክረህ? » አለው
4. ለተቀማጭ ለማይ ቅርቡ ነው
 ሀ. ነገር ፈጣሪውን እሾህ አጣሪውን
 ለ. ራሴን መተቶ አግራን ቢያከኝ አይገባኝ
 ሐ. ከበሮ በለው እጅ የምር ሲይዙት ያደናግር
 መ. ስባት ዓመት እንዳይማሩ ስባት ዓመት ይደናቅሩ
5. ልብ ሲፈቅድ መግደርደር ራስን መግደል
 ሀ. ሆድን በጉመን ቢደልሉት በዳገተ ይለግማል
 ለ. ተግደርዳሪ ጾም አዳሪ
 ሐ. የሆድ ምቀኛ አፍ ነው
 መ. ሁሉም መልስ ነው
6. ልጅ ለእናቷ ምጥ አስተማረች
 ሀ. የተገላበጠሽ ተግባር ተፈጸመ ሐ. መካሪው ብዙ
 ለ. ጉብዝ ልጅ ናት መ. ያላወቁ አለቁ
7. ለራሱ ጥላ ለእግሩ ከላላ
 ሀ. ለራሱም ለእግሩም አለው ከላላ
 ለ. መጣላያ አስፈላጊ ነው
 ሐ. አለኝታ የሚሆን ነገር አስፈላጊ ነው
 መ. ሃንጥላ አስፈላጊ ነው

8. አይጸጸቱ ለሚመጣው አይበለጡ
 ሀ. ላለፈው ክረምት ቤት አይሠራም
 ለ. ላለፈው ጸሎት ከንቱ ጭኸት
 ሐ. ከሆነ ወዲያ ንዴት ለሽበት
 መ. ሁሉም መልስ ነው
9. ለኃጥአን የወረደ ለጻድቅ ይተርፋል
 ሀ. የመጥፎ ሰው ጦስ ለሌላው ይተርፋል
 ለ. ጻድቃን ከኃጥአን ጋር ከዋለ ይበላሻል
 ሐ. ለኃጥአን መንገዱ ክፍት ነው
 መ. መልሱ የለም
10. ሀብትና ዕውቀት አይገኝ አንድነት
 ሀ. ጤናና ሀብት አንድ ላይ አይገኝ
 ለ. ሁሉን አሟልቶ አይለጥ
 ሐ. ሀብታም አይማርም
 መ. ዕውቀት ያለው ሀብት የለውም

- 1. ለሃምሳ ጋን አንድ አሎሎ
- 2. ሁለት የተመኘ አንዱንም አላገኘ
- 3. ሁለት ብልጥ ኑግ አያደቅ
- 4. ሴባ ላመሉ ዳቦ ይልሳል
- 5. ሁለት ባላ ትክል አንዱ ቢለበር ባንዱ ተንጠልጠል
- 6. ሂድ ካገር ኑር ካገር
- 7. ሆድ ሊያር ጥርሰ ይሥቃል
- 8. ሁሉም ሽኩሜን ፍቅርም ያኘገውን
- 9. ሁሉ አረሰ ማን ይሸምት
- 10. ሁለት ቁና ለጥቼ አንድ ጥንቅል
- 11. ለማኝ አያማርጥም ማር አይከመጥጥም
- 12. ለማይሰጥ ለው ስጡኝ ማለት ማን አስተማረው
- 13. ለራሱ የማይረባ ለለውም አይረባ
- 14. ለሰበሰባ ቁጥ መረቅ አታብዛበት
- 15. ለሰው ሞት አነሳው
- 16. ለሰው ብሎ መሞት አምላክነት ያሻል
- 17. ለቀማኛ የለውም አጅ ለበቅሎ የለውም ልጅ
- 18. ሆድ በጉመን ቢደልሉት ጉልበት በዳገት ይለግማል
- 19. ለሰው ሞት አነሳው
- 20. ለነገረኛ ነገር ተውለት ለሆዳም አህል አቅርብለት
- 21. ለዐይን የማይከፋ ለአፍንጫ ይከረፋ
- 22. ለዘመዴ ያዝናል ሆዴ
- 23. ለዳርቻው ሊላሉ መካከሉን ተነሱ
- 24. ለጥልና ለዳኛ ያለው ገንዘብ አፋፍ ይቆያል

- ሀ. አንቺ ምን ቸገረሽ ሁለት አባ አለሽ አንዱ ቢሞትብሽ ባንዱ ትምያለሽ
- ለ. የነብር ዐይን ከፍየል የፍየል ዐይን ከቅጠል
- ሐ. ባጉረላኩ አጀን ተነክለኩ
- መ. እንደንጉሠ አጉንብሉ
- ሠ. ሁሉ ሆነ ቃልቻ ማን ይሸከም ሰልቻ
- ረ. ተልባ ቢንጫጫ ባንድ መቀፍ
- ሰ. ከሁለት የወደቀ ዛፍ
- ሸ. ድመት መንኩሳ ዓመሷን አትረሳ
- ቀ. ውስጡን ለቁስ
- በ. የፋክከር ቤት ሳይዘጋ ያድራል
- ተ. የቸገረው እርጉዝ ያገባል
- ቸ. ላም ያልዋለበት ኩበት ለቀማ
- ኀ. ለቦና ጥጃ ውስ አያንለውም
- ነ. ወይ አይባል ወይ አያስባ
- ኘ. ከራስ በላይ ነፋለ
- አ. ሰውን ማመን ቀብሮ ነው
- ከ. ለአባብ የልቡን አይቶ አግር ነሳው
- ወ. ሰውን ማመን ቀብሮ ነው
- ዘ. መተው ነገሬን ከተተው
- ዠ. አራት የሌለው ቁስ እንደልቡ አይቀድስ
- የ. ዘመድ ከዘመዱ አህያ ካመዱ
- ደ. ሲያዩት ያላማረ ሊበሉት ያቅራል
- ጀ. ውጣ ያለው ገንዘብ ሲፎክተ ያድራል
- ገ. የቆውን አወርድ ብላ የብብረት ጣለች

- ሙሴድ: መሄድን አያደራጀሁ! እንደጉሬዛ አረጀሁ
- በሐሳብ ብቻ ቀረሁ ምንም ነገር ሳላደርግ
- ሙሴድ: መመላለስ፤ ካለቡት መድረስ
- ካለብክበት ግብ ለመድረስ መሯሯጥ
- ሙሴድ: መነሣት፤ መከተል መሸኘት
- ለዓላማህ ፈጥነህ በመነሳት ጥረት አድርግ
- ሙሴድ: በጋ ነው፤ መቀመጥ ክረምት ነው
- ከመቀመጥ የሚገኝ ምንም የለም
- ሙሴድ: መምጣት፤ ማግኘትና ማጣት
- አግኝቶ ማጣት ያለ ነው
- ሙሴድ: ያለባቸ ብቻ፤ መሥራት የለ ሐሳብ ብቻ
- መሄድ መሄድን አያደራጀሁ እንደጉሬዛ አረጀሁ
- ሙሴድ: ያማረው አራቱን በጨረቃ ይበላል
- ፈጥኖ ለመድረስ ማልዶ መነሳት
- ሙሴድ: በሆነ ዳሩ ግን ምን ይሆናል አገርህ ሩቅ ሆነ
- ቢላካማ ጥሩ ነበር
- ሙሴድ: የለመደ ምላስ፤ በሕልሙ አቁማዳ ይዋሰ
- ልማደኛ ልማዱን አይተውም
- ሙሴድ: እንደ ሴት ግርማ እንደሌሊት
- ሴቶች መላ መፍጠር ይችሉበታል
- ሙሴድ: ከአጤ ቤት ይገባል
- አደራ ከባድ ነው
- ሙሴድ: ጥፋ፤ በለም ይደግፉ
- በአንዱ ቢያጡ በአንዱ ይጠቀሱ
- ሙሴድ: ከአጤ ቤት ይገባል
- ጎጃም በዘነበ ሳይንት አህል ሞላ
- ሙሴድ: የኔ ግብሩ ያረመኔ
- የቀይ ለይጣነ ሆነ
- ሙሴድ: ላባ፤ ከመልካም ወፍ ይገኛል
- የጨዋ ልጅ ጨዋ ነው
- ሙሴድ: ልብ አይነካም
- ሁነኛ ነገር ለለውነት ተስማሚ ነው
- ሙሴድ: ሚስት ለባልዋ ዘውድ ናት
- ጥሩ ሥነምግባር ያላት ሴት አኩሪ ናት
- ሙሴድ: ሠሪ በልጃቸ፤ የጨረቃ ንጋት በወፎቹ ይታወቃል
- መልካም ሰው ልጆቹ የተባረኩ ይሆኑለታል

መልካም ሱሪ ከተማሪ

- የሞራል ድጋፍ ማድረግ

መልካም ቆንጆ፤ የላት መቀናጃ

- ተወዳጅ ናት

መልካም በሬ ለእርሻ ደማም አያሽ

- ጥሩ መሣሪያ አጋዥ አያሰፈልገውም

መልካም ባል፤ መጥፎ ሴት ይገራል

- መጥፎ ከጥሩ ጋር ከዋለ ባህርይውን ይለውጣል

መልካም ተመኝ፤ መልካም እንድታገኝ

- ጥሩ ላይረገ ጥሩ ያጋጥመዋል

መልካም ንግግር ቁጣን ያበርዳል፤ መጥፎ ንግግር ልብን ያናድዳል

- መልካም ሁልጊዜም መልካም ሲሆን መጥፎ ነገር ሁሉ ህውከትን ይፈጥራል

መልካም አባት አጁን በልጁ ኪለ ይከታል

- ለልጁ ያለባል ይጨነቃል

መልካም አድራጊ እበዳሪ ፤ ክፉ አድራጊ ተግደርዳሪ

- ሁሉም የእጁን ብድሩን ያገኛል

መልካም ወሬ አጥንትን ያለመልማል፤ መጥፎ ወሬ ልብን ያደክማል

- መልካም ነገር ለሕይወት ጠቃሚ ሲሆን ክፉ ነገር ለሕይወት ጠንቅ ነው

መልካም ወገን ፤ የፀሐይ ውጋጋን

- እስተማማኝ ስለሆነ ለችግር ጊዜ ይደርሳል

መልካም ወጥ፤ አጅ ያለመጥጥ

- ተወዳጅነት ይኖረዋል

መልካም ጭራ ለደብተራ

- የሞራል ድጋፍ ጥሩ ለሚሠራ ሰው ነው

መልካም ፈረስ ለሩጫ፤ ለጋር በቅሎ ለኮርቻ

- መልካም በሬ ለእርሻ፤ በሬም አይሻ

መልክ በግምት ይገኛል ልብ ትልቅ ይመኛል

- በማየት የእገሌ ልጅ ነው ማለት ይቻላል

መልክ ታጥቦ አይጠጣም

- ሴት ልጅ ሙያና ፀባይ ከሌላት ዋጋ የላትም

መልክ ባያምር ዓመሷ ያምር

- መልክ ባይኖራትም ጸባይ ካላት ማንም ይወዳታል

መመራ-መር ያደርሳል ክቁም ነገር

- መመራ-መር ዕውቀትን ያለጨብጣል

መመሳሰል የጋራ ነው

- በሁለት ወይም ከዚያ በላይ ባሉ ነገሮች ላይ የሚታይ

መመከት ጋሻ አንግቦ ፤ መጸለይ ዳዊት አቅርቦ

- እንደቦታውና እንደሁኔታው ከአስፈላጊው መሣሪያ ጋር መገኘት

መመጽጠት ያድናል ከድህነት

- መርዳት መልካም ተግባር ነው

መመጽጠት ያድናል ከጸጸት

- በምድር የለጡትን በላይኛው ቤት ያገኙታል

መሞህራን ካሉ ፤ ዐዋቂዎች ይበዛሉ

- መምህራን የዓለም ብርሃን ናቸው

መሞሬ አይበሉም ጥሬ

- ለአቦ ነፍሰ ጥሬ አይቀርብም

መሞከርማ ድሃ ይመክራል፤ ለሚ አጥቶ ይቀራል

- ጥሩ ምክር የድሃ ነበርሽ ማን ቢለማሽ፤ ጥሩ ውኃ የጥቅምት ነበርሽ ማን ቢጠጣሽ

መሞረት ነዋሪ፤ መሪና አስተማሪ

- የመጀመሪያው ለኋለኛው ጊዜ መነሻ ነው

መሣሪያ ይዞ ጸሎት ካባ ሰብሰ ማድቤት

- ከሁለቱ አንዱን መምረጥ ይገባል

መሥራት አንጂ ማፍረስ አያቅትም

- ልበልባ ታጥቆ አዛባ፤ ለራህ አውልቆ ፈረስ ጋለባ

መሥራት አንጂ ማፍረስ አያቅትም

- መገንባት ጊዜ ፤ ጉልበት ሲፈጅ ማፍረስ በቀላሉ ይከናወናል

መሪና ንፋግ አያደር ይቆጫዋል

- ሁኔታዎች ካለፉ በኋላ ጸጸት አርባና የለውም

መሪ የሌለው ጨንባባ፤ ምርኩዝ የሌለው አንካሳ

- ያለረዳት ያለአጋዥ የትም አይደረስም

መራጭ ይወድቃል ከምራጭ

- የዓይን አዋጅ ከሆነብህ ምራጭ ላይ ትወድቃለህ

መሬት ላራሽ ፤ ነፍጥ ለተኳሽ

- ሥራ መሥራት የሚቻለው በአግባቡ በቦታው ነው

መሬት ሲያረጅ መጭ ያበቅላል

- ጋኖች ለለቁና ምንቸቶች ጋን ሆኑ

መሬት በድንበር ፤ ውበት በከንፈር

- መሬት በወንዙ አባብ በመርዙ

መሬት ባቅጣጫ ፤ መልክ ባፍንጫ

- መሬት በድንበር ውበት በከንፈር

መሬት እናት፤ ዘር አባት

- መሬት ዘርን ተቀብላ አንድምታለመልም ሁሉ አባትና እናትም አንዲሁ

መሬት ከሰባ፤ ግዳይ ከሰለባ

- መሬት በፍግ ካመረ ውጤቱ ከፍተኛ ይሆናል

መሬት የወደቀ ሥጋ ፤ ዐፈር ሳይዝ አይነሳም

- እንደ የሆነ ግጭት ከተፈጠረ ከዚህም ከዚያም ጉዳት መድረሱ አይቀርም

መሬት ይገዟል ፤ ዋጋ ያበዟል

- የመሬት ዋጋ እየጨመረ እንጂ እየቀነሰ ሰለማይሄድ የሚወሰን አይደለም

መርጦ ይገዟል፤ ዋጋ ያበዟል

- ሰውደድከው ነገር ከፍ ያለ ዋጋ ትክፍልበታሰቧ

መርፌ መግቢያዋን እንጂ፤ መውጫዋን አታይም

- አርቆ ማለብ ያስፈልጋል

መርፌ ለርቆ ማረሻ ቢተኩ ልብ አይሞላም

- በውል ከሄደች በቅሎዬ ያለውል የተበላች ቆሎዬ

መርፌ ሲለግም ቅቤ አይወጋም

- ዐውቆ የተኛን ቢቀሰቅሱት አይሰማም

መርፌ ቢለበለብ ማረሻ አይሆንም

- ያሰወጉ ያለማዕረጉ አይሆንም

መርፌ ውጤ፤ ማረሻ መትፋት

- የማይሆን የማይታመን ድርጊት

መርፌ የራሷን ቀዳዳ ስታይ ለብዙ ሰው ትጠቅማለች

- ስራሱ አያውቅ ነዳይ ቅቤ ለመነ ሳዋይ

መርጥ ሲበዛ፤ ልብ ያፈርሳል

- ያለአረፍት መሥራት ያደክማል

መሰሰ ሲል ምን ደስ ይል

- የተመኘኸው ጉዳይ በጊዜው ሲፈጸም ምንኛ ያሰደስታል

መሳሰሚያ ከንፈር፤ መገናኛ ድንበር

- ለሁሉም የሚያስፈልገውን በቦታው ፤ በጊዜው ማዘጋጀት መሰሉ ከመታየት ሆኖ መገኘት

መሥራት እንጂ፤ ማፍረስ አያቅትም

- ማፍረስ ቀላል ነው መሥራት እንጂ

መስታወት ፈት ያሳያል፤ መሰንበት ሁሉን ያሳያል

- ዕድሜ መስታወት ነው

መስታወት ፈት ያሳያል፤ መሰንበት ይበጃል

- ዕድሜ መስታወት ነው

መስከረም ባበባው ፤ ሠርግ በጭብጨባው

- ሁሉም ነገር በቦታው ሲሟላ ደስ ይላል

መስከረም የሚወልደው ፤ ንጉሥ የሚፈርደው አይታወቅም

- ምን እንደሚፈጸም ግልጽ አይደለም

መስጠት ቤት አይፈታም

- መርዳት ችግር አያመጣም

መስጠት አያውቅ እራት፤ መምታት አያውቅ አናት

- የሚፈጽመውን ጉዳይ አያውቀውም

መሰጠት የማያውቅ ፤ የቁና እኩል

- ስጦታው ሰው አያረካም

መሰብ ሰፍቼ፤ ለአጤ አበርክቼ

- እየለፋሁ የሚጠቀመው ሌላ ነው

መሸሽማ አንባላም ይሸሻል ፤ መሰለ ያለ እንደሆነ ሰውን ያበላሻል

- እያስተዋሉ መፈጸም ያስፈልጋል

መሸጥ የለመደ፤ እናቱን ያስማማል

- የለመደ እጅ አያርፍም

መቀመጥ፤ መቆመጥ

- መቀመጥ ያደኸያል

መቀመጥ በና ነው፤ መሔድ በልግ ነው

- መቀመጥ መቆመጥ

መቀመጫዬ ይብላል አለ ዝንጀሮ

- ቅድሚያ ለሚሰጠው ቅድሚያ ስጥ

መቀናጃ የሌለው በሬ፤ ደበሎ የሌለው ገበሬ

- ረዳት የሌለው ሰው ውጤቱ ጥሩ አይደለም

መታን ከመገጨት ዝቅ ብሎ መግባት

- ራስን ከሁኔታዎች ጋር ማስተካከል

መታ እንዲያ ሲያምር አያፈራ፤ ወርቅ ቢሞላ አይዘራ

- የፈለጉትን ያህል ለማግኘት ጥረት ያስፈልጋል

መታኸትና መሰከር፤ ላይመልሱ መበደር

- በቅኸትና በሰከር ጊዜ ሁሉ በእጅ ሁሉ በደጅ ይመሰላል

መበለት በቁስ፤ ገበሬ በንጉሥ

- ሁሉም በየፊናው ይታዘዛል

መብሉ እኩል፤ ሥራው ስንኩል

- ታጥቧ እርዳኝ

መብላት ከሁሉቱ ፤ መፍረድ በውነቱ

- ከላሽም ተከላሽም ቢያበላኝ እኔ የምፈርደው እውነቱን ነው

መብላት ከባዕድ፤ ምክርን ከዘመድ

- መብልን ከሰው ቤት መኝታን ከቤት

መብሉ ሥንቆ፤ ምርኩዜ ሸንቦቆ

- እሳዳኝ ሰው ነኝ

መብሉን ይገቡ ፤ ቅልውጤን ረሳሁት

- የበላችው ያሰገሳታል በላይ በላይ ያጉርሳታል

መብልን ከሰው ቤት፤ መኝታን ከቤት

- መብላት ከባዕድ ምክርን ከዘመድ

መብልን ከባዕድ ፤ ኃዘንን ከዘመድ

- የባዕዳን ገንዘብ ብላ የዘመድህን ኃዘን ችላ አትበል

መብል ያለመጠጥ፤ እንጂራ ያለወጥ

• ካልተሟላ በስተቀር አለቸጋሪ ነው

መብረቅ የመታውን ወዘት አስተኛው

• በጉዳት ላይ ጉዳት ደረሰበት

መብራት ለጨለማ አፍንጫ መያዝ እንዳይገማ

• ለሁሉም እንደሁኔታው የሚበጀውን ማድረግ

መታለል ገደል መንከባለል

• አታላይ ያለህን ሁሉ ይወስድብሃል

መታፈር በከንፈር

• መልካም ንግግር ያለከብራል

መታዘዝን ሳያውቁ ማዘዝ ፤ ታላቅ መዘዝ

• መታዘዝን ሳታውቅ ማዘዝን አትመኝ

መታጠቂያዬን አጥብቄልኝ

• ድጋፍ ሰጡኝ

መቸር አጅ ሲያጥር

• በሌለበት ጊዜ ለመቸር መሞከር የማይሆን መከራ ነው

መቼ ገባህ ፊት፤ ምን በላህ ፍትፍት

• ቀድሞ መገኘት ጥቅም ለሚያስገኝ ነገር

መቾ መጣሽ መሽራ፤ መቾ ቆረጠምሽ ሽንብራ

• ፍጥል ከመድረሷ ቅጠል መበጠሷ

መነኩሴ በቆብ፤ ወንበር በክታብ

• በዕድሜና በችሎታ መጠን ሁሉም ይለተናገዳል

መነኩሴ ቤት ሲሠራ ሐረግ ትሸሽጋለኝ

• ለሥራ አደናቃፊ ሰው ያጋጥምሃል

መነኩሴ ከደብሩ፤ አንበሳ ከዱሩ፤ ወጥተው ካደሩ

• ጥሩ ሰው ክተበላሽ መመለሻ የለውም

መነኩሴ ካልሞተ፤ ሥንዴ ካልሸተተ አይታወቅም

• አንድን ነገር ይሄ ነው ለማለት መነሻ ነገሮችን ማወቅ ይጠይቃል

መነሳነዝ ፤ ያመጣል መዘዝ

• ንዝነዝ ችግር ያመጣል

መነገድ ለማትረፍ፤ መማር ለመጻፍ

• ሁሉም ነገር ለጥቅም ነው

መናኝ ለነፍሱ፤ አዳኝ ለጥርሱ ይገለግሉ

• ሁሉም ለጥቅሙ ይሯሯጣል

መናገር መልካም ነው፤ ማዳመጥ ይበልጣል

• መናገር ብር ነው ዝምታ ወርቅ ነው

መናገር ሳያለቡ፤ ምላጭ መሰብ ሳያልሙ

• ከመናገርህ በፊት አስብ

መናገር ብር ነው ዝምታ ወርቅ ነው

• መናገር መልካም ነው - ማዳመጥ ይበልጣል

መናፍቅ ለትርጓሜ፤ ትምባሆ ለልምላሜ

• ምንጊዜም የማይፈለግ ነገር አለሁ አለሁ ማለቱ አይቀርም

መነቀጥቀጥ፤ እንደወላድ ምጥ

• ፍርታት ለጊዜው በጣም ያስጨንቃል

መነቻካ ሴት አትሆንም ባለቤት

• ጨቀጫቃ ሴት ለትዳር አትሆንም

መነዘት ያደርሳል ከመንካት

• አላርፍ ያለኝ ጣት ኦር ጠንቁላ ትወጣለኝ

መነዜ እንደሚለው አስኪ ከቁርባኔ ልምከር

• አድረን አስበንበት ብንነጋገር ይሻላል

መነደር በልጆች፤ አገር በገበሬዎች

• ለአንድ አገር ወጣትና አራሽ አምራች አስፈላጊዎች ናቸው

መነደር ከዋለ ንብ፤ አደባባይ የዋለ ዝንብ

• ተኝቶ ከዋለ ብርቱ የተንቀሣቀሰ ገልቱ

መነገደኛ ከሰንቁ፤ ነጋዴ ከወርቁ

• የሁለቱም ልብ ያለው በያዙት ላይ ነው

መነገዱ የተልባ፤ ወጥ ይሁንልህ

• መንገዱ ሳያደክምህ ቶሎ ድረስ

መነገድ ለቀደመ፤ ውኃ ለገደበ

• መቼ ገባህ ፊት ምን በላህ ፍትፍት

መነገድ ሳለ በዱር፤ በቅሎ ሳለ በአግር

• ቀላል ዘዴ አያለ ለምን ትደክማለህ

መነገድ በወሬ፤ ጠላ በአቦሬ

• በጉዞ ላይ ወግ አያወጉ መሔድ ሳይታወቅ ይደረሳል

መነገድ ባሳብ አይደረስም

• ቢያለቡትም ጥቅም የለውም

መነገድ ከመንገድ ያደርሳል

• የሆነ ሐሳብ ሌላ ጠቃሚ የሆነ ሐሳብ ያፈልቃል

መነገድ ከሽንት ይቀራል

• ለሽንት ቆም ሲሉ ጓደኛ አብሮ ተጓዥ የትናየት ይደርሳል

መነገድ ካገር ልጅ ፤ ምክር ከጨዋ ልጅ

• ጉዞን ምክርን ከሚበጅህ ከሚለማማህ ጋር አድርገው

መነገድ ካገር ልጅ ፤ ሰደት ከሹም ልጅ

• ከሹም ልጅ ጋር ብትሰደድ በምግብም በሌላም አትጉዳም

መኖሪያዎን ትታ፤ መዘሪያዎን

- ጠቃሚ የሆነ ነገር ትታ የማይጠቀሙ ላይ ማተኮር መኖሪያውን ትተው ፤ መኖሪያውን
- ጠቃሚ የሆነ ነገር ትተው የማይጠቀሙ ላይ ማተኮር መኖር ማለት፤ ብርሃን መለንበት
- በሕይወት መኖር መልካም ነው መኖር ማለት፤ ብርሃን መስታወት
- በሕይወት መኖር ሁሉን ያሳያል መኖር በከንቱ ፤ ሰው አለቤቱ
- መኖር በከንቱ ያለባለቤቱ
- መከራና ፍጻጃ፤ እንግዳና ሞት በድንገት
- በድንገት የሚከሰቱ ነገሮች ናቸው መከራና ጉም፤ አያደረ ይቀላል
- ለጊዜው ያሰቃያል እንጂ ማለፍ አይቀርም መከራን መሸፈን ፤ እግዚርን ማመን
- በዓምላክ እርዳታ መከራና ስቃይ ይቃላሉ መከራን የቻለ ፤ አሸናፊ ነው
- ትዕግሥት ካለ ክፉውን ጊዜ በአሸናፊነት ይወጡታል መከራው ያላለቀለት በሬ፤ ከሞተ በኋላ ቆዳው ለነጋሪት ይጠፋራል
- ለመከራ የተፈጠረ ሰው ዕድሜ ልኩን አየተሰቃየ ይኖራል መከራንና መሸፈን ፤ እግዚርን ማመን
- ሁሉ በእሱና በእሱ የሚሆን ነው መከር የሌለው ንጉሥ ፤ ያለ አንድ ዓመት አይነግሥ
- አገር ያለምክር ቤት ያለ ማገር መከራ ልብ አይደል፤ እፋጭቱ ጥርስ አይደል
- አስፈላጊው በቦታው ከሌለ አይሳካም መከዳትና መከብላል ፤ ወድቆ መንከባለል
- መከዳት መጥፎ ተግባር ነው መከፈልት ሲሹ መቅሰፍት
- የቆጡን አወርድ ብላ የብብቷን ጣለች መከርከሚያ ያላገኘ፤ መዘርጊያን ተመኘ
- ጥቂት ሳያገኝ ብዙ ነገር ተመኘ መወለድ ቋንቋ ነው
- ከመወለድ መዛመድ፤ ከመዛመድ መላመድ መወለድ ካለ ማዘን አይገድም
- ለሥጋህ መቆርቆር ማዘን ያለ ነው መዋዕል ለፍስሐ ፤ ዕድሜ ለንስሐ
- በጊዜህ ተደስተህ በመጨረሻ ደግሞ ንስሐ መግባት ይጠበቅብሃል

ሙዋጋት ከድርጅት፤ መብል ከጠቦት

- የጠቦት ከብት ለምግብነት አመቺ ነው ሙዋጋህን ሳታይ አትግባ
- አንድ ነገር ከማድረግህ በፊት አለብበት ሙዋጋዳዳንስ እንተን እወዳለሁ ኋላ ወዳት አገባለሁ
- መውደቂያህን ካሁኑ አዘጋጅ ሙዘዙን ሳታይ መልኩን ዐይታ
- በሬ ሆይ ሣፍን አየህና ገደሉን ሳታይ ሙዘመር በሐሌ ፤ ነገር በምሳሌ
- በምሳሌ መናገር ያረካል ሙዘገብ ቢጠፋ ቢጠፋ ባገር፤ ቤት ቢላላ በማገር
- ሕዝብ የማያውቀው ምስጢር የለም ሙድረሻ ያጣ ዱቄት ፤ ከነፋስ ይጠጋል
- የቸገረው አርጉዝ ያገባል ሙጀመሪያ ስሕተት የኋለኛው ዕብደት
- ተደጋግሞ የሚፈጸም ስሕተት ሙጋኛና ዘበኛ አርፎ አይተኛ
- ጋላፊነቱን ለመወጣት ጥረት ማድረግ ሙገረፉን ግረፉ ፤ ግን ከባት አትሰፉ
- ሁሉን የምታደርገውን በልክ አድረገው ሙዛንት ያከሳል
- የማይገኝን ነገር መከጀል ትርፋ ድካም፤ ሰቀቀን ነው ሙጠንቀቅ፤ ከመለጠቅ
- አብሮ ከማይሔዱት ከማይመስሉት ጋር ላለመሆን መጠንቀቅ ሙጠየቅ ያደርጋል ሊቅ
- ጆሮ ከአያት ያረጃል ሙጠጥ ለጨዋታ ወንድም ለግርግርታ
- ወንድም መከታ ነው ፤ አለኝታ ነው ሙጠጥ ከጨዋ ልጅ፤ ምክር ከድሃ ልጅ
- የጨዋ ልጅ ከወደ ውጋው ነው ሙጠጥ ከጨዋ ልጅ፤ ምክር ካገር ልጅ
- ምክር ሁልጊዜም ከራስ ፤ ከወገን ቢሆን ይመረጣል ሙጠጊያ ያጣ ዱቄት ከነፋስ ይጠጋል
- የቸገረው አርጉዝ ያገባል ሙጣ ዝም ብሎ፤ ሔደ ተናግሮ
- ውጋን ምን ያናግረዋል ድንጋይ ይባላል ሙጣደፍ፤ መቸኮል፤ መረዋና ደወል
- መጣደፍ ስሕተት ላይ ይጥላል

- መጣፍ ከመከረው፤ መከራ የመከረው
- ምክረው ምክረው እንቢ ካለ መከራ ይምከረው
- መጥረቢያው የተውላ ፤ ጠፋ ተመልሶ
- የራስ ያልሆነ ነገር አያከራም
- መጥፊያው መልሚያው፤ መለሎ ይታየዋል ለለው
- ጥሩ መስሎ የሚታይ አንዳንድ ለአደጋ ያጋልጣል
- መጥፎ ሣር ይለመልማል እንጂ አይጠፋም
- የማይፈልጉት ነገር ይበረከታል
- መጥፎ ወሬ ይበራል፤ መልካሙ ይተኛል
- ሰው በሰው ላይ ያለውን ከፋ ነገር እንጂ መልካሙን አያወራም
- መጨነቅ የመጠብብ እናት
- ችግር ብልሃትን ትወልዳለች
- መጫር ያበዛች ዶር ፤ የመታረጃዋን ካራ ታወጣለች
- አላርፍ ያለች ጣት አር ጠንቁላ ትወጣለች
- መጭ ብሎ ቢመጣ፤ ብር ብሎ ቀደመው
- ጉቦ ወይም ገጸበረከት በማቅረብ የአሱ እንዲደመጥ እደረገ
- መጭ መጭ፤ ከሚሉት በቅሎ መጫሚያ
- ከአጉል በቅሎ በእግር መሔዱ የተሻለ የሚሆንበት ጊዜ አለ
- መጸፍና ተማሪ ፤ ቀለበትና ድሪ
- የተያያዙ ፤ የማይለያዩ ናቸው
- መፍረሱ ላይቀረኝ ለምን ፈጠረኝ
- መሞቴ ላይቀር ለምን ተፈጠርሁ
- መፍራት ለመታማት
- ሰው ምን ይለኛል ማለት ጥሩ ነው
- መፍታት ላለ መሞት
- መፍትሔው ቀላል እየሆነ መጨነቅ አያለፈልግም
- መልጭ አንደ ለበቆ፤ እንጣጥ እንደፊቆ
- የፈለጉትን ለማግኘት የተለያዩ ለልቶችን መጠቀም
- መሽራ በሚኬ፤ ንስሐ በነዛዜ
- መሽራ በሚኬ እንደሚታይ ሁሉ ነዛዜ ሳያደርጉ ንስሐ ዋጋ የለውም
- መሽራዋስ እኔ፤ ዶርዋን ማን በላት ካለኔ
- እኔ በሌለሁበት ሁኔታው እንዴት ሊፈጸም ቻለ
- መቅ ውኃና፤ የሰው ገንዘብ እይጠቅምም
- የሰው ገንዘብ ቢወሰዱት፤ ቢወስዱት አይጠገብም
- መታንን ከማመስገን ፤ ሕያዋንን ማስተንተን
- ጠቃሚ ባልሆነ ነገር ላይ ከማተኮር ጥቅም ያለው ላይ አተኮር
- መት ለመት ያለቅሳል
- ድሃ ለድሃ ይተዛዘናል

- ሙት መውቀስ ፤ ድንጋይ መንክለ
- ላለፈ ነገር መቆጨት አያለፈልግም
- ሙት ይዞ፤ ይሞታል
- ሰነፍ ሰነፍን ያሳንፋል
- ሙቶ የተነሣ እግዚአብሔርን ረሳ
- አጥቶ ያገኘ እንደገና የሚያጣ አይመለለውም
- ሙክት ሲሰባ ከካራ ይታከካል፤ ባለጌ ሲከበር ይፎከፋካል
- አሞሌ ሲወፍር እውንዝ አውርዳችሁ እጠቡኝ ይላል
- ሙዙን ላጥ ዋጥ
- የተመቸ ነገር ሊያጋጥምህ ጊዜ አትሰጥ
- ሙዙን ላላይ መዘዙን
- በሬ ሆይ ሣሩን አየህና ገደሉን ላታይ
- ሙያ በልብ
- ማድረግ የፈለጉትን ሳይናገሩ ማድረግ
- ሙግት ላፈኛ አብቹ ለጌኛ
- ዘዴ የሚያውቅ ሙግት ያሸንፋል
- ሙግት ያውቃል፤ ይለቃል
- አንዳንድ አይቶ አንዳለዩ ይሆናል
- ሚስቱን ጠልቶ፤ ካማቱ ቤት ተሸሽገ
- ወንጀል ሠርቶ ፊት ለፊት ሔደ
- ሚስቱ ከፋ ባቄላ እራቱ፤ ብሳና ዕንጨቱ ኃዘን ነው ቤቱን
- የተመቸው ሰው እይደለም
- ሚስቱ ደግ፤ ሥንዴ እራቱ፤ ወይራ ዕንጨቱ፤ ደስታ ነው ቤቱ
- ቤቱ የተሟላ የተመቸው ሰው ነው
- ሚስትህ አመዳም፤ ጉራዴህ ጎመዳም
- የምትኮራበት አንድም ነገር የለም
- ሚስትህ አረገዘች ወይ ቢለው ፤ ማንን ወንድ ብላ አለው
- የተናቅሁ ነኝ
- ሚለትህን ስደድ ፤ በሬህን አረድ ይላል የባለጌ ዘመድ
- የመጥፎ ሰው ምክር
- ሚለት ባታብል ባልዋን ትወልዳለች
- ባልና ሚስት ከአንድ ምንጭ ይቀዳሉ
- ሚለትና ዳዊት ከብብት
- የምትወደውን ነገር አጥብቀህ ያዝ
- ሚለት ከፈቷት ባዳ፤ ማሽላ ከተቆረጠ አንዳ
- እንዴ ከሆነ ወዲያ ዋጋ የለውም
- ከሞተች ሚስቱ ምናለኝ ካማቱ
- ሚለት ፈትቶ ካማት መቀለብ ፤ በአንፋቅቅ መሔድ
- የማይወዱት ቦታ መገኘት

ሚዜ ቢከተል አሽከር ይመስላል

- ለጊዜው እንጂ የዘሰቁታ አይሆንም
- ሚያ ባልኩ፤ ፍየል ከፈልኩ
 - አርፌ አለመቀመጫ ተጉዳህ
- ሚዳቋ ቀሰ ብላ ስትሔድ የተያዘች ትመሰላለች
 - ሚዜ ቢከተል አሽከር ይመስላል
- ሚዳቋ እንደ አንበሳ እጮህ ብላ ተሰንጥቃ ሞተች
 - ከአቅም በላይ መንጠራራት
- ሚዳቋ ዘላ ዘላ ከምድር
 - ከማይጋፋት ባላጋራ መጋፋት ከንቱ ልፋት
- ማለዳ የምትሰቅምን ዶሮ ጭልፊት አትጠልፋትም
 - በወቅቱ የሚያከናውኑት ተግባር ይጠቅማል ለአደጋ አይሰጥም
- ማልደው ቢነሱ እኩሉ ቀን አይደርሱ
 - ዘገይተው የሚያከናውኑት ነገር አይጠቅምም ለአደጋ ያጋልጣል
- ማሕሌት በግርግታ ዳዊት በቀሰታ
 - አንደ ባህሉ አንደልማዱ ይፈጸማል
- ማማት የለመደ አፍ ሲደልት ያድራል
 - አፍ ሲያርፍ ወዳጁን ያማል
- ማማው ምረት፤ ማሽላው ቅንብቢት
 - አራገባና ቆቦ
- ማማው ከጉልበት፤ ማሽላው ከአንብርት
 - አይመጣጠኑም
- ማምሽም ዕድሜ ነው
 - ባለችው መጠቀም ነው
- ማረገ ቢሰ አራቱ ገማሰ
 - ሁሉም እንደየጠባባብና እንደየማዕረጉ ይደረግሉታል
- ማረፍና መራገፍ፤ እየበሉ መንገፍገፍ
 - የማይሆን ሁኔታ ማሳየት
- ማሩን አምር፤ ወተቱን አጥቁር
 - የሌለ ውሸት ተናገረ
- ማር ሊለፍሩ ማር ይናገሩ
 - መልካም ተመኝ መልካም አንድታገኝ
- ማር ሊበዛ ይመራል
 - ከልክ በላይ የሆነ ነገር ያሰጠላል
- ማር ሽጦ ምን ይበሏል፤ ልጅ ጠልቶ ምን ይወዷል
 - ልጅን ከማንም አሰበልጦ ነው የሚወደደው
- ማር ነክቶታል ብለህ እጅህን አትላለ
 - አማይጠቅም ነገር የሚጠቅም መሰሉህ እንዳትታመም

ሣረኝ ቅቤ ይጣፍጣሉ፤ ከየት ይገናኛሉ

- በሥራና በድካም እንጂ በምኞት የሚገኝ ነገር የለም
- ሣረኝ ንብ፤ ጽህፈትና ንባብ
 - አብረው የሚሔዱ ናቸው
- ሣረኝ ወተት፤ ምን አገናኝተት
 - የማይመሰላሉ ናቸው
- ሣር አገባ አገባ፤ ገደል ገባ
 - ችግር ላይ ወደቀ
- ሣሰጠንቀቂያም አትንሳኝ፤ መጠንቀቂያም አታድርገኝ
 - ምክር ለግሰኝ በሰሕተቱ አታዋርደኝ
- ሣሽላ ለማሽላ፤ ተያይዞ ቆላ
 - ዓላማቸው አንድ የሆነ ይገባባሉ
- ሣሽላ ሲያር ይሥቃል፤ ትዕቢተኛ ሲንደላቀቅ ይወድቃል
 - ልብ ሲያውቅ ሆድ ከደመኛው ይሥቃል
- ሣሽላና ነገር፤ ካንገት ካንገቱ
 - ነገርን በአጭሩ መቅጨት
- ሣሽላና ዘንጋዳ፤ መከታና ጓዳ
 - የሚቀራረቡ
- ሣቅ ይሞቃል፤ ሻሽ ይደምቃል፤ ገቢውን ባለቤት ያውቃል
 - ያለባለቤቱ አይነድም አሳቱ
- ሣዛበል፤ መቅለል
 - መለማመጥ ለመዋረድ
- ሣዛበልና፤ ማንቆሻበል
 - ማሞኘትና መደለል
- ሣተብና አንገት፤ ክታብና ደረት
 - የምትደርስበትን አስቀድመህ ግምት ውሰጥ አሰገባ
- ሣነበር ቀረ፤ ሴረኛ ተሻረ
 - ጉዳይህ መፍትሔ አገኝ
- ሣነሀን መዋኛ፤ ቤተመቅደስ መገኛ
 - በእምነትህ ከሎሎች ጋር የምትቀላቀልበት ቦታ አለ
- ሣን ሊሰምሽ፤ ታሞጠሙጫለሽ
 - ምንም ፈላጊ የለሽም
- ሣን ቢያርጠኝ፤ ሉፋጭ ቆረጠኝ
 - እንዲያው ዕዳ ከሜዳ
- ሣንነትህን እንዳውቅ ጓደኛህን ንገረኝ
 - እናትየውን አይተህ ልጅቱን አግባ
- ሣን አለ መርማሪ አለ ፈጣሪ
 - የሁሉ የበላይ አንድዬ ብቻ ነው

ማን ያልነበረ፤ ማን ያልተቀበረ

• ሁሉም ጊዜው ሲደርስ ጽዋው ይሞላል

ማን ያርዳ የቀበረ፤ ማን ይናገር የነበረ

• የሚያውቅ ሰው ብቻ ይናገር

ማን ያውቃል ባላገር፤ ማን ያጠብቃል ማገር

• ሕዝብ የሚያውቀውን አትደብቅ

ማን ያውቅ አገር፤ ማን ያጥብቅ ማገር

• ሕዝብ የሚያውቀውን አትደብቅ

ማን ይሙት ጠላት፤ ማን ይነር አባት

• ለገቢህ ተንገብገብ

ማንን ታሸንፋለህ፤ ሚሰቴን

• ሁሉም እንደእቅሙ

ማወቅ መላቅ፤ አለማወቅ መናቅ

• አለማወቅ ያለንቃል

ማወቅ እናውቃለን ፤ ብንናገር እናልቃለን

• ማወቅ እናውቃለን ብንናገር አደጋ ይደርሰብናል

ማውራት ነው ሴትነት፤ መሥራት ነው ወንድነት

• ወሬኛ መሆን ያዋርዳል

ማውራት ነው ድህነት፤ መሥራት ነው ጌትነት

• ሥራ አንጂ ወሬ ምንም አይሠራም

ማዕረገ ቢሰ፤ አራቱ ገሚላ

• ሲያከብሩት የማይከበር ሰው የሚያገኘውን ሙሉ በሙሉ አያገኝም

ማየት ከመልአክ፤ መቀበል ከእምላክ

• ለሁሉ የሚቸር ዓምላክ ብቻ ነው

ማጀት በጎረሰ፤ ደጃፍ በመለሰ

• በጠቅላላው ሁሉም ሰው

ማጀት ያጠለቀው፤ ጉልቻ የላቀው

• ፍጹም ድሃ ነው

ማግኘት ማውጣትን ያሰለምዳል

• ያለው ሲያወጣ ሲመዝ አይጨነቅም

ማግኘት ማውጣትን ይመልሳል

• ገንዘብ የሚያከብሩትን ታከብራለች

ማጣትና ማግኘት ጆር ለጆር

• እንደ ጊዜ ቢያገኝ ሌላ ጊዜ ሊያጣ ይችላል

ማጣት ከለማይ ይርቃል

• ድህነት አስከፊ ነው

ማጥፋት፤ በትንሽ ጣት

• ገንዘብህን ጨርሰህ አንዳታጠፋ በትንሽ በትንሽ አውጣ

ማጣትም ገመዱም ከሣሩ ውሰጥ ነው

• መፍትሔው አብሮ አለ

ማላር ከሌለ፤ ክብር የለም

• እጸያፊ ተግባር ማክናወን ያስንቃል

ማላር ክብዙ ነገር ይጠበቃል፤ አለማላር በብዙ ነገር ያስጠይቃል

• እጸያፊ ተግባር ካላከናወንክ ያስከብርሃል፤ እጸያፊ ተግባር ካከናወንክ ያስንቅሃል

ማላ መራመድ ሳታውቅ ፤ ተመሰሳል መውጣት ማን አለተማራት

• በሳል ልጅ ነኝ

ሞላህ በክርስቶስ ተገዝተህ በቄሰ

• በጌታ ሰም የገባኸው ቃል አኩባር

ሞላህ አይታጠፍም

• ቃሉን ያከብራል

ሞላህ ቢጥም ቀዶ ይጠቅም

• ሞላህ ክፉም ደግሞ ይናገራል፤ ያስከፋልም፤ ያስደስታልም

ሞላህ ይቀባል፤ ጥርስ ይወጋል

• በፍላጎት የፈለጉትን ማድረግ ይቻላል

ሞላህ ለምላጭ ፤ ጠፍሮ ለመለመጫ

• አንዱን በአንዱ ወደሚፈልጉት ማምራት

ሞላህ ምላጭን አይቆርጠው፤ ሰው ሰውን አይበልጠው

• ብልጥን ብልጥ አያታልሰውም

ሞላህ ቢያብጥ በምን ይበጠው ውኃ ቢያንቅ በምን ይውጠው

• መፍትሔ የሚያለገኘው ከተበላሸ መፍትሔ ለማግኘት ያስቸግራል

ሞላህ አይበጥ፤ ያበጠውን ያፈርጥ

• ብልጥ ሰው አያታለልም ጎበዝ አይደፈርም

ሞላህ ከቤት ፤ ምክር ከጎረቤት

• ምስጢርህን አደባባይ አታውጣ

ሞላህ የባቂህ ወፍጮ አይደለም

• ምስጢር በአደባባይ የሚነገር አይደለም

ሞላህ ይደበቃል፤ ወፍጮ አይደለም

• ምስጢር በምስጢርነቱ ይያዛል

ሞርት ከገለባ፤ ግዳይ ከሰለባ

• የሚጠቅመውን ከማይጠቅመው ለይቶ ማወቅ

ሞርትና፤ ፍትናት

• ክፉና ደግ

ሞላህ ሁሉ አንካላ ነው

• ነገርህ ሁሉ አይጥምም

ሞላህ ሁሉ አንደኔ

• የእኔ ነው ያልኩት ሁሉ ከእኔ አይሻልም

- ምስር መዝራት መያ ማጣት፤ አተር መዝራት ወይ ብልሃት እለች ጠጣ
- የማይወዱትን ማጣጣል የሚወዱትን ነገር ከፍ ከፍ ማድረግ ምስርሽን በጥጥሽ
- እዚያው ወደእኔ አታምጩው
- ምስር ብልት ይቀሰር
- የወሲብ ስሜትን ይቀሰቅሳል
- ምስር እራቱ ፤ ምስር ቢያጣ ሞቱ
- ለው የፈለገውን ቢያጣ ቅር ይለዋል
- ምስር ይለብራል፤ ጓያ ያማርራል
- ጓያ የለበረው ለው እንደተማረረ ኑሮውን ይገፋል
- ምስክር ለበለጠ አውድማ ለመለጠ
- እመቺ ሁኔታን ለፈጠረ ድጋፍ ይለጠዋል
- ምስክር ቢያድር ይለጠጣል ሽንፍላ ቢያድር ይመለጣል
- ማንኛውም ነገር በጊዜው መከወን ይገባል
- ምስክር ከበለጠ ባቁላ ክፈጠጠ
- በበቂ ምስክር ማሸነፍ ይቻላል
- ምስክር ከተጠራ መስዋዕት ከተሠራ
- እንድ ነገር ቆርጠው ካደረጉት በኋላ ለመቀየር ያስቸግራል
- ምስክር ያለው መግት እያዳግትም ለመርታት
- ምስክር ከበለጠ ባቁላ ክፈጠጠ
- ምስጋና አዋቂን ያበራታል ቁልን ያሳብዳል
- ምስጋና ያበረታታል
- ምስጥ ከምድር ውስጥ
- ውስጥ ውስጡን ተንኮል የሚፈጽም ለው ምቀኛ እታሳጣኝ
- ምቀኛ ያለው ለው ሳለመውደቅ ተግቶ ይሠራል
- ምቀኛ የነሮ መጋኛ
- ምቀኛ ጠላት ነው
- ምቀኛ ጠላቱን ይተካል ወዳጁን ይንቃል
- ወዳጁን ለመገዳት ለጠላቱ ቀዳዳ ይከፍታል
- ምነው ቢገዙ መድን ካበዙ
- ዋስትና ካለው ብዙ አይጨነቅም
- ምናልባት ቢለበር እናት ቅቤ ሺ ለመተኮሻ
- የክረምት መሸጋገሪያህን በበጋ ተመልክተው
- ምንም ሴት ብታውቅ በወንድ ያልቅ
- ወንድ የበላይ ነው
- ምንም በሙቱ እራድማ ሽምቱ
- ምንም ቢሆን ያው ይሻላል

- ምንም ቢሆን ሥር ነው እንጂ አጢ አይደማም
- የማይሆን ሁሉ እይሆንም የሚሆነውን ከማይሆነው እታዛንቅ
- ምንም ቢሆን ጉፋያ ሥጋ ሥጋ ነው
- ባያስደስትም ያው ተመሳሳይ ነው
- ምንም ቢታረስ በዘጠና ቤቱ እይለቅም ቀጠና
- ከድህነት መላቀቅ እልተቻለም
- ምንም ቢቸገሩ ተበድሮ ጋራዳ
- ያልሆነ ብድር ውሎ እድሮ የከፋ ነገር ያስከትላል
- ምንም ቢያጠምዱ በዘጠና ቤቱን እይተው ቀጠና
- ከድህነት መላቀቅ እልተቻለም
- ምንም ቢጠም መንገድ ምንም ቢከፋ ዘመድ
- ምንም ዘመድ ቢቀየምም ለችግርህ ጊዜ ደራሽ ነው
- ምንም ቢፋቀሩ እብረው እይቀበሩ
- ምንም ቢዋደዱ ለእየቅል ነው መንገዱ
- ምንም ብቀጥን ጠጅ ነኝ ምንም ብደኸይ ጨዋ ነኝ
- ማንነቴን ሳታውቅ እትናቀኝ
- ምንም ብታውቅ ከዳኛ ጋር እትሟገት
- ችግር ውስጥ እንዳትወድቅ
- ምንም ብታፈገፍጊ ከግድግዳ አታልፈፈ
- የትም እትደርሺ እንዲያው ደከምሽ
- ምንም ብትሞቹ እንዴት እደርሽ አንቺ
- አልረሳሽም ሳስታውሽ እኖራለሁ
- ምንም ብወድህ በወንድሜ ግንባር ደም እልይብህ
- ክፉ ነገር እንዲገጥመው እልመኝም
- ምንም ብጠላው በወንድሜ ግንባር ደም እልይብህ
- ክፉ ነገር እንዲገጥመው እልመኝም
- ምንም ምንሽም እያምረኝ ከመሄድሽ በቀር
- የሚያስደስት ባሕርይ የላትም
- ምን በአግሩ ቢመጣ በእጁ እንዳይመጣ አለ ዳኛ
- የሚያቀብለውን ጉብ እየተመኝ
- ምን ቢለፈልፋ ድካም ነው ትርፋ
- በጭቅጭቅ ምንም እይገኝም
- ምን ቢነገሡ በጅ እይካሉ
- ከግብርና ሥራ ውጤት ብዙ እያገኘም
- ምን ቢኖሩ ከሞት አይቀሩ
- ሞት የማይቀር ዕዳ ነው
- ምን ቢከፉ አሳብ ነው ትርፋ
- ሐሳብ ምንጊዜም ክለው ራሱ እይወርድም

ምን ቢወቅሉ በእጅ አይካሉ

- ከእርሻ ምርት ብዙ አያገኙም

ምን ቢወዱ ባዕድን አይረዱ

- ዞሮ ዞሮ ዘመድ ከዘመዱ፣ አህያ ካመዱ

ምን ቢዋደዱ ለየቅል ነው መንገዱ

- ምን ቢፋቀሩ አብረው አይቀበሩ

ምን ቢያርሉ እንደጎመን አይጎርሉ

- የተናቀ ነገር ችግር ያቃልላል

ምን ቢያርሉ ድንበር አያፋርሉ

- ሁሉም ነገር ወለን ወይም ልክ አለው

ምን ቢያውቁ ጻፉ አይሆኑ ምን ቢያምሩ መሽራ አይሆኑ

- በምኞት ብቻ የሚሆን ነገር የለም

ምን ቢጠም መንገድ ምን ቢከፋ ዘመድ

- ቢቀየምም ለችግር ጊዜ ዘመድ ደራሽ ነው

ምን ቢፈሩ ከሞት አይቀሩ

- ሞት የማይቀር ዕዳ ነው

ምን እበላ ሲሉ እንግዳ ምን አለብሰ ቢሉ ዕዳ

- ችግር በችግር ላይ ይደራረባል

ምን ያህል የተባለው ዝናብ በሰማይ ደረቀ

- በአጭሩ ተቀጨ

ምን ያመጣል ለኔ ምን ይሠራል በዘኔ

- የሚታወቅ ነገር የለም

ምን ያመጣ ድሃ ምን ያገላ ውኃ

- ከድሃ ምንም የሚገኝ የለ

ምን ይለማ ጆሮ ምን ይውጥ ጉሮሮ

- ጆሮ የማይለማው የለም

ምን ይበላል ነጭ ምን ይጠጣል ጠጅ

- ሁሉ ሞልቶ ሁሉ ተርፎ

ምን ይዞ ጉዞ

- ተጨባጭ ነገር የለም

ምንጃር ጤፍ ተወቃ ቢሉት ሽንኩራ ሆኖ አብቁ ዓይኔ ገባ አለ

- የተጋነነ ውሸት አወራ

ምኞትና ጉም አይጨበጥም

- ላም አለኝ በሰማይ ወተቷንም አላይ

ምክረው ያከረው ባይለማ ንክረው

- ችግር ያስተምረዋልና ተወው

ምክረው ምክረው እንቢ ካለ መከራ ይምክረው

- ችግር ያስተምረዋልና ተወው

ምክር ለሚለማ፤ ውኃ ለቁጠማ

- ውጤት ለምታገኝበት ሥራ በርትተህ ጣር

ምክር ተቀባይ ሲያጣ ተመልሶ ወደባለቤቱ ይመጣ

- እንዲያው ከንቱ ልፋት መሆኑ ነው

ምክር ከሽማግሌ ነው ወንዝ መሸገር ከጉባዝ ነው

- የሽማግሌን ምክር መቀበል አለብህ

ምክር ከድሃ ነበርሽ ማን ቢለማሽ

- የድህን ምክር የሚለማው የለም

ምክር ዝክር በምድር ልጄ ተመክር

- ምክርን የለማ በሕይወቱ ይጠቀማል

ምክር የብልህ ህብት የግልህ

- ሁሉም ሰው እኩል አይደለም

ምክንያት እንደሴት ግርማ እንደሌት

- ሴቶች ዘዴኞች ናቸው

ምድር ሲደላደል ማላ ሲታደል ተወለድኩኝ አለ ጠጣ

- የተጋነነ ውሻ

ምድር በአለቃ ለማይ በጨረቃ

- ሠራዊት በአለቃ ሲመራ ይደምቃል

ምድር በወለደች ነደደች

- እጸድቅ ብዬ ባዝላት ተንጠልጥላ ቀረች

ምድር በዛፍ ሕግ በመጽሐፍ

- ለሕዝብ የሚበጀው በሕግ መመራት ነው

ምድር በዶሮ ያውላ ማን ገብሮ

- የማይሆን ነገር መመኘቱ ዋጋ የለውም

ምጡን እርሺው ልጄን አንሺው

- በልጅሽ ተከላሻል

ምጥ ለእናትየዋ አስተማረች

- የተገላበጠሽ ነገር

ምተ በለኝ ከፈኔን አለ በለኝ ቀለቤን

- ለሕይወቴና ለሞቴ ጊዜ የሚሆነኝን እድርግልኝ

ምቴን ሞት ወለደው

- ተፈወለኩ ዳንኩ

ምትህ እንደሕይወትህ ሕይወትህ እንደሞትህ

- ከሞቴት በላይ ከቆሙት በታች

ምት ካልቀረለት ምክንያቱ በይሁዳ ሆነበት

- የሚሆነው ሲሆን በእንተ ምክንያት እንዳይሆን ተጠንቀቅ

ምት ላይቀርለት ምክንያት ባልሆነበት

- አንተ በምክንያት ከመጠቀሰ ዳን

- ሞት ሳይቀር ፍርጋት ዓመል ሳይቀር ቅጣት
 - ሳይቀር ፍርጋት አያስፈልግም
- ሞትም ሞት ነው ያህያ ጉበት ነው
 - የአህያ ጉበት እንደማይፈለግ ሁሉ ሞትም አይፈለግም
- ሞት ርስት ነው መፍራቱ ለምንድነው
 - ሳይቀር ፍርጋት አያስፈልግም
- ሞት ሲደርስ ቁስ ጦር ሲደርስ ፈረስ
 - ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሎ
- ሞት ሲገድል መቃብር ሲቀበል በቃኝ ጠገብኩ አይል
 - መጨረሻ የሌለው ነገር
- ሞት በአቤት ተዝካር በሮቤል
 - ሁሉም ነገር መነሻ አለው
- ሞት በአንቅልፍ ይለመዳል
 - ተመሳሳይነት አላቸው
- ሞት በጥር በነሐሴ መቃብር
 - የማይመስል ነገር
- ሞት ቢዘገይ የቀረ ይመስል
 - አይመጣም ብሎ መዘናጋት የለም
- ሞትና ዕድሜ ቢፈሩት አይቀርም
 - መሆኑ ሳይቀር መጨነቅ አያስፈልግም
- ሞትን ማስብ ከሁሉ መሰብሰብ
 - ሞት ሳይቀር መቀያየም አያስፈልግም
- ሞትን የሰጠ ቀባሪ አይነሳም
 - ሳይደግስ አይጣላም
- ሞትን ያህል ዕዳ መቃብርን ያህል አንግዳ
 - ሞት ምንጊዜም አስደንጋጭና አዲስ ነው
- ሞት አይለመድ ጉሽ አይጠመድ
 - ሁልጊዜ አንግዳ ነው
- ሞኝ ሁለት ጊዜ ይሥቃል
 - መጀመሪያ ሳይገባው ሰይምለል ይሥቃል ሲገባው ደግሞ ይሥቃል
- ሞኝ ሰራሱ ያውቃል
 - ራሱን አይጥልም
- ሞኝ ለጠበቃው ምስጢር ይሸሽጋል
 - ራሱን በራሱ መጉዳት
- ሞኝ መካሪውን ባሰኔ አክባሪውን እይወድም
 - ሲመትሩለት የሚነጭ
- ሞኝ ሰው ሁለት ጊዜ ያለቅሳል
 - የሞኝ ለቅሶ መልሶ መላል

- ሞኝ ሲናገር ብልህ ያዳምጣል
 - ዕውቀት ይቀስማል
- ሞኝ ሲቃበጡት የመቱት ይመስለዋል
 - ሳያስተውሉ መቻኮል
- ሞኝ ሲያከብሩት የፈሩት ይመስለዋል
 - ያላዋቂ ሳሚ ንፍጥ ይለቀልቃል
- ሞኝ በብልህ ይሥቃል
 - አለማወቅ ያስተቻል
- ሞኝ ቢስቱት የወጉት አይመስለውም
 - የተስነዘረበትን አደጋ ባያደርስበትም አንደቀላል ይቆጥረዋል
- ሞኝ ቢቆጡት የመቱት ይመስለዋል
 - ሞኝ ሲቃጡበት የመቱት ይመስለዋል
- ሞኝ ቢፈርዱስት አያውቅ ቢፈርዱበት አያውቅ
 - ሞኝ ቢጠቅሙትም ቢጉዱትም አያውቅም
- ሞኝ ቢፈርዱ ሞኝ ይወልዱ
 - የእጅህን አታጣውም
- ሞኝ ባያፍር የሞኝ ዘመድ ያፍር
 - ዘመዶቹ ያፍሩበታል
- ሞኝ ቤት ቢሠራ በልጥ ይመራ
 - ዘላቂነት የሌለው ውሽልሽል ሥራ
- ሞኝ ተላላ አበላል የት ያውቃል ፈትፈትው ሲያገርሱት መዋጥ ያቅተዋል
 - ሲመትሩለት የሚነጭ
- ሞኝ ተናጋሪ ከፋውን በፊት ደጉን በኋላ
 - ካስቀየመ በኋላ ለማስተካከል መሞከር ትርፋ ልፋት ብቻ ነው
- ሞኝ ነጋዴ በራሱ መቀማት ሳያዝን ንደኛው በማምለጡ ይቆጫል
 - ሞኝ ሰው በማያስቆጫው ነገር ይቆጫል
- ሞኝና ወረቀት ያስያዙትን አይለቅም
 - ሞኝ የያዘው ፈሊጥ ውሻ የደፋው ሊጥ
- ሞኝና ወፍራም ራሱን አያውቅም
 - ሞኝ አስተዋይነት ይጉድለዋል
- ሞኝና ውኃ እንደወሰዱት ይሐዳል
 - በሰው ይመራል እንደቦይ ውኃ ይመራል
- ሞኝና ጉታ እንዳይንገሳታ
 - የእህል ማስቀመጫው አንዳይበላሽ ሞኝም በሞኝነቱ እንዳይንገሳታ መተው
- ሞኝን ለሣቅ ስልቻን ለስንቅ
 - ስሌሳ ለጠቃሚ ነገር አይበቁም
- ሞኝ አሞራ ያባቱን ዋሻ ይጠየፋል
 - እደጅ ያለ ጸበል ልጥ ይነከርበታል

- ሞኝ አላላፊ ወንድሙን ይጎዳል
 - ያሰማወቅ ያለመረዳት
- ሞኝ አንዳጅ ግንዱን በውሰጥ ጭራሮውን በሳይ
 - ሞኝ ሥራውን በሥረዓት ማከናወን አይችልም
- ሞኝ አያውቀብኝም ባይ
 - በሰብዬት አለሰብ ብልጥ የሰም
- ሞኝ አንደነገሩት በቅሎ አንዳሰገሩት
 - በነዱት የሚነዳ
- ሞኝ ከመከሩ ቤት እሳት አይሞቅም
 - ሲመከሩት የጎዱት ይመሰለዋል
- ሞኝ ከመከራው ዕውር ከመረው ይጣላል
 - አቅምን አሰማወቅ የነገን አለማሰብ
- ሞኝ ከመውለድ ማስወረድ
 - ቢኖርም ብዙ ጠቀሜታ የለውም
- ሞኝ ከጠገበበት አይወጣም
 - የፋሲካ ዕለት የተገዛች ባሪያ ሁልጊዜ ፋሲካ ይመሰላታል
- ሞኝ ካመረረ በግ ከበረረ
 - ሞኝ ካገደደ ልጅ ከሰመደ
- ሞኝ ካገደደ ልጅ ከሰመደ
 - ሞኝ ካመረረ በግ ከበረረ መመለሻ የለውም
- ሞኝ ወርውሮ ቢስት የወጋ አይመሰለውም
 - ሞኝ ቢስቱት የወጉት አይመሰለውም
- ሞኝ ወታደር ሚስቱን ጥሎ መገደር
 - አላልፎ ለሌላ ሰው ይለጣል
- ሞኝ ውኃ ሲወሰደው ይሥቃል
 - የጎላውን አለመገንዘብ
- ሞኝ ዝም ሲል ዐዋቂ ይመሰላል
 - ዝምታ ሞኝና ብልጡን ስመለየት ያለቸግራል
- ሞኝ የሰቱን ብልህ ያመቱን
 - ሞኝ የሚያስበው ለዛሬ አንጂ ለገን አያውቅም
- ሞኝ የመከሩት ዕለት ቁንጫ የጠረጉ ዕለት ይብላል
 - ሞኝ ሲመከሩት ፈሪ ሲሸሹለት አይወድም
- ሞኝ የተከለውን ልባም አይነቅለውም
 - ሞኝ ያበላሸውን ለማስተካከል ከፍተኛ ድካም ይጠይቃል
- ሞኝ የያዘው ብር ለብልህ ስንቁ ነው
 - ብልህ ከሞኝ ስለሚጠቀም አንደራሱ ይጠቀምበታል
- ሞኝ የያዘው ፈሊጥ ውሻ የደፋው ሲጥ
 - ሞኝና እና ወረቀት የያዘውን አይሰቅም
- ሞያ ያለ መልክ ብቻ ዓመል ያለ ነገር ብቻ አሰቸጋሪ ስጋብቻ
 - መልክ ብቻ ለትዳር አይሆንም ሙያና ዓመል ከሌላት ለትዳር አትፈለግም
- ሞፈር ቆራጭ አርፍ አይታየውም በግላጭ
 - በደንብ የምትፈልገው ነገር አጠገብህ አያለ ይሰውራል

- ሠመረ ካሉ፣ ግብሩን ያሳያሉ።
 - ከሠመረ በተግባር መታየት አለበት
- ሠምና ወርቅ፣ እንጆራና መረቅ።
 - ፍቅር ናቸው።
- ሠምና ፈትል ካልተዋሃዱ ብረሃን የላቸውም።
 - እንደ አይነድ እንደ አይፈርድ።
- ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሱ።
 - ጦር መጣ ሲባል ሰማያ ቆረጣ።
- ሠርገኛ ላይመጣ፣ ሙሽሪት ትምጣ።
 - ትክክል ያልሆነ ነገር ተፈጸመ።
- ሠርገኛች መጡ፣ ብቅል አሰጡ።
 - ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሱ።
- ሠርጉን ተዝካር ትለዋለህ።
 - የሚያስደሰተውን ነገር የሚያስከፋ አደረገው ።
- ነገር ማጫድ በማጭድ ቤት መምረግ በጭቃ በጭድ።
 - ተሰማሚ መሣሪያ ማግኘት ጥሩ ነው።
- ነገር ሲበቅል፣ ፈረስ ይሞታል።
 - የምትፈልገውን ነገር ሲገኝ ፈላጊው ይጠፋል።
- ነገር ያልሰጧት ላም፣ ወተት እምጫ ቢሏት።
 - ያልተንከባከቧትን ላም እምጫ ቢሏት ጥቅም አታስገኝም።
- ነገር ይሸከሟል ለበሬ፣ ቆንጆ ያገቧል ለወሬ
 - ለዝና ላይሆን ለዘለቄታው ማለቡ ይጠቅማል።
- ነገት ሲበዛ ለቅሶ ይሆናል።
 - ማር ሲበዛ ይመራል።
- ነገት ያበዛ ይቀላል፣ ዝምታ ያበዛ ይከብዳል።
 - ቀልድና ጨዋታ ያዋርዳል ዝምታ ደግሞ ይከብዳል።
- ሥልጡን እንግዳ፣ ይውላል አንዳ።
 - እንግድነቱ ወደአገልጋይነት ተለወጠ።
- ሥሩን የጠላ፣ እራሱን የጠላ።
 - ወገንን መጥላት እራሱን መጥላት ማለት ነው።
- ሥራ ለሠራው፣ አሾህ ላጣራው።
 - መጥፎ ሰው በራሱ ተገኝቶ ይጠፋል።
- ሥራ ለሠራው፣ ወሬ ላውራው።
 - ባወሩት ወሬ ጉዳቱ በራሳቸው ላይ ደረሰ።
- ሥራ ከመፍታት፣ ልጄን ላፋታት።
 - ያማይረባ ሰው ጊዜውን በከንቱ ያሳልፋል።
- ሥራ ከሚፈቱ፣ አፍዎን ያፋቱ።
 - የማይጠቅም ጉዳይ ላይ! መነጋገር ፋይዳ የለውም።

ሥራ ካልሠራችሁ፣ የት ይገኛ ምሳሌችሁ።

- በሐምሌና በነሐሴ ተግተው ካላረሙ እህል የት ይገኛል ከድንበር ቢቆሙ።

ሥራ ያጣ ለማንኛ፣ አፍሶ ይለቅማል።

- ሥራ ፈት ሰው በከንቱ ጊዜውን ያባከናል።

ሥራ ያጣ መነኩሴ ቆቡን ቀዶ የሰፋል።

- ሥራ ያጣ ለማንኛ፣ አፍሶ ይለቅማል።

ሥራ ያጣ፣ ሙቅ ያኝካል።

- ሥራ ፈት ሰው ምንም ውጤት የማይገኝበትን ሥራ ይሠራል።

ሥራ ያጣ፣ ሚሊት ያወጣ።

- ሥራ ፈት ነገ መቸገሩን ሳያውቅ አጉል ሥራ ይሠራል።

ሥራ ያጣች፣ አፍ ሞት ትጠራለች።

- አጉል ንግግር ችግር ላይ ይጥላል።

ሥራ ያጣ፣ ገበሬ፣ በሰኔ ይሞታል።

- በሥራው ጊዜ እሱ ይታጣል።

ሥራ ያጣ ገበሬ፣ ጨው የሌለው በርበሬ

- ካልሠሩ ትዳር፣ ሕይወት አይሟላም

ሥራ ያጣ ገንፎ ያላምጣል።

- ሥራ ፈት ሰው የማይረባ ተግባር ያከናውናል።

ሥራ ያጣ፣ ጢሰ ይሞቃል።

- ሥራ የጣ ገንፎ ያላምጣል።

ሥርዓት ያናግራል፣ ዕርቅ ያፋቅራል።

- ሁሉ ነገር በአግባቡ ሲሆን ያሰደሰታል።

ሥንዴ ለመቆረብ፣ ዋስ ለማቅረብ።

- እያንዳንዱ በሚረባበት ቦታ ሲገኝ።

ሥንዴ ምን አልኩ ዘመዴ፣ ምስር እስኪቀሰር፣ አተር እስኪተረተር፣ ባቄላ አንተም እንደሌላ።

- እንተም እንደሌሎቹ ክፉ ሆንህ።

ሥንዴ ራቱ፣ ወደራ እሳቱ፣ ማለፊያ ሚሊቱ፣ ለምን ሠርግ ይሄዳል፣ ሠርግ አለ በጤቱ።

- ጥሩ ትዳር ሁልጊዜ እንዳሰደሰተ ነው።

ሥንዴ በማዶ፣ ይመሰላል በረዶ።

- የሰው ባህርይ የሚታወቀው ከተግባቡ በኋላ ነው።

ሥንዴ በጭንቅ፣ ባለጌ በጥብቅ።

- ባለጌን በቅርብ መቆጣጠር ያስፈልጋል።

ሥንዴ ካለ፣ ፈታጊ አይጠፋም።

- ሥራ ካለ የሚሠራው ሰው አይጠፋም።

ሥጋ ለሥጋ ነው።

- ዘመድ ለዘመዱ አህያ ካመዱ።

ሥጋ ለጥጋብ፣ አጥንት ለትካዜ።

- አጥንት ላይ ያለን ሥጋ ሲበሉ በትዕግሥት ነው።

ሥጋም እጅግ ፍረጋቱን አበዛው፣ በመንቀጥቀጥ።

- እጅግም መርበድበድ ከሆነ ወዲያ ዋጋ የለውም።

ሥጋ ሰጥተው፣ ቢለዋ ቢነሱት።

- ሱሪ ሰጥተው አትቆመጥበት።

ሥጋ ሲያመልጥህ፣ በቆዳው ታጠቅ።

- ያገኘሽውን ሳትንቅ ተጠቀምበት።

ሥጋ ቀረ ዕዳ ቀረ ቀለለ።

- ሥጋ ቀረ ሰላም ስፈነ።

ሥጋ ቀርቦለት ዐይኑ ወደፈርሰ።

- ጥሩ ነገር ቀርቦለት የማይረባ ነገር ላይ ማተኮር።

ሥጋ ቁጠር ቢሉት፣ ጣፊያ አንድ አለ።

- የሚጠቅመውን ምረጥ ቢሉት የማይጠቅመውን መረጠ።

ሥጋ በገበታ፣ ሹመት በተርታ።

- ሁሉም ነገር በሥርዓት ይከናወናል።

ሥጋ ቢወድቅ፣ ዐፈር ይዞ ይነሳል።

- ችግሩ ሌላ አስከትሎ ይመጣል።

ሥጋን ከጥሬው ነገርን ከወሬው።

- የሚበጀውንና ጠቃሚውን መለየት መቻል።

ሥጋ ያማረው መረቅ የሸተተው፣ ከበጎች መሃል ገብቶ ይተኛል።

- ሆዳም ቢፈተፍት የጠገብ ይመሰለዋል።

ሥጋ ያማረውን፣ ልኪንዳ አትውሰደው።

- በጣም አታሰጩንቀው።

ሥጋው ያሳማ፣ ከበላው የሰማው ገባ።

- የሆነው ቀርቶ ያልሆነው።

ሥጋ ያንገፈገፈው ቀይ በሬ ሲያይ ይሸኛል።

- እባብ ያየ በልጥ በረየ።

ሥጋዬን ላራዊት፣ ነፍሴን ለገነት።

- መሥዋዕት ለመሆን ተዘጋጅቻለሁ።

ሦስቱን ቢጠጣቸው፣ ሁለቱን ጣላቸው።

- ሥራ ላይ የሚውለው በከፈል

ሦስት ጉልቻ ይለጥህ።

- ትዳር ያዝ።

ሦስት ጊዜ ለካ፣ አንድ ጊዜ ቅደድ።

- ከመሥራትህ በፊት ደጋግመህ አሰብ።

ሦስት ጊዜ ሰላምታ፣ አንዱ ለነገር ነው።

- ደጋግሞ ነገር ማንሳት ጥል እንደመፈለግ ነው።

- ሀ. የሚከተሉትን ምሳሌያዊ አነጋገሮች አግሉ
- 1. ማን ይናገር የነበረ
 - ሀ. ማን ያርዳ የነበረ ሐ. ማን ያልቅስ የዘረገ
 - ለ. ማን ያስተምር ያነበበ መ. ማን ይብላ የተራበ
- 2. መልክ ጥፋ
 - ሀ. በልብስ ይደግፉ ሐ. በጌጥ ይደግፉ
 - ለ. በስም ይደግፉ መ. ሀ እና ሐ መልስ ናቸው
- 3. ሰባሏ ዘውድ ናት
 - ሀ. መልካም ሴት ሐ. መልካም ሚስት
 - ለ. ኩሩ ሴት መ. እመቤት ሚስት
- 4. ሥራ ስሠራው ሳጣራው
 - ሀ. ወራ ሲ አጥር ሐ. እሾህ መ. ለ እና ሐ መልስ ናቸው
- 5. ማጥፋት
 - ሀ. በውኃ ለ. በትንሽዋ ጣት ሐ. በአውራ ጣት መ. ለእና ሐ
- 6. ማጣትና፣ ማግኘት
 - ሀ. ጆሮ ለጆሮ ሐ. እኩል ናቸው
 - ለ. እይነጣጠሉም መ. መልሱ የለም
- 7. ሠርገኞች መጡ
 - ሀ. እጩብጭቡ ሐ. ሀይሉኃ በሉ
 - ለ. ተቀበሏቸው መ. ብቅል እስጡ
- 8. መሸጥ የሰመደ
 - ሀ. ሥራ የሰመደ ሐ. እናቱን ያስማማል
 - ለ. ገበያ ይወጣል መ. ሀ እና ሰ መልስ ናቸው
- 9. ሚያ ባልኩ
 - ሀ. ፍየል ተባልኩ ሐ. ድመት ተባልኩ
 - ለ. ፍየል ከፈልኩ መ. ሀ እና ሐ መልስ ናቸው
- 10. ማሩን አምሮ
 - ሀ. ሬቱን አጣፍጦ ሐ. ቫይውን አጥቁር
 - ለ. ወተቱን አጥቁር መ. ቡናውን አጥቁር
- 11. ሞረር ቆራጭ
 - ሀ. እርፍ እይታየውም ሐ. ገበሬ ነው
 - ለ. የሚቆርጠው እይታየውም መ. መልሱ የለም

- 12. ሥራ ከመፍታት
 - ሀ. ልጅን ላሠራት ሐ. ልጅን ላፋታት
 - ለ. አፈን ላፍታታ መ. ሚስቴን ላጋባት
- 13. ሥጋ ቁጠር ቢሉት
 - ሀ. ከጭንቅላት ጀመረ ሐ. እሺ እለ
 - ለ. አልቆጥርም እለ መ. ጣፊያ እንድ እለ
- 14. ምስር _____ ይቀስር
 - ሀ. ጣት ስ. ብልት ሐ. እግር መ. መልሱ የለም
- 15. መቀመጥ
 - ሀ. እርፍት መውሰድ ሐ. መቆመጥ
 - ለ. መሯሯጥ መ. መልሱ የለም
- 16. ሣቅ ሲበዛ _____ ይሆናል።
 - ሀ. ማር ለ. ቁጣ ሐ. ጨዋታ መ. ስቅሶ
- 17. ሥራ ያጣ _____ ያኝካል።
 - ሀ. ሥጋ ስ. ድንች ሐ. ሙቅ መ. ሀ እና ለ መልስ ናቸው
- 18. ሥንዴ በጭንቅ _____ በጥብቅ።
 - ሀ. ባለጌ ለ. ጨዋ ሐ. ጎበዝ መ. ሰነፍ
- 19. ሥንዴ በማዶ ይመሰላል _____ ።
 - ሀ. ሰንዶ ስ. በረዶ ሐ. ሀረም መ. ገብስ
- 20. ሥራ ያጣ ገበሬ _____ ይሞታል።
 - ሀ. በመስከረም ለ. በግንቦት ሐ. በሰኔ መ. በሐምሌ
- 21. ሦስቱን ቢጠጣቸው _____ ጣላቸው።
 - ሀ. አንዱን ለ. አራቱን ሐ. በጠረባ መ. ሁለቱን
- 22. መልኩ የኔ _____
 - ሀ. ግብሩ ያረመኔ ሐ. ጉብዝናውም እንደኔ
 - ለ. ጸባዩም እንደኔ መ. ለ እና ሐ መልስ ናቸው
- 23. መልካም ሚስት ለባልዋ _____ ናት።
 - ሀ. ኃላፊ ለ. ተቆጣጣሪ ሐ. ዘውድ መ. ሁሉም መልስ ነው
- 24. መልካም በሬ ለእርሻ _____ እያሻ።
 - ሀ. ገበሬም ለ. ጢሰኛም ሐ. ዘርም መ. ዶማም
- 25. ሣር ይሸከሟል ለበሬ _____ ለወሬ።
 - ሀ. ቆንጆ ያገቧል ሐ. ጋዜጠኛ ያገቧል
 - ለ. አዝማሪ ያገቧል መ. ሁሉም መልስ ነው
- 26. ሥርዓት ያናገራል _____ ያፋቅራል።
 - ሀ. ገንዘብ ስ. ሀብት ሐ. ዕርቅ መ. ሀ እና ሰ መልስ ናቸው

27. ሥንዴ ካለ _____ አይጠፋም።
 ሀ. ተመጋቢ ለ. መጋቢ ሐ. ፊታጊ መ. አሰፈጫ
28. ሥጋ ከጥሬው _____ ከወሬው።
 ሀ. ጋዜጠኛ ለ. አስተማሪ ሐ. ነገርን መ. ሁሉም መልስ ነ
29. ሥጋ ቢወድቅ _____
 ሀ. አንሽው ብዙ ሐ. የከላህ ትመሰላለህ
 ለ. ሰውሻ ሠርጉ ነው መ. ዐፈር ይዞ ይነላል
30. ማባበል _____ ።
 ሀ. መለማመጥ ሐ. ማሰላሰል
 ለ. መቅለል መ. መፎገር
31. ምቀኛ _____ መጋኛ
 ሀ. የሐሳብ ለ. የመገንደ ሐ. የኑሮ መ. የሰው
32. ማር ሲለፍሩ _____ ይናገሩ።
 ሀ. ወሽት ሐ. ሬት
 ለ. እውነት መ. ማር
33. መናኛ ለነፍሱ _____ ይገሰገሱ።
 ሀ. ጅብ ሊጎርስ ሐ. ውሻ አጥንት ይዞ
 ለ. አዳኝ ለጥርሱ መ. ሁሉም መልስ ነው
34. መናገር _____ ነው። ዝምታ ወርቅ ነው።
 ሀ. ብር ለ. ወርቅ ሐ. ነሐስ መ. አልማዝ
35. መርፌ ውጦ _____ መትፋት
 ሀ. ሐኪም ቤት ለ. በሠገራ ሐ. ማረሻ መ. አፍ
36. መንደር ከዋለ ንብ _____
 ሀ. ጫካ የዋለ ውሻ ሐ. ያለሥራ የተቀመጠ ይሻላል
 ለ. ሥራ የዋለ ሰው መ. አደባባይ የዋለ ዝንብ
37. ማምሻም _____
 ሀ. ዕድሜ ነው ሐ. መማቻም
 ለ. አይከፋም መ. ሁሉም መልስ ነው
38. ሥጋ ሰጥተው _____
 ሀ. ሱሪ ከለከሉት ሐ. ማረሻ ከለከሉት
 ለ. ቢለዋ ከለከሉት መ. ሁሉም መልስ ነው
39. ሥጋ ቀርቦለት _____
 ሀ. ቢለዋ ከለከሉት ሐ. ዐይኑ ወደፈርስ
 ለ. ዐይኑ ወደ ድስት መ. ጎመጀ
40. ማወቅ እናውቃለን _____
 ሀ. አላስተማርንም እንጂ ሐ. አልተጠቀምንበትም
 ለ. ብንናገር እናልቃለን መ. ሀ እና ሐ መልስ ናቸው

41. ምን ቢያርሱ _____
 ሀ. ከድሀነታቸው አልተላቀቁ ሐ. እንደገመን አይጎርሱ
 ለ. ለገበያ አያቀርቡ መ. መልሱ የለም
42. መመራመር _____
 ሀ. ያራቅቃል ሐ. ያገባል ወስዋስ
 ለ. አጉል መራቀቅ መ. ያደርሳል ቁም ነገር
43. ምጡን እርጅው _____
 ሀ. የተኛውን ቀስቅጂው ሐ. ላለፈ ነገር አትጨነቁ
 ለ. አታስታውጂው መ. ልጁን አንጂው
44. ሙት መውቀስ _____
 ሀ. ያወቃትስ ሐ. ደንጋይ መውቀስ
 ለ. ደግ አይደለም መ. ውኃ ማፍሰስ
45. መጫር ያበዛች ዶሮ _____
 ሀ. የመታረጃዋን ካራ ታወጣለች
 ለ. ሰው ትረብሻለች ሐ. ለጭልፊት ትዳረጋለች
 መ. ሁሉም መልስ ነው
46. ማጀት ያጠለቀው _____
 ሀ. ደጃፍ ያለጸዳው ሐ. ጉልቻ የላቀው
 ለ. ውኃ የበላው መ. መልሱ የለም
47. ግር ሲበቅል _____
 ሀ. መጃ ይበዛል ሐ. አንበሳ ይሞታል
 ለ. ጥጋብ ይሆናል መ. ፈረስ ይሞታል
48. ሠምና ወርቅ _____
 ሀ. አይሰማሙም ሐ. እንጀራና መረቅ
 ለ. ብርና ነሐስ መ. እንጀራና ቂጣ
49. ሥሩን የጠላ _____
 ሀ. ኃደኛውን የጠላ ሐ. እህቴን የጠላ
 ለ. ዘመዱን የጠላ መ. እራሱን የጠላ
50. ሥጋ በገበታ _____
 ሀ. ሹም በተርታ ሐ. ተማሪ በተርታ
 ለ. ሠራተኛ በተርታ መ. ሁሉም መልስ ነው
- ለ. ለሚከተሉት ምሳሌዎቹ አነጋገሮች ፍቺውን ምረጥ
1. ሦስት ጉልቻ ይሰጥህ
 ሀ. ትዳር ያዝ ሐ. ጧሪ አግኝ
 ለ. ቤት ሥራ መ. ሁሉም መልስ ነው

2. ሦስት ጊዜ ለካ፣ እንደ ጊዜ ቅደድ
ሀ. ለሰነፍ ሠራተኛ ሐ. ከመሥራትህ በፊት ደጋግመህ አሰብ
ለ. ላልተማረ ሰው መ. ህ እና ለ መልሰ ናቸው
3. መርፌ ሰርቆ ማረሻ ቢተኩ ልብ አይሞላም
ሀ. ተይዞ ከመለማመጥ አርፎ መቀመጥ
ለ. ባለቤቱን ካልናቁ አጥሩን አይነቅንቁ
ሐ. በውል ከሐደች በቅሎዬ ያለውል የተባላች ቆሎዬ
መ. ላል ይዞ ሰርቆት ቂም ይዞ ጸሎት
4. መቼ መጣሽ መሽራ መቼ ቆረጠምሽ ሽንብራ
ሀ. ያልጠረጠረ ተመነጠረ
ለ. ከምንጊዜው ነገር ጀመርሽ
ሐ. ባፍ ይጠፉ ይለፈልፉ
መ. መልሱ የለም
5. መጥፎ ሣር ይለመልማል እንጂ አይጠፋም
ሀ. የጠሉት ይወርሳል የፈሩት ይደርሳል
ለ. ልማዳኛ ልማዱን አይተውም
ሐ. ቀን እሰኪወጣ ታገሰ
መ. ሰነፍ ለሰነፍ ተያይዘው ይወድቃሉ
6. ሞኝ የተከለውን ልባም አይነቅለውም
ሀ. ሞኝ ያቆመው ያወጀ የተማረ ሲለውጠው ያዳግተዋል
ለ. መተባበር ኃይል ነው
ሐ. ያባይን ልጅ ውኃ ጠማት
መ. መልሱ የለም
7. መታፈር በከንፈር
ሀ. በምላሰህ ተናገርበት
ለ. ሰው በምላሱ ይከበራል ወይም ይቀረዳል
ሐ. የተገላቢጠሽ ሆነ
መ. መልሱ የለም
8. መጽሐፍን የማይወድ ተማሪ በጁ አስተምረው
ሀ. እየገረፍክ አሰረደው
ለ. በግድ ት/ቤት ውሰደው
ሐ. የእጅ ሥራ የሙያ ትምህርት አስተምረው
መ. የቀለም ት/ቤት አሰገባው
9. ምላጭን ምላጭ አይቆርጠውም
ሀ. ደነዘ ለደነዘ አብረህ አዝግም
ለ. ብልጥ ለብልጥ ሀይን ብልጥጥ
ሐ. ሞኝን ሞኝ አይሰርቀውም
መ. አተርፍ ባይ አጉዳይ

10. ማሽላና ነገር፣ ካንገት ካንገቱ
ሀ. ነገርን ቶሎ ጫር
ለ. ነገርን ባጭሩ መቅጨት
ሐ. ነገረኛን በካራ በለው
መ. መልሱ የለም
- ሐ. የሚከተሉትን ምሳሌያዊ አነጋገሮች አዛምዱ
1. ሥራ ከመፍታት ልጅ ላፋታት	ሀ. ለነገር ተዘጋጀ
2. መሳ ቅጡ	ለ. ካልጠገኑ አይዘሉ፣ ካልዘለሉ አይሰበሩ
3. መቃን ከመግጨት ዝቅ ብሎ መግባት	ሐ. ተለማመጠ
4. ማን ያውቃል አገር ምን ያጠብቃል ማገር	መ. መፈቃቀርን መስማማትን የሚገልጽ
5. ምላሱን አሾለ	ሠ. ዝብርቅርቁ
6. ሚዳኛ ዘላ ዘላ ከምድር	ረ. ዝም አይነቅዝም
7. መራት ላሰ	ሰ. ሥራ ያጣ መነኩሴ ቆቡን ቀዶ ይሰፋል
8. መርፌ የምትሾልክበትን እንጂ የሚከተላትን ከር አታይም	ሸ. ውሎ ውሎ ከቤት ናር ናር ከመራት
9. መንፈራገጥ ለመላላጥ	ቀ. የምትከነንን ነፍስ ኃረቤት ያውቃታል
10. መናገር ብር ነው፣ ዝምታ ወርቅ ነው	በ. በስሕተት ጥፋተኛ ያልሆነውን መጉዳት እንደማይገባ
11. መስከረም በአበባው ሠርግ በጭብጨባው	ተ. እሚሉሽን በሰማሽ ገበያ ባልወጣሽ
12. ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሎ	ቸ. የዓባይን ልጅ ውኃ ጠማው
13. ምጥ ሰናትዋ አስተማረች	ገ. ሰቀባሪው አረዳት
14. መርፌ የራሷን ቀዳዳ ሳታይ ብዙ ጨርቅ ትጠቅማለች	ነ. ጦር ሲመጣ ዛቢያ ቆረጣ
15. ሥጋ ያማረው ከበጎች መሀል ገብቶ ይተኛል	ኘ. ሆዳም ቢፈተፍት የጠገበ ይመበለዋል
16. መንካት ያደርሳል ከመንካት	እ. ያለባለቤቱ አይነድም እሳቱ
17. መርፌ ሲለግም ቅቤ አይውጋም	ከ. ዕዳ ከሜዳ
18. ማት ይሞቃል፣ ሻሽ ይደምቃል፣ ገቢውን ባለቤቱ ያውቃል	ወ. መቼ ገቢ ፈት፣ ምን በላህ ፍትፍት
19. ሞኝ ሰው ሁለት ጊዜ ያለቅሳል	ዘ. በሬ ሆይ ሣፍን ዐየህና ገደሉን ሳታይ
20. ማማው ሞረት ማሽላው ቅንብቢት	ዘ. የሞኝ ለቅሶ መልሶ መላልሶ
21. ማን ባርጠኝ፣ ሱፋጭ ቆረጠኝ	የ. ሞኝ ካገደደ ልጅ ከለመደ
22. መዘዙን ሳታይ፣ መልኩን አይታ	ደ. አለርፍ ያለች ጣት አር ጠንቁላ ትወጣለች
23. መንገድ ለቀደመ ውኃ ለገደበ	ጂ. ዐውቆ የተኛን ቢቀስቅሱት አይሰማማ
24. ሞኝ ካመረረ በግ ከበረረ	ገ. አራንባና ቆበ
25. ማማት የለመደ አፍ ሲደልት ያድራል	ጠ. አፍ ሲያርፍ ወዳጁን ያማል

ረባዳ ቤቱ፣ ገራም ሚስቱ

- ምቹትንና የሚስት ሁኔታ ረዥሙን ባለማ፣ አጭሩን በጫማ
- ጠላትን እንደየአስፈላጊነቱ ማጥቃት ይገባል
- ረዥም ባይፈራ፣ አጭር ባይኮራ
- ሁሉም የየራሱ ችግር ይኖረዋል
- ረዥምና ቀፋፋ፣ ገደልና ፈፋ
- ረዥም ሰው ንትርክ አይወድም
- ረዥም ጦር፣ ባይወገብት ያስፈራሩበት
- ወንድም ስግርግርታ ጋሻ ለመከታ
- ሩቅ አሳቢ፣ ቅርብ አዳሪ
- እንዳሰቡት ላይላካ ይችላል
- ሩቅ አገር፣ ለውሸት ይመቻል
- ስደት መሔድ ለወሬ ይመቻል
- ሩዋጭና በራሪ፣ ንፋግና ፈሪ
- ብዙ ባይመላስሉም ይቀራረባሉ
- ራሱን ስተላጩ፣ ፊቱን ስነጩ
- በጣም ላዘነ ስተከዘ
- ራሱን የማይችል አንገት፣ ባለቤቱን የማያሰገባ ቤት
- ለላም ቀንዲ አይከብዳትም
- ራሴን መትቶ እግሬን፣ ቢያከኝ አይገባኝም
- ቢሸነግለኝ አልቀበለውም
- ራስ ሲመለጥ፣ ነገር ሲያመልጥ
- አፍ ሲያድጥ ከተልባ ይብላል
- ራስ ሳይጠና ጉተና
- ወታፍ ሳይሆኑ ገደባን ለመሆን መሞከር
- ራስ ተላጭቶ ወለባ፣ ልባልማ ታጥቆ አዛባ
- የማይሆን ነገር
- ራስ ተከናኘቦ፣ መርጥን ገልቦ
- ሥራ የተባሰውን ትቶ ያልታዘዛውን መሥራት
- ራስን አይችል በድጋፍ፣ ጳላም ስጉድፍ
- ቢመክሩት ቢዘክሩት የማይሰማ
- ራስ ከተመሰጠ፣ ነገር ካመሰጠ
- ካፍ፣ ከወጣ አፋፍ
- ራስ ከዋለ፣ ስምድ አይገድም
- እደባባይ ከዋለ የክብር ልብሱ እንደምንም መገኘቱ እይቀርም
- ራስ ከዋሰበት እግር ይሰበሰባል
- ሁነኛ ሰው ከዋሰበት ማንም የኔ ቢጤ አይውልም

ፊስ የት ትሔዳለህ? ካንተ ጋር፣ ሰንቅሀሳ አንተሳ

- የተያያዘና አንዱ ካገኘ ያው ላንዱ ሊሆን እንደሚችል
- ፊስ ያስ አንገት፣ ጽድቅ ያለ እውነት
- ያለእነዚህ የተባሰው ሊሆን አይችልም
- ፊስ ይሸብታል እንጂ፣ ልብ አይሸብትም
- ፍቅር አያረጅም ሰውነት ቢሻጅም
- ፊቱን ለተወለደ ልጅ፣ ስምድ እነሰው ወይ
- ምንም ለሌለው ትንሽ ነገር እነሰው ወይ
- ፊቱን ለተወለደ፣ ጥብቆ መቼ እነሰው
- ምንም ለሌለው ትንሽ ነገር እነሰው ወይ
- ፊብን ባለቤቱ ያውቀዋል፣ ማን ይጠይቀዋል
- ችግሩን የሚያውቀው ባለቤቱ ነው
- ፊብን የማያውቅ፣ ለተራብ አያዝንም
- ያልተቸገረ ሰው ችግረኛን እይረዳም
- ፊብን የማርራል ሰው፣ ቁንጣንን ያልቀመሰው
- ከርጋብ ይልቅ ክፉ የሚያሠራ ጥጋብ ነው
- ፊብ ይከላከላል ባቄላ፣ ከጥፍ ያደርሳል ነጠላ
- ለጊዜ ማሳለፊያ ይሆናል
- ፊብ ይከላከላል ባቄላ፣ ጥቃት ያወጣል ዲቃላ
- የተጠላው ወገን ውጤት ያለው ሥራ ይፈጽማል
- ፊት በዳረጎት አይለወጥም
- በጉርሻ ሰው አያድርም
- ፊት ቢንቁ አንድ እጅ ይለቃለቁ፣ ዳኛ ቢንቁ ከመከራ ይውደቁ
- መናቅ ጥሩ ስላልሆነ ያዋርዳል
- ፊት ቢንቁ አንድ እጅ ይለቃለቁ፣ ዳኛ ቢንቁ፣ የተያዘ እህል ይውቁ
- መናቅ ያዋርዳል
- ፊት የለሀም ቢሉት ከወጡ አውጡልኝ አለ
- አቅምን አለማወቅ
- ፊት የላት፣ ምሳ አማራት
- አጉል መቀናጣት
- ፊት የሌለው ቄስ፣ ከልቡ አይቀድስ
- ለመኖር ምግብ ያስፈልጋል ስስዚህ ካልበላ መሥራት እይችልም
- ፊት የሰማይ መብራት
- ከወዲሁ ለድሃ የመጸወቱት ለላይኛው ቤት ያገለግላል
- ፊላ በምን ከበደ? ሐሳቡን በሰው ላይ ጥሎ
- አሰከራን ራሱን ስለማይቆጣጠር ለተሸካሚው ይከብዳል
- ፊላ በዝምታው ይፈራል
- ዝም ያለ የሚያሰበው ስለማይታወቅ ይፈራል
- ፊላ ባልጋ ጥሬ በመንጋጋ
- ሁሉንም በመልክ በመልኩ ማከናወን

ርስት በሺ ዓመቱ ለባለቤቱ

- እውነትና ንጋት እያደር ይታያል

ርስት ያዳግማል፣ አቀበት ያዳክማል

- አቀበትና ከፋ ሐሳብ አካልንና መንፈስን ያደክማል

ርን መሰሉሽ፣ እርሻ ጥልቅ

- ያልጠረጠረ ተመነጠረ

ርጥብ ሬሳ፣ ደረቁን አስነሳ

- ርጥብ ከደረቅ ይነጻል

ርጥብ ከደረቅ ይነጻል

- ደረቁ ርጥቡን ሊያነጸው በመቻሉ ነው

ርሮ የሚያምረው፣ ኮሶ የማያሸረው የለም

- ማንኛውም ሰው ጥቃትን አይወድም

ርቃ የዝሆን አለቃ፣ ስምሳር አይበቃ

- አስቃ ለራሱም አይበቃ

ሰ

ሰላሳ መላላ

- የማይረባ፣ መልክ የሌለው ሥራ

ሰላም ሰላም ለቅኔ ስራቁ ርሀ-ዳ፣ ዳር ዳሩን ኮርመም መሃሉን ሳይጎዳ

- ወደ ውስጥ ጠለቅ ከማለት በፊት ዙሪያገባውን ማየት

ሰላም ሰው፣ በርበሬ አይሰርቅም

- ግጭትን በሩቅ ይሸሹታል

ሰሚ ልብ ነው፣ ጆሮማ ቅጠል ነው

- ልብ ካለየ ዐይን እያይም

ሰማሁት ያሻማል፣ ዐየሁት ያመሳክራል

- ማየት እርግጠኛ ያደርጋል ከመሰማት

ሰማህ? አልሰማሁም አየህ? አላየሁም

- ከሰው ጋር ተሰማምቶ ለመኖር

ሰማንያ ለማገጃ፣ ስለት ለማረጃ

- ሰምምነት አስተማማኝ ነው

ሰማንያ እንድ መጽሐፍ፣ ከተማረው መከራ፣ የመከረው ይሻላል

- መጣፍ ከመከረው መከራ የመከረው

ሰማንያ የጎሰመው

- በዕድሜ የገፋ ሰው

ሰማይ ሳይ ጤፍ ይወቃል ቢሉት፣ እብቁ ዐይኔ ገባ አለ

- የተጋነነ ውሸት ተናገረ

ሰማይ ምን ይርቅ፣ መንገደኛ ምን ይጨነቅ

- ሰማያስጨንቅ ጉዳይ አሳግባብ መጨነቅ

ሰማይ ሲጠፍ፣ ምድር ሲቀና

- ከጥንት ጀምሮ

ሰማይ ቢያኩ፣ ጤፍ ቢለኩ፣ አይደርስም ከልኩ

- ምንም ቢጥሩ አይሆንም

ሰማይ ብልጭ፣ ወፍ ጭጭ

- ጥንት፣ ድርጅት በጠዋት

ሰማይ ተቀደደ ቢሉት፣ ሽማግሌ ይሰፋዋል አለ

- ማንኛውም ጸብ በሽማግሌ መታረቅ ይቻላል

ሰማይን ያህል ዳቦ ባገኘህ ቢለው፣ ኮከብን ያህል በላተኛ ያዝብሃል እሰው

- ማጣትና ማግኘት ጆሮ ለጆሮ ነው

ሰማይ እያርሱ፣ በአፍ አይለግሱ

- የማይሞከር ነገር

ሰማይ አይላጥ፣ የሦስት ፍርድ አይለወጥ

- የማይሞከር ነገር ነው

ሰማይ አይታረሰ፣ እርኩስ አይቀደስ

- ረጽሞ ሊሆን የማይችል

ሰማይ አገሬ፣ ምድር ወንበሬ

- ሁሉም የእኔ ነው

ሰማይ ከነዳመናው፣ ምድር ከነጎተናው

- እንድም ሳይቀር

ሰማይ ከነጎመ፣ ምድር ከነልብሱ

- እንድም ሳይቀር

ሰማይ ከነጎሱ ምድር ከነልብሱ

- እንድም ሳይቀር

ሰማይ ያለደመና ብረት፣ ቤት ያለ ሴት መሠረት

- ቤት ያለ ክዳን ከምንም አያድንም

ሰማይ ያለ ደመና ብረት፣ ነገር ያለዳኛ ተረት

- ቤት ያለ ክዳን ከምንም አያድን

ሰማይ ይወድቃል ብሎ ባላ ተከሰ

- በማያገባው ጉዳይ ይጨነቃል ይጠበባል

ሰሞቶ መቻል፣ ለእግዚአብሔር ይመቻል

- መተው ነገሬን ከተተው

ሰሞቶ ዝም፣ ዓይቶ ዝም፣ በሆድ ያለ ነገር አይነቅዝም

- የሰሙትን ሁሉ መናገር አይገባም

ሰርቆ ከማሰብ፣ እጅን መሰብሰብ

- ከመጸጸት መጀመሪያ መጠንቀቅ

ሰርቆ የጎም ሌባ፣ ጎም ሲለቅ የት ሲገባ

- አልያዝም ብሎ በተጋለጠ ጊዜ ይዋረዳል

ሰላ የናቷን አትረሳ

- እባብ ጎድጓዳን፣ ውሻ ጌታውን

ሰባት ወልዶ እቃቢነት

- የልብን ሠርቆ ጨዋ ለመምሰል መጣር

ሰባት ወልደ ዕቃ ቤትነት

- የልብን ሠርቶ ጨዋ ለመምሰል መጣር

ሰባት ዓመት እንዳይማሩ፤ ሰባ ዓመት ይደናቅሩ

- በጊዜው ማድረግ በሚገባ ያለማድረግ

ሰባት ዓመት የታወረ ዕውር፤ ነገ ዐይንህ ይበራል፤ ቢሉት ዛሬ እንደምን አድራ አለ

- የጅብ ችኩል ቀንድ ይነክላል

ሰባኪ መፈለጉ፤ ለሰሚ መርፌ መፈለጉ ለጠቃሚ

- ሥራና ሠራተኛን ማገናኘት

ሰነፍ ሰው ናቂ፤ ሞኝ ሰው ሳቂ

- ሰነፍ ሰው መሥራት አይሆንለትም

ሰነፍ ሰው ያሳገፋል

- እሱ አይሠራ ሌላውንም ያደከማል

ሰነፍ ሲኮራ፤ ማጭድ ይታጠቃል

- የማይሆን ነገር ለማድረግ መሞከር

ሰነፍ ሳያከብር ይሞታል

- ካልሠሩ ሀብትና ንብረት አይገኝም

ሰነፍ ቤት ዕድል የላትም ለንብረት

- ሰነፍ ሥለሆነች ንብረት አይኖራትም

ሰነፍ ሌት ያገባ፤ በሬው በሰኔ ገደል ገባ

- ለቤቷ የማትቆረቆር ቤት ያገባ ትዳሩ ጥሩ አይሆንም

ሰነፍ ሥራ ሲያይ ወደጎን ይሔዳል

- ሰነፍ ሰው ሥራ ሲታዘዝ በምክንያት ያሳብባል

ሰነፍ በዓል ያበዛል

- ሥራ ሳለመሥራት ምክንያት ያበዛል

ሰነፍ ቢመክሩት ውኃ ቢወቅጡት

- ቢመክሩት ለውጥ የለውም

ሰነፍና አጋራ፤ እራሱን ሲነቀንቅ ይኖራል

- ከሚሠሩት ጋር አይስማማም

ሰነፍና ሞንጫ ከወደ አፋ

- ተግባር ሳይሆን ወሬ ያበዛል

ሰነፍን ከመውለድ፤ ይሻላል ማስወረድ

- የማይጠቅምን አይመኙትም

ሰነፍ እረኛ፤ ከሩቅ ይመልሳል

- ቢከማች ዕዳው ሳንቺ

ሰነፍ ይአድቃል ቢሰው፤ ገለባ ይበቅላል ወይ አለው

- ያልደከመበት ነገር ውጤት አያመጣም

ሰነፍ ገበሬ፤ በመስከረም ያርማል

- ወቅቱን ጠብቆ ሥራውን አይሠራም

ሰነፍ፤ ጸሐፊ፤ ከመቤ ይገድፋል

- ማድረግ የሚገባውን በጊዜው አለማድረግ

ሰነፍ፤ ትቀምሽ፤ ተልባ መስሉሽ

- ያገኘሽውን መቅመስ ጉዳት ላይ ይጥላል

ሰነፍ መቃጠሪያ፤ ሕዳር መገናኛ

- ለሥራ አመቺ ጊዜ አሰፈላጊ ነው

ሰነፍ ሲመጣ፤ ድግር ቆረጣ

- ሠርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሱ

ሰነፍ ነግ በኔ

- በሌላው የደረሰው በእኔም መድረሱ አይቀርም

ሰነፍ ሰኛ ሆነበት

- መጥፎ አጋጣሚ ሆነበት

ሰንበሌጥ ሰቤት፤ ቀሚሰ ለባሰቤት

- ማንኛው ነገር አንደአግባብነቱ ያገለግላል

ሰንበት ሲጠም፤ ከዓርብ ረቡዕ ይብላል

- ባልታሰበ ቀን ያልታሰበ ችግር ያጋጥምሃል

ሰኞ በማከሰኞ ይሥቃል

- ደካማው በንበዙ ይሥቃል

ሰአሊ በስዕሉ፤ ፈጣሪ በፍጡሩ

- ሁሉም የራሱ የሆነ ነገር ያስደስተዋል

ሰከር ከጌታ መገናኘት፤ ከሹመት መለየት

- የወደፈቱን ሁኔታ ማበላሸት

ሰው ሆኖ አይለት፤ ዕንጨት ሆኖ አይጨስ የለም

- ሰው ሆኖ የማይላላት የለም

ሰው ሆኖ የማያሰብ፤ ዕንጨት ሆኖ የማይጨስ

- ሰው ሆኖ የማያሰብ የለም

ሰው ሆኖ የማይበድል፤ ዕንጨት ሆኖ የማይጨስ

- ከሰው ሰሕተት ከብረት ዝገት

ሰው ሰሰው መድኃኒቱ ነው

- ሰሰው ሰው ነው ልብሱ

ሰው ሰወደደው፤ ዘንጋዳ ጤፋ ነው

- ከወደዱ ወዲያ ገደሉ ሜዳ

ሰው ሰወዳጁ፤ መኮንን ለጠጁ

- ለሚወዱት ሰው መጨነቅ ያለ ነው

ሰው ሰወዳጁ ጫጫት ያርዳል

- ሰው እንደአቅሙ አህል አንደቃርመ

ሰው ላማኘ፤ እግዜር ለላማኘ

- እግዚአብሔር ችር ነው

ሰው መሳይ፤ በሽንገ

- ጥሩ ሰው ይመስላል ግን መጥፎ ሰው ነው

- ሰው መስሎች፣ ድንጋይን ቆነጠጥኩ፣ አለ የሰለቸው
- ያለበታው የሚደረግ ነገር ትርጉም ያጣ ይሆናል
- ሰው መታረፍ ስከንፈሩ፣ መሬት መከበሩ በድንበሩ
- መታረር በከንፈር
- ሰው መኖሩ ለመከበር፣ የመሬት ወሰን ድንበር
- መታረር በከንፈር
- ሰው መጣ ነገር መጣ፣ ነገር ከመጣ፣ አለ ጣጣ
- ከሰው ጋር ሲኖሩ ተጠንቆቆና ተቻችሎ ነው
- ሰው ማለት፣ ሰው የሚሆን ሰው የጠፋ ዕለት
- በችግር ጊዜ የሚገኝ ነው ሰው ማለት
- ሰው ማመን ገደለኝ፣ የእኔ እየመሰለኝ
- የማምነው ሰው ሁሉ እየከዳኝ ተቸግረያለሁ
- ሰው ማማት፣ የሰው ሥጋ መብላት
- ኃሜት ጥሩ አይደለም
- ሰው ማንን ያህላል፣ የተናገውን
- ማንነቱን በንግግሩ መገምገም ይቻላል
- ሰው ማጅራቱ፣ አይታየውም
- የራሱ ስሕተት አይታየውም
- ሰው ምን፣ በሠራተ መቅረቱ ይወራ
- ሥሕተት ሳይኖርበት ለምን እንደ ስሕተት ይቆጠርበታል
- ሰው ምን ቢሆን፣ እውነትን ፈጽሞ አያጠፋትም
- እውነትና ንጋት እያደር ይጋለጣል
- ሰው ምን ቢሆን እግዚርን አያታልልም
- ከእግዚር የተሠወረ ነገር አይኖርም
- ሰው ምን ይመስላል ቢሰው ነሮውን
- ሀብታም በወርቁ፣ ድሃ በጨርቁ
- ሰው ሠራሽ፣ በዓምላክ ሥራ ፈራሽ
- ትንሹ በትልቁ ሥራ መሆን ይኖርበታል
- ሰው ሥራ ሲፈታ፣ ወዳጁን ያማል
- ሰው ሥራ ሲፈታ ኃሜተኛ ይሆናል
- ሰው ሰውን የሚበልጠው ለተወሰነ ጊዜ ነው
- ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ሁሉም በሞት ይሰተካከላል
- ሰው ሲሔድ ላገር፣ ንብ ሲሔድ ላገር
- ሰው የሚኖረው ለሌላውም ጭምር ነው
- ሰው ሲታጣ፣ ይመለመላል ነጣጣ
- ተፈላጊ ነገር ሲጠፋ የማይፈለገው ይጠቅማል
- ሰው ሲወድ ልብ ሥር ይሰድ
- ከውዴታ መተዛዘንና መተሳሰብ ይከተላል
- ሰው ሲያረጅ ክርስቲ፣ ባል ሲያረጅ ከሚሰቱ
- አቅም ሲያጥር ረዳት መፈለግ ተገቢ ነው

- ሰው ሳይቸግረው፣ ከሰው ቤት ይሔዳል
- የራሱ እያለው የሰው ይመኛል
- ሰው ቁመቱን ዓይቱ፣ ደጃፉን ይሠራል
- ሰው የሚያመቸውን ለራሱ ያዘጋጃል
- ሰው በሰው ላይ፣ ቅቤ በጩው ላይ
- ተረዳድተው የሠሩት ውጤት አሰው
- ሰው በሰው የተጠጋ፣ ሰው ወጋ
- በዘመድ የቀረቡት ዘመድ ወዳጅነቱን አበላሽ
- ሰው በእህል፣ እህል በገርገር ያምራል
- ተሰማሚ ነው
- ሰው በክንቱ አያንነብስም፣ ዕቃ ሊያነሳ፣ ወይ ሊፈላ
- ደህኛ ተፍ ተፍ እኔን ለመመንተፍ
- ሰው በወሬ፣ ዱቁት በሙሬ
- ሰው በወሬ ይሸበራል
- ሰው በወደደው ይገድፋል
- የወደደውን ይመርጣል
- ሰው ሀዋሰበት፣ ውኃ በወረደበት
- ሰው አካባቢውን ይመሰላል
- ሰው በዘመድ፣ አህያ በገመድ
- ዘመድ ከዘመዱ አህያ ካመዱ
- ሰው በዝና፣ ዝናብ በደመና ይታወቃል
- ሰው በዝና ይታወቃል
- ሰው በየወንዙ ብዙ ነው መዘዙ
- እያንዳንዱ ሰው የተሰደየ ችግር ይኖርበታል
- ሰው በዱር፣ ሀይኑ ችግርግርግር
- የሰው ባህርይ በጣም የተለያየ ነው
- ሰው ቢሰባ ለመሬት፣ አህያ ቢሰባ ላራዊት
- ሰው ቢገዝፍ ሞጋ የለውም ዕውቀት እንጂ
- ሰው ባላውቀው ያፈርዳል፣ እግዚር ባወቀው ይቀጣል
- የሰው ዕውቀት ውሱን ነው
- ሰው ባንሩ ሰው ነው
- በሀገርህ ትከበራለህ አትናቅም
- ሰው ባንሩ፣ ቤት በበሩ
- በሀገርህ ትከበራለህ አትናቅም
- ሰው ባንሩ፣ አንበሳ በዱሩ፣ አዞ በባሕሩ
- ሁሉም በየቦታው በየአካባቢው ይታወቃል
- ሰው ባንሩ፣ ወይራ ነው፣ ያለ አንሩ ግን ጉሉ ነው
- ክብር በሀገር ነው
- ሰው ባፍ፣ አምራ በክንፋ
- ሰው በመልካም ንግግሩ ከሰው ጋር ተሰማምቶ ይኖራል

ሰውነቱን ቢንቁ፣ ልብሱን ይጠይቁ

- ሰው በልብሱ ይከበራል

ሰውነቱ ከንጽሕና፣ ልቡ ከትሕትና፣ ያልተሰየ ደህና

- ጨዋ ሰው ነው

ሰውና ዓመሱ ላይተዋወቁ ይኖራሉ

- የራሱን ባህርይ እያውቀውም

ሰውና ዕንጨት ተሰባሪ ነው

- ሰው ሚች ነው

ሰውን ማመን ቀብሮ ነው

- ሰውን ማመን አይገባም

ሰውን ሰው፣ አማው፣ የራሱን ባይሰማው

- የራሱን ላያውት የሌላውን ስሕተት ያውራል

ሰውን አትመኑ፣ አብዷል ዘመኑ

- ሰውን ማመን ቀብሮ ነው

ሰውን አትናቀው፣ እህልን አትራቀው

- ሰውን መናቅ አያስፈልገም

ሰውን እንዳ ባይ፣ አመድ ተንከባላይ

- ሰውን እንዳለሁ ባይ እራሱ ጉዳት ላይ ይጥላል

ሰውን ከመሰመን፣ ፈጣሪን ማመን

- ሰው ላይ ዕምነት መጣል አያስፈልገም

ሰውን ከነዓመሱ፣ ድራቶን ከነቅማሉ ወዲያ በሉ

- መጥሮ ዓመል ያሰውን ሰው ማቅረብ አያስፈልገም

ሰውን ካልናቁ፣ አጥሩን አይነቀንቁ

- የሰው ንብረት ላይ አደጋ ማድረስ ባሰንብረቱን ከመናቅ የተነሳ ነው

ሰውን ውደደው፣ እንጂ አትመነው

- ያደርግልኛል ብለህ በተሰፋ አትጠብቀው

ሰውን የሚያስረጅ ሐላብ፣ ልብሱን የሚያስረጅ ሰብላብ

- ሐላብ ችግር ላይ ይጥላል

ሰውን ያመነ ጉም የዘገነ፣ አንድ ሆነ

- በሰው አትተማመን

ሰው አለቅ፣ ምድር ተደባለቀ

- ሰዎች ተጋደሉ

ሰው አሰብልሃቱ ገደል መግባቱ፣ አሰጉልበቱ ውኃ መግባቱ

- አቅም ሳይኖርህ አንድ ነገር ለማድረግ መሞከር

ሰው አለወንዙ፣ ብዙ ነው መዘዙ

- በባዕድ አገር መቀመጥ ችግር ያስከትላል

ሰው አላላቡ፣ የሰው በቅሎ መላቡ

- በሰው ጉዳይ የሚገባ በማያገባው ነገር ይገባል

ሰው አላገሩ፣ ምነው መኖሩ

- በአገር መኖር እየተቻለ በባዕድ አገር ለምን ትቸገራለህ

ሰው ያለአገር፣ መሬት ያለ ዘር

- ሁሉም በበታው ያምራል

ሰው ዐየ እግዜር ዐየ

- ከሰው የተሠወረ ነገር የለም

ሰው እይወድም በደል፣ ከብት እይወድም ገደል

- ጥቃትን ማንም አሜን ብሎ አይቀበልም

ሰው እሚበላ ቡዳ፣ እጉድንድ ሆኖ ይጠብቃል

- ምስጥ ከምድር ውስጥ

ሰው እንደቤቱ እንጂ፣ እንደጎረቤቱ አይኖርም

- ሰው እንዳቅሙ መኖር አለበት

ሰው እንደእቅሙ፣ እህል እንደቃርሙ

- ሰው እንዳቅሙ መኖር አለበት

ሰው እዳነጋገሩ፣ በቅሎ እንዳሰጋገሩ

- ሰው ከእነጋገሩ ሊገመት ይችላል

ሰው እንግዳ ቢሆን፣ እግዜር ባላገር ነው

- ሰው ወደየትም የሚሠማራው በእግዚአብሔር ፈቃድ ነው

ሰው ከሐሜት፣ ፍሲካ ከሰንበት ወጥቶ አያውቅም

- ምንም ጥሩ ሥራ ቢሠራ ከመታማት አይድንም

ሰው ከመከረው፣ መከራ የመከረው

- ሕይወት ጥሩ ትምህርት ቤት ናት

ሰው ከሚጠላህ ድንጋይ ይጫንህ

- ሰው የሚጠላውን ነገር እትፈጽም

ሰው ከሞተ የለ ንስሐ፣ ከፈሰሰ አይታፈስ ውኃ

- ከሆነ በኋላ መቆጨት እይገባም

ሰው ከራብው፣ የሰይፍን ሰገባ ይበላል

- ረኃብ ክፉ ነው

ሰው ከቆየ መዛመድ፣ አህያን በገመድ

- አብሮ ከመኖር መቀራረብ አይቀርም

ሰው ከቆየ፣ ከሚሰቱ ይወልዳል

- ትዕግስት መልካም ነው

ሰው ከተኮተኮተ፣ ጅብ ካኮተኮተ

- የማይሆን አካሎድ

ሰው ካሰቤቱ፣ ልፋት በከንቱ

- ያሰባለቤቱ አይነድም እሳቱ

ሰው ካሰእህል፣ ምን ያህል

- ሰው ያሰምግብ አይኖርም

ሰው ካላማ፣ ጅንበር እይጠልቅም

- ሰውን ማማት ይወዳል

ሰው ካልሞተና ካልሔደ እይመሰገንም

- መልካምነት እጠገብ እያሰ አይታወቅም

- ሰው ወጣኒ፣ እግዚር ፈጻሚ
- ሁሉ ነገር በእግዚአብሔር ቸርነት ይፈጸማል
- ሰው የሠራው፣ መሬት አወራው
- አንድ የተፈጸመ ተግባር ተደብቆ አይቀርም
- ሰው የተጠጋ፣ ሰው ወጋ
- ምንንም ሳታውቅ ካቀረብከው ሊያጋልጥህ ይችላል
- ሰው ያለበት አገር፣ ሰው የሌለበት ዱር
- ሰው የሚኖረው ያው ከመሰሉ ጋር ነው
- ሰው ያሰቡት፣ ያንሳል ጉልበት
- ሁሉም በቤት ባለሥልጣን ነው
- ሰው ያሰው፣ አርፍዶ ይሞታል
- ሐኪም የያዘው ነፍስ ባያደር ይውላል
- ሰው ያሳገሩ፣ መሬት ያለዘሩ
- አይሳካም፣ አያምርም
- ሰው ያሳገሩ፣ ይበዛል ነውሩ
- ሰው አሰወንዙ ብዙ ነው መዘዙ
- ሰውን ያመነ፣ ውኃ የዘገነ
- ሰውን ማመን ቀብሮ ነው
- ሰው ያሰባል፣ እግዛብሔር ይፈጸማል
- ሰው ወጣኒ እግዛብሔር ፈጻሚ
- ሰው ያሰገድላል ዓባይ፣ ውኃ ያሰጮሃል ድንጋይ
- ቀጣፊ ሰው በውሸት ሰውን ያሰገድላል
- ሰውዬው ውኃ ሲወሰደው፣ እኔም ወደቆላ እወርዳለሁ ብዬ ነበር አለ
- ተሆነ ወዲያ መመስሰ አይቻልም
- ሰው ይሰፋል፣ ዕድል ይሠራል
- ብትሠራም ዕድል ከሌለህ የሰህም አያልፍልህም
- ሰው ይውደድህ፣ ድንጋይ ይጫንህ
- የሰው መውደድ ያለው ቢቸገር እንኳ ሰው ይደርስለታል
- ሰው ይጥራል፣ ዕድል ይሠራል
- ብትጥርም ዕድል ከሌለህ የሰህም አያልፍልህም
- ሰው ይጨርሳል እንጂ፣ ሐሳብ አያልቅም
- ሐሳብና መንገድ ማለቂያ የሰውም
- ሰው ይጨነቃል የሚሆነውን እግዚአብሔር ያውቃል
- መጨነቅ መፍትሔ አይሆንም
- ሰው መባቂና ጸም ገዳፊ፣ ሰጥቂት ይሳሳታል
- መሳሳት ያለ ነው
- ሰው መባቂና፣ ጸም ገዳፊ፣ አንድ ነው
- መሳሳት ያለ ነው
- ሰው ጤፍ
- ሰው ይንቃል

- ሰው ጊዜውን፣ ዕቃ ቦታውን፣ ምንጊዜም አያጣውም
- ሁሉም የራሱ የሆነን ነገር አያጣውም
- ሰምች በማያገባቸው ነገር ለጋሶች ናቸው
- በሰው ቁሳል ዕንጨት በደድበት
- ሰይጣን ለወዳጁ፣ ድርብ ነው
- በል በል፣ አድርግ አድርግ ይለዋል
- ሰይጣን ላመሉ፣ መጽሐፍ ቅዱስ ይጠቅሳል አሉ
- አጭበርባሪና መጥፎ ሰው የሚያታልለው መልካም ሰው መሰሉ በመቅረብ ነው
- ሰይጣን ቢያረምም፣ ባህታዊ ይመሰላል
- ሐምሌ ቢያባራ በጋ ይመሰላል
- ሰይጣን ማሳደድ ቢያምርህ ዶርህን በቆቅ ሰውጥ
- ልንም ለቆ ጅጅ
- ሰይጣን ከማሳደድ፣ የያዙትን ማጥበቅ
- የያዘውን አጥብቀህ ያዝ
- ሰይጣን ከማሳደድ፣ የያዙትን አሰመሰደድ
- የያዘውን አጥብቀህ ያዝ
- ሰጥቶ በእጅ፣ መለመን ከሰው ደጅ
- የነገን አለማወቅ፣ አለመገመት
- ሱሪ በአንገት፣ አውልቁ
- የማይሆነውን ነገር ፈጽሞ ብሎ ማሰጨነቅ
- ሱሪ አውሶ፣ አትቀመጥበት
- ሥጋ ሰጥቶ ቢለዋ መከልከል
- ሲሔዱ አገር፣ ሲተኙ ነገር አወይ የዓሰም ነገር
- የሰው ጠባይ ተነግሮ አያልቅም
- ሲሆን በውድ፣ ሳይሆን በግድ
- መፈጸሙ የማይቀር ሲሆን
- ሲሉ ሰምታ ዶር፣ ሞተች! ከጫሰ ገብታ
- እንዳየን ጤፍ አጋየን
- ሲል ነበር፣ ደግሞ ከወግ ይጨመር
- ወጥሳ ማዕረጉሳ
- ሲመሽ ወደ ቤቴ፣ ሳረጅ ወደርሰቴ
- ሰው ሲያረጅ ከርሰቴ ባል ቢያረጅ ከሚሰቴ
- ሲመትሩሰት፣ ይነጭ
- በመለቢብ፣ መልካሙን የማያውቅ
- ሲመች ያማት ተዝክር ይወጣል፣ ሳይመች ያባት ይቀራል
- ሁሉም ነገር እንደአመቺነቱ ይሠራል ሳይመች ደግሞ ይቀራል
- ሲመክሩት ለማይሰማ፣ ሲያበሉት ለሚከሳ፣ ለዚያም ምክር፣ ለዚያም እሀል ንሳ
- ምክረው ምክረው እንቢ ካለው መከራ ይምክረው

ሲመክሩት አይመክር፣ በደም ይነከር

• ሰው ከመክረው መክራ የመክረው ሲመክሩት ያጠፋል ልጅ፣ ሲያጥቡት ያድፋል እጅ

• ቢመክሩ ቢመክሩት የማይሻሻል

ሲመክሩት ይረሳል፣ ሲከድኑት ይፈላል

• ቢመክሩት መሻሻል ያልቻለ

ሲምር ያለተምር

• ከድርጊት ከሰሕተት ትምህርት ማግኘት

ሲሞላ ይፈላል፣ ሲክር ይበጠሳል

• ከልክ በላይ የሆነ ነገር ችግር ያሰክትላል

ሲሞቱ ቢያይ ያንቀላፋል

• አሰመሳይ

ሲሞቱ ገመድ፣ ሲገዙ ዘመድ አይታጣም

• የማይቀርና የተለመደ ተግባር

ሲሠሩ ሎሌን መሰሉ፣ ሲበሉ ጌታን አህሉ

• ሥራን ማክበርና መሥራት

ሲረዝም ይጠር፣ ሲሰበር ይሰንጠር

• መላቅጡ የጠፋ ነገር

ሲርበኝ ታነቅሁ፣ ሲጨንቀኝ ታረቅሁ

• መፈናፈኛ መውጫ ቀዳዳ ሲጠፋ

ሲሮጡ የታጠቁት፣ ሲሮጡ ይፈታል

• የቸኮለ አፍሶ ለቀመ

ሲሮጥ የመጣ አህያን፣ አጥብቀህ ጫነው

• ከመጣሽ ማረያም ታምጣሽ

ሲሰማ የሞተውን፣ ሲያይ ቅበረው

• ዐውቆ የተኛን ቢቀሰትሱት አይሰማም

ሲሰርቀኝ ያየሁት፣ ሲሰጠኝ ጠላሁት

• ምኑ ይታመንና ነው

ሲሳይ በርምጃ ይገባል፣ በሩጫ ይወጣል

• ሀብት ጥረት ይጠይቃል በአግባቡ ካልተያዘ ደግሞ በፍጥነት ይባክናል

ሲሳይ ያለቀበት አንበጣ፣ ከድንጋይ ላይ ያርፋል

• ሀብታም ሲወድቅ ከሰገነት፣ ደግ ሲወድቅ ከመሬት

ሲሰሟት ቀርቶ፣ ሲሰቧት

• የወደዱትን ቢያጡ የጠሉትን ይቀላውጡ

ሲሻሩ ከሳሽ፣ ሲሞቱ ወራሽ አይታጣም

• የወደቀ ግንድ ምሳር ይበዛበታል

ሲሻኝ፣ ጢሰ ወጋኝ

• ክፉ አጋጣሚ

• እያወቅሁ የገባሁበት ነገር እያለቆጭም

ሲቀላውጡ ዓይን አፍጡ፣ ሲቆፍሩ እግር አንፈራጡ

• አንድ ነገር ሥትሠራ በትኩረት መሆን አለበት

ሲቀመጡ ዐውቃሰሁ፣ ሲነሱ አፍራሰሁ

• የሁኔታዎች መሰዋወጥ የሚፈጥሩት ጭንቀት

ሲበሉ መደንደን፣ ሲያጡ መቅጠን

• ጥሩ ካልበሉ ጉልበት ከየት ይገኛል

ሲበሉ በሰዓት፣ ሲናገሩ በሥርዓት

• ሁሉን ነገር በሰዓትና በሥረዓት መሆን አለበት

ሲበሉ አድርሰኝ፣ ሲጣሉ መልሰኝ

• መልካም ምኞት መመኘት

ሲበሉ የላኩት

• ችኩል

ሲበሉ የላኩት፣ ሲናገር ያሳሰታል

• ችኩል ሰው መልእክት ያሳሰታል

ሲበዛ ማር ይመራል

• ከመጠን ያለፈ ነገር ይመራል

ሲበዛ ይገነፍላል

• ሲሞላ ይፈላል፣ ሲክር ይበጠሳል

ሲበደሉ ማሩኝታ፣ ቢበደሉ ይቅርታ

• የበደለውም የተበደለውም ይቅር ማለት ይገባዋል

ሲተኙ ነገር ያገኙ፣ ሲነሡ ነገር ይረሱ

• ብሰጭት ከጊዜ በኋላ ይዘነጋል

ሲታሰር ያልተሰማው፣ ሲፈታ ኅረበጠው

• በወቅቱ ያልተሰማው ጉዳይ በኋላ ቆይቶ ቆይቶ ስሜቱን ነዛው

ሲታጠቡ ከክንድ ሲታረቁ ከሆድ

• ሲታረቁ ከልብ መሆን አለበት

ሲቸገሩ ያልሰጡ ችር አይባልም

• በችግርህ ጊዜ ያልደረሳ ምሰጋና የለውም

ሲነግሩት የሚዘነጋ፣ ሲያምኑት የሚያሰጋ፣ የለውም ዋጋ

• የማትተማመንበት ሰው አታሰጠጋው

ሲነግሩት የማይሰማ፣ ሲቀልቡት አይድንም

• ምክር የማይሰማ አይሻሻልም

ሲነግሩት ያልሰማ፣ ሲመቱት ያልደማ

• የማይሰማ ሰው ዋጋ የለውም

ሲኖሩ ለጠቅ፣ ሲሔዱ መንጠቅ

• ከሰው ጋር ሲኖር መሰሉ ካለያም ቆርጦ መሄድ ነው

ሲክር ይበጠሳል

• ሲበዛ ማር ይመራል

ሲከሱ የከሰሱ፣ ሲሔዱ ይመሰሱ

• ያጣን ማንም ያጠቃዋል

ሲወሰድ ያጠለቀው፣ ሲሞት አወሰቀው

- አብሮት የኖረውን እጦት

ሲወልዱ አየሁ ብላ በጠጧን ጣሰች

- ወግ ነው ሲዳሩ ማልቀስ

ሲወርዱ ይዋረዱ

- ከሥልጣን ሲነሱ ውርደት ነው ትርፉ

ሲወጣ ባቱን፣ ሲገባ ደረቱን

- የወደዱትን ሲወጣም ሲገባም በፍቅር ይመለከቱታል

ሲዋጥ በመረቅ

- የተሰላለሰ ችግር የሌለበት

ሲዞሩ በመኖር ጽድቅ፣ ሲመኙ በመኖር ወርቅ አይገኝ

- ላለበላ ሔደሽ ከሕንፃው ብትሰፍራ፣ ጽድቅ አይገኝ አሰባህሪ

ሲዞር ውሎ አራቱ ጥሪ

- ያሰመታደል ሆኖ

ሲያልቅ አያምር

- መጨረሻው የማያምር ሆነ

ሲያልፍ ዋዛ

- ሲያስጨንቅ የቆየ ጉዳይ ካለፈ በኋላ እንደቀላል ነገር ይወራል

ሲያምርህ ይቅር

- አታገኘውም

ሲያምኑት መክዳት ሲወዱት መጥላት

- አስቸጋሪ ባህርይ

ሲያምኑት የከዳ፣ አሰበት ዕዳ

- የሠራው ክፉ ሥራ ይጠብቀዋል

ሲያረጁ፣ አንባር ይዋጁ

- ጊዜው ካለፈ በኋላ የሚያደርጉት ድርጊት እንዲያው ከንቁ ልፍት

ሲያብል የተኛ፣ ሲጠሩት አይሰማም

- ዐውቆ የተኛን ቢቀበሉት አይሰማም

ሲያከሩት ይበጠሳል

- ሁሉን በልክ በመጠኑ መያዝ ይበጃል

ሲያወላውል፣ ቀረ ባጉል

- የሚያመነታ ሰው ከአንዱም ሳይሆን ይቀራል

ሲያውቅ የተኛ ቢጠሩት አይሰማም

- ሲያብል የተኛ ሲጠሩት አይሰማም

ሲያውቅ ያሟግት ዳኛ

- ጉዳዩ እየታወቀ ሰውን በከንቱ ማድከም አይገባም

ሲያውቅ ያጠፋ ሰይጣን

- ሰው እያወቀ ራሱን ለጥፋት አይዳርግም

ሲያዝሉት ይነክስ ሲያወርዱት ያለቅስ

- በጣም አስቸጋሪ ባህርይ ያለው ሰው

ሲያዩት ያላማረ፣ ሲበሉት ያቅራል

- መልካም ነገር በዐይን ይገባል

ሲያዩት ያምር፣ ሲይዙት ያደናግር

- የማያውቁት ሙያና ተግባር ሲሆን

ሲያዩት ያፈረ ጳላም አላማረ

- ከመጀመሪያው ቅሬታ የፈጠረ መጨረሻውም አያምርም

ሲያጋድል ያልታየ ሲወድቅ ታየ

- በገነማሜው ያልተደረሰበት መጨረሻው ውድቀቱ ይከሠታል

ሲያኔጡ ይመሳሰጡ

- በመጠኑ መጠቀም ያስፈልጋል

ሲያጎርሱት የማይጎርሱ፣ ከቀማኛ አንድ ነው

- ሲያገነብት የማያገነን ሰው ክፉ ነው

ሲያጡ እጅ ሳፍ ይጠናል

- ማጣት ያስጨንቃል

ሲያጥቡት ያድፋል፣ እጅ፣ ሲመክሩት ያጠፋል ልጅ

- አይሻሻልም ይብሰበታል

ሲጎረገድ ያልበጀው፣ ሲዋቀር አላት ፈጀው

- ምኑም ምኑም የማያምር

ሲዝቱ ይገዙ

- ሹመት፣ ሺ ሞት

ሲጎርሱ በልክ፣ ሲታጠቁ ጠበቅ

- በአቅምህና በመጠንህ ኑር

ሲጠላ ይጠና

- ይቀላል ያሉት ተቸንክረ

ሲጠሩህ ዝም በል፣ ሳይጠሩህ አቤት በል፣ ነገሩ እንዲዘናበል

- ሳይጠሩት አቤት፣ ሳይሉኩት ወዴት ነገር ሰማዘናጋት

ሲጠሩት አቤት፣ ሲልኩት ወዴት

- ታዛዥ ነው

ሲጠሩት የቀረ፣ ሰምኖ ይሔዳል

- በከብር ሲጠራ አልመጣም ብሎ ከአንደገና ልመና

ሲጠላ ያደገ ጥጂ፣ ቢይዙት ያቅራል

- ያለሥርዓት ያደገን ልጅ ሥርዓት ለማሰያዝ ሲሞከር ያሰቸግራል

ሲጥል እንጂ፣ ሲቆርጥ አይታይም

- የእግዚአብሔር ቁጣ ነው

ሲጮህ አንዳንበሣ፣ ሲሔድ አንደሬሳ

- የጦር መሣሪያ ጠብመንጃ ነው

ሲፈሩ አይከሱ፣ በጉጥ አያርሱ

- ወፍ የሚፈራ ዘንጋዳ አይዘራ

ሲፈራገጡ ይመሳሰሉ

- አጥል መፍጨርጨር ጉዳት ያመጣል
- ሳለቅሰ ሳነባ፣ ውል ሳሰማ፣ የሰጠኸኝ ሸማ ከደጅህ ተቀማ
- ለሌላ ሳደባ ያችኑ ያለችኝን ተነጠቅሁ
- ሳለው የሚያበድር ገዳይ፣ ተበድሮ የማይመልስ አባይ
- እያለው የማያበድር እንደገዳይ ይቆጠራል፣ የተበደረውን የማይመልስ ደግሞ ውሸታም ነው
- ሰላም ሰው፣ በርበሬ አይሰርቅም
- መጥሮ ባህሪው ያጋልጠዋል
- ሳላውቀው እኔ፣ ሰንት ያመጣ ሰኔ
- በሰኔ የእርሻ ሥራዬን ባለመሥራቱ ተነጻሁ
- ሳላይ ሙዙን፣ ዓየሁ መዘዙን
- ጥቅሙን ሳይሆን ጉዳቱ ነው የተረፈኝ
- ሳል ያለበት ጎልማሳ፣ ዘንጋዳ ያለበት ዳጉሳ፣ አይጠቅምም
- እንከን ያለበት ነገር አይጠቅምም
- ሳል ይዞ ሰርቆት፣ ቂም ይዞ ቅጥፈት
- ሳል ይዞ ሰርቆት ሞት ይዞ ቅጥፈት
- ሳማና አለብላቢት፣ ውሸማና ሚሰት
- ሁለቱም አሰቸጋሪዎች ናቸው
- ሳቃዳው ፈሰሰ
- አንድን ነገር ከአንዱ ወደ አንዱ ዕቃ ማገለባበጥ ጉዳት አለው
- ሳቢውን ግረፈው
- ጥፋቱ ከመሪው ሰለሆነ መሪውን መግራት ይኖርብሃል
- ሳብል ብሥቀው የምር መሰለው
- ብሥቅለት ጊዜ እኩያው አደረገኝ
- ሳታት በግርግርታ ዳዊት በቀሰታ
- በግልና በሕብረት የምትሠራውን ሥራ እኳኋን ለይተህ ዕወት
- ሳታድፊ፣ አጥራፊ
- ሳይቆሽሽ ማጠብ
- ሳትበጡ አግሙኝ፣ ሳትመክሩ እርሙኝ
- ጸጉራን ሳጩኝ ምላጭ አታሰነኩኝ
- ሳትታመም ተፈወሰ፣ ሳትረክሰ ተቀደሰ
- አደጋ እንዳያደርስብህ በቅድሚያ እራስህን ጠብቅ
- ሳትወልድ ብላ
- ሳትወልድ እንደልብህ ሁን
- ሳትሞጋ ንገሥ ቢሉት ግድ ተሞግቼ አለ
- አጭሩን መምረጥ ሲቸል ዙሪያው ጥምጥም ሐዶ
- ሳትጋደም ፈሲ ቀደም
- ከመድረሷ ነገር መለኮሷ

ሳትጠራ ምስክር ልሁን አትበል

- በማያገባህ ጉዳይ አትዘባርቅ
- ሳንባ ለድመት፣ ገለባ ለኩበት
- ተሰማሚ ነው
- ሳንባ ፍየል ሳርባ
- አንድ ነገር ከመጀመርህ በፊት የሥራውን አድካሚነት ግምት ውሰጥ አስገባ
- ሳያረዱ፣ አይሰደዱ
- ስደት መረዳዳት ሲጠፋና ችግር ሲጠና የሚፈጸም ድርጊት
- ሳያረጋግጡ ወሬ፣ ሳይገድሱ ጎፈሬ
- ያልተረጋገጠ ወሬ ያዋርዳል
- ሳያርሱ ግርድ፣ አለዳኛ ፍርድ
- ሁሉም በባለሙያ ያምራል
- ሳያሰረግጡ ወሬ፣ ሳይገድሱ ጎፈሬ
- ያልተረጋገጠ ወሬ ያዋርዳል
- ሳያሸረው የበላ ኮሎኛ፣ ሳይፈርድ የበላ ዳኛ
- ፍጹም ጥሩ አይሆንም
- ሳያሽ የበላ ዝንጀሮ፣ ሲለል ያድራል
- በጥንቃቄ ያልሠሩት ሥራ ችግር ያመጣል
- ሳያቃጥል በቅጠል
- ፈጥነው የደረሱበት ጉዳይ መልካም ነው
- ሳያተርፍ ያበደረ፣ ሳይቀበል ተቀበረ
- ለራሱ ሳይበቃው ለሌላው የረዳ ችግር ላይ መውደቁ አይቀርም
- ሳያውቅ የተረተ፣ ሳይዘራ ያመረተ
- የተገለቢጠሽ ነገር የፈጸመ
- ሳያድጉ ማደግ፣ ያዳግማል
- የቸኮለ አፍሶ ለቀመ
- ሳያገቡ ማርገዝ፣ ሳያረጁ መፍዘዝ
- ያለወቅቱ የሚፈጸም ተግባር ያደናገራል
- ሳያጠፋ ምክር ሳይሞቱ ተገዢ
- ጠቀሜታውና ተቀባይነቱ ምን ያህል ይሆን
- ሳያጣሩ ወሬ፣ ሳይገድሱ ጎፈሬ
- ያልተጣራ ወሬ ማውራት ያዋርዳል
- ሳያሆን ሆነ፣ ሳይሰበር ተጠገነ
- ያልተደረገ ነገር ሆነ አለ
- ሳያሆን ለጉም፣ ሳይሰበር ጠግን
- አደጋ ሳይደርስ ተጠንቀቅ
- ሳያሆን መረጃ ለቃልቻ፣ ሳይቀደሙ መታገል ለሙትቻ
- ከጠላትህ ጋር ልትፋለም ስታሰብ ሳይቀድምህ ቅደመው

ሳይሆን ይመሰላል፤ ሲሆን ይገርማል

- እንደ ሁኔታ በሚያሰደንቅ ሁኔታ ሲፈጸም ያሰገርማል

ሳይሰማ በደልማ፣ ሳይቃጠል በቅጠል

- ችግሩ ሳይብሰ ቶሎ መቀጫት አለበት

ሳይለግሙ፣ ይግሙ

- ሥራውን ችላ አይበሉ

ሳይማሩ መተርጎም፣ ሳያም ማገም

- ያለሙያ በማይሰፈልግበት ቦታና ሁኔታ አንዳች ነገር ልፈጽም ማለት ትርፉ ችግር መፍጠር ነው

ሳይማሩ ማንበብ፣ ሳይበሉ መጥገብ

- የቀን ቅገጥት

ሳይሞቅ ፈላ

- ሳያድግ ያደገ

ሳይረቱ አይሞቱ፣ አለዳኛ አይሟገቱ

- ሁሉም ነገር መነሻና ሥርዓት አለው

ሳይረቱ አይበረቱ

- ውጤት ብርታትን ያሰገኛል

ሳይርቅ በቅርብ፣ ሳይደርቅ በርጥብ

- ልጅን በጡት እህልን በጥቅምት

ሳይርበው የሚበላ፣ ረጎብን አያውቅም

- የረጎብን ትርጉምና ምንነት የሚያውቀው ያው የተራበው የደረሰበት ነው

ሳይሠሩ ማግኘት፣ ሳይጸድቁ ገነት አይገኝም

- ሥራ ሳይሠራ ገንዘብ አይገኝም

ሳይሰሙ ማውራት፣ መዋረድ አለበት

- ያልሰሙትን ካወሩ ይዋረዳሉ

ሳይቀሱ መምሬ፣ ሳይጠምዱ ገበሬ

- ምንም ዕውቀት ሳይኖርህ ባሰሙያ መሰለህ አትታይ

ሳይቀሱ፣ አይናዘዙ፣ ሳይሾሙ አያዙ

- ዕውቀት ከሌለህ ሥልጣን የሰህም

ሳይቃጠል በቅጠል

- ልጅን መቅጣት በጡት

ሳይቆጥር የሰጠ ሰጭውም ሌባ፣ ተቀባዩም ሌባ

- ሳይቆጥርም፣ ሳያስቆጥርም የተቀበለ ሌባ ነው

ሳይቆጥር ያኖረ፣ ሌባ ሳይቆጥርም፣ የተቀበለም ሌባ

- ሁለቱም ሌባ ናቸው

ሳይበሉ ማግኘት፣ ልክበር ብሎ መጓጓት

- ለክብር መጓጓት በምኞት አይገኝም

ሳይባርክ ያርዳል፣ ሳይታየው ይፈርዳል

- ቅደም ተከተሉን ያላወቀ ሰገተት ላይ ይወድቃል

ሳይተርፋት ያበደረች፣ ሳትቀበል ሞተች

- አቅምን ማወቅ ይጠቅማል

ሳይታሰም የተፈታ

- ድሮም የታወቀ ነገር ነው

ሳይታደሉ አይዘዙ፣ ሳያልቡ አይወዙ

- ሁሉም ነገር መነሻ ምክንያት ይኖረዋል

ሳይታገል ጣይ፣ ሳይወጋ ገዳይ

- በወሬ ብቻ እንዳደረገው የሚቆጥር ሰው

ሳይታፈሩ መገሰል፣ ዕብድ ያሰኛል

- ሰው የሚከበረው በዕድሜው፣ በዕውቀቱ ወይም ባሰው ሥልጣን ነው

ሳይቸገር የተበደረ፣ ሳይከፍል ተቀበረ

- አሰመሳይነት ነው

ሳይቸግር ጤፍ ብድር

- ሌላ ምኞት መመኘት አይገባም

ሳይነገር ይፈርዱታል፣ ሳይጽፍ ያነቡታል

- መቀባጠር ጥሩ አይደለም

ሳይከካ፣ ተቦካ

- ሳይጀመር አለቀ

ሳይወዱ ቢያገርሱ፣ አጥንት አሰነከሱ

- ወዳጅ መሰሉ ጠላት

ሳይሞገ፣ ተገዘራገ

- መሰሉ ስመታየት

ሳይውሉ ያዋዋሉ፣ ይሰብሩ ሳይጠግኑ

- አንዳችም መልካም ተግባር የማይፈጽሙ

ሳይውሉ ይዋዋሉ፣ ሳይተማሙ ይማማሉ

- የማይተማሙን ባልገጀራ በየወገኑ ይማማላል

ሳይውል ሳያድር፣ የሰው ልጅ ብድር

- ብድር በምድር

ሳይዘሩ ማጫድ ሳይራመዱ መሔድ

- ተጨባጭነት የሌለው ነገር

ሳይያዙ ገና፣ ዛር ልመና

- ወድዶ በራስ ላይ ችግር ማምጣት

ሳይደውል ቅዱስ

- የጅብ ችኩል

ሳይደግስ አይጣላም

- ሳይጠግን አይሰብርም

ሳይጠሩህ መጣህ፣ ሳትጠግብ ወጣህ

- ሳይጠሩት የመጣ፣ ሳይጠግብ የወጣ

- ሳይጠሩት እማካሪ፣ ሳይሾሙት ፈት አውራሪ
 - በማይመሰከተው ጉዳይ የሚዘባርቅ
- ሳይጠሩት አቤት፣ ሳይልኩት ወዴት
 - በማይመሰከተው ጉዳይ የሚዘባርቅ
- ሳይጠሩት አቤት ባይ፣ ሳይሰጡት ተቀባይ
 - በማይመሰከተው ጉዳይ ጥልቅ የሚል
- ሳይጠሩት የመሰከረ፣ ሳይጠጣ የሰከረ
 - ቀዥቃዥ፣ ሰው
- ሳይጠሩት ይመጣል፣ ሳይዘሩት ይበቅላል
 - የማይፈለግ ነገር
- ሳይጠይቁ አያውቁ
 - ከመጠየቅ ብዙ ምሥጢርና ዕውቀት ማግኘት ይቻላል
- ሳይጠጡ መሰከር፣ ሳይሞቱ መቃብር
 - የማይሆንና የማይታመን ነገር
- ሳይጣሉት የተጣላ፣ ሲርብ ያበላ እይረሳም
 - በረኃብ ጊዜ ያበላ ሰው ምንጊዜም ትዝታው ከልብ አይፋቅም
- ሳይጸሙ ይጸድቃሉ፣ ሳይታመሙ ይጠየቃሉ
 - ሳም ባልዋሰበት ኩባት ሰቀማ
- ሳይፈታ ሚሰቱን፣ ሳይረታ ርስቱን
 - ጥንካሬና ወኔው የፈሰሰ ሰው የሥራ ውጤት ነው
- ሴት ለቤት፣ ወፍጮ ሰዳቂት
 - ሴት ከቤት ውጪ በአደባባይ መታየት የለባትም
- ሴት ማገዶ ቢቸግራት፣ ምሰሶ ትነቅላለች
 - ችግር የማያደርገው ነገር የሰም
- ሴት ሲያፈጠሩት ያረሰላት ይመስላታል
 - በቀላል ነገር ትደሰታለች
- ሴት በማጀት ወንድ በችሎት
 - ሴት ከቤት ውጪ በአደባባይ መታየት የለባትም
- ሴት በጳጳስ፣ ኪደሬ በንጉሥ
 - ሊመሰሉ ይችላሉ
- ሴት ታውቅ፣ በወንድ ያልቅ
 - ሴት ምንም ብታውቅ የሚያልቀው በወንድ ነው
- ሴትና መሬት የማይችሉት የለም
 - ሴት መከራን ችላ ቤቷን ታስተዳድራለች
- ሴትና ቄስ፣ ቀሰ በቀሰ
 - ቄስና ሴት መቸኮል የለባቸውም
- ሴትና በቅሎ፣ እንደገሪዋ ነው
 - ሴት ፈት እንዳሳዩዋት ነው
- ሴትና ቤት፣ አይታመን
 - ሴት በቀላሉ ልትታለል ሰሰምትችል

- ሴትና አህያ በዳላ
 - ሴትን በዳላ ነው መግራት የሚቻለው
- ሴትና ዶሮ፣ ሳያብድ አይውል
 - ሳትበላጭ አትውልም
- ሴትና ዶሮ ዳር ከሌዳ፣ ቤታቸውን ይከዱ
 - ሴት ከባሏ ውጭ ወንድ ከለመደች አርፋ አትቀመጥም
- ሴትና ፈረስ፣ እንደኩራ ውኃ እያደር ማነስ
 - ሴት ብዙ ስትወልድ እንከብካቤ ካልተደረገላት ሰውነቷ ሊቀንሰ ይችላል
- ሴትና ፈረስ፣ ያቀረቡላትን ይቀምስ
 - ለቤቷ የምታስብ ሴት ብዙ ነገር አያምራትም
- ሴትን ከቤት፣ ብርን ከማድቤት
 - ጠቃሚውን ብር የዳሮ ሰዎች በማድቤት ውስጥ በማሰር ይቀብሩ ነበር
- ሴትን ያመነ፣ ጉም የዘገነ
 - ሴት እምነት አይጣልባትም
- ሴት አማት የመረዘው፣ ኮሶ የነዘዘው
 - ከሴት አማት የተጣላ ትዳሩ አይሰምርለትም
- ሴት አግብተው ሴት ቢወልዱ፣ የትአስ ገግዱ
 - በቤተሰብ ውስጥ ወንድ ሲወለድ ደስታው የበዛ ነው
- ሴት ከበዛ፣ ጎመን ጠነዛ
 - ሴት ከተሰበሰበ ሥራው እይሠራም
- ሴት ከወንድ፣ እህል ከሆድ
 - ሴትና ወንድ እብሮ የመኖር ግድ ነው
- ሴት ከጠላች በቅሎ ከበላች፣ ዓመል እወጣች
 - ሴት ባሏን ከጠላች ልቧ ወደሌላ ይኮበልላል
- ሴት ካልወሰደች ቋንጣ አትጠብስም
 - ሴት ካልወለደች ንብረት በቤት ውስጥ እታናርም
- ሴት ካልዋሸች፣ ባልዋን ትወልዳለች
 - በባሏ ሳይ ዝሙት ካልፈጸመች ባልዋን የመሠሰ ልትወልድ ትችላለች
- ሴት የላከው ሞት አይፈራም
 - ሴቲቱን ለማስደሰት ብሎ እሳት ውስጥ ይገባል
- ሴት የወደደ ገሃም አሳት ወረደ
 - እንዴ ከወደደ ለእሷ ሲል የማይሆነው የለም
- ሴትየዋ በገዛ እረሚ እባብ ይዛ ታስፈራራ
 - ነገ የሷው ችግር መሆኑን በመዘንጋት
- ሴት ያመጣችው ጠብ ቶሎ አይበርድም
 - በሴትና በውሻ የመጣ ጠብ ቶሎ አይበርድም

ሴት ይወዷል፣ ማጃት ይገንዳገዳል

- የወደዷትን ለማግኘት በየጉዳገጉዱ መገኘት

ሴት ጅብ ትፈራለች፣ አጥር ትመዛለች

- የጓላውን አታመዛዝንም

ለለ ላቁ ውል አያውቁ

- በሥልጣን ከፍ በላሉ የተዋዋሉትን ውል አያከብሩም

ስል ልብሰ፣ ይኮራል ነፍስ

- ጥሩ በመልበስ ፍሥሐ፣ ሐሴት ያለገኛል

ለለ ትዕግለቱ ይጸመ፣ ለለ ሥረዓቱ ይቆመ

- እንዳች ጠቃሚ ተግባር ለማከናወን በትዕግስትና በሥርዓት መሆን አለበት

በለት ይቆርጣል፣ ምላስ ያስቀጣል

- መቀባጠር፣ ችግር ላይ ይጥላል

በለት ድግሱን፣ ደባ ራሱን

- ክፉ ሥራ ተመልሶ ባለቤቱን ይጎዳል

በለ ናቁ መላ አያውቁ

- እንዳች ነገር ላይ ገቀት ካደረገን ማስወገጃው ዘይ ላይ አናተኩርም

በለ ከሰሱ አይፈወሱ

- የከሰሰ ሁሉ አይረታም

በለ ጫስ አይነድም፣ በለዳመን አይዘንብም

- የሚመስል ነገር ሁሉ ላይሆንም ይችላል

በለ ፍቅር በሰመአብ ይቅር አለ በይጣን

- የተደለተ መሰሉ ታየ ሳያስደበተው

በላንጋጠጡ፣ አይገጡ

- ያንጋጠጠ ሁሉ አይገኝም

በልቻ ለሥጋ መክተቻ

- ዞር ዞር ያው እንደዱር

በልቻና አቁማዳ፣ ቆራጣና ጎማዳ

- ያው ያው ነው

በልጡን እንግዳ፣ ይውላል ከጓዳ

- የሐደበትን ቤተሰብ ሲያገለግል ይውላል

ሲሕተትና አበባ በትምህርትና በጥቅምት ይታረማል

- ሁሉም በጊዜና በዕውቀት ይለተካከላል

ለመስክርላህ ዋልኩ ቢለው፣ ስታዘብህ ዋልሁ አለው

- ያው ነገም በኔ ይኸው ነው በማለት

ሰሙ ለባለቤት፣ ቤተሰብ ናኝበት

- ሠራው ሌላ ተመሰጋኝ ሌላ

ሰሙን ለለው አወረለው

- የተባለው ቀርቶ ያልተባለው

ሰሙን ጠርቶ፣ ራሱን ቆርጦ

- እንዳይታወቅ በማድረግ

ሰሙ እኩል፣ ሥራው ሰንኩል

- ሥራውን አቃንቶ የማይሠራ ሰነፍ

በምህ ማንው ላገር አይመች፣ ማን አወጣልህ ነረቤቶች

- ሰምን መልዕክ ያወጣዋል

ሰምንተኛው ሺ ሰው አበላሺ

- የዚህ ዘመን ሰው በጣሙን አለቸጋሪ ነው

በም ከመቃብር በላይ፣ ልብሰ ያምራል በሰው ላይ

- መልካም ሥራ የሠራ በሙ ሁልጊዜም ሲዘከር ይኖራል

በም ከመቃብር በላይ ይውላል

- መልካም ሥራ የሠራ ሲታወብ ይኖራል

በም ያለው ሞኝ ነው

- ላይጠሩት አቤት ይላል/ ሞክሼው ሲጠራ አቤት ይላል/

በም ይወጣ ከቤት ይከተል ነረቤት

- ውሻ በቀደደው፣ ጅብ ይገባል

በም ጥራ ቢሱት፣ እመተ ዘይኗ

- ሥጋ ቁጠር ቢሱት ጣፈያ አንድ አለ

በምታ የውርርድ እኩሌታ

- የኔ ከአንተ ወይም ካንቺ ብለ በማለት

ሰርቆት የሚለምድ፣ ማጃት የገቡለት

- ሁኔታዎች ሲገፋፋ

በሱ መጓጓቱን፣ ቆዳ መገንጓቱን አይተውም

- በሰታም ያየው ነገር በሙሉ ያጓጓዋል

በሱ ሲበላ ይታነቃል፣ በሽተኛ ሲናገር ይታወቃል

- መለገብገብ ለአደጋ ያጋልጣል

በሱ አንድ ያንቀው፣ አንድ ይወድቀው

- እንዲንም ሳያገኝ ይቀራል

በበላ ቢመሽብኝ፣ ጥንቅር ይበልብኝ

- ከሆዴ የሚብብብኝ የለም

በብ ያርዱ ጉፋያ ይነዱ

- ይሄ ሌላ ያ ሌላ

በታበይው፣ በልተሽ ታይው

- አምረሽ፣ ተውበሽ ታይው

በታበጀው ውላ፣ አበላሸችው ባተላ

- ሲያልቅ አያምር

በታበካ ውላ፣ ባተላ

- ሲያልቅ አያምር

ስትሔድ ቀንጣ ቀንጣ፣ ሰትበላ እንደአንበጣ

- አበላላ እንደአንበጣ ኃይለኛ ነው። አንበጣ ያገኘውን ሁሉ ጥርግ ያደርጋል

ስትሞት የሚያለቅስልህን፣ ታመህ እየው

- የሚወደህንና የሚጠስህን በሕመምህ ጊዜ ስይተህ ታውቀዋለህ

ስትወልድ የምትበላውን፣ በእርግዝናዋ ጨረሰችው

- ለአስፈላጊው ጊዜ የሚሆነው ቀድሞ ካለቀ የጥንቃቄ ጉድለት መሆኑ ነው

ስትግደረደሪ ጦምሽን እደሪ

- መግደርደር ጦሚን አላደራት

ስትግደረደሪ ጦምሽን እንዳታድሪ

- መግደርደር ጥሩ አይደለም

ስትፈጭ የነበረች፣ ማንንስል አቃቃት

- ከባዱን ሥራ ሠርታ ቀላሉ አቃቃት

ስንቁን በተቀማ ነጋዴ፣ ዋግ የመታው ሥንዴ

- ብርቃት የሚገኘው ጤና ከመሆንና ከምግብ ነው

ስንቃችን በልባችን፣ እለ አሞራ

- የምናደርገውን እናውቃለን

ስንቅህን ባህያ፣ ዓመልህን በጉያ

- ባህርይህን እርም

ስንቅና ማህሌት እንደያዥው ነው

- ሊያጥርም ሊርዝምም ይችላል

ስንቅና ዓባይ እያደር ይቀላል

- ውሸታም ስው ሲነቃበት ይቀረዳል

ስንቅ ያስው ጦም አያድርም ዋስ ያስው አይታስርም

- ጥሪት ያስቀመጠ ወድቆ አይወድቅም

ስንት ያመጣ ሰኔ

- በሰኔ ያረሰ ብዙ ምርት ያገኛል

ስንኳን ረጋብ፣ ጥጋብም እችላለሁ

- ለምንም ነገር አልጫነቅም

ስንኳን ከጦርነት፣ ከወራም አልፈራ

- ለምንም ነገር አልጫነቅም

ስንዝር ሲለቁስት ክንድ ፈሰገ

- ፈት ላላየው፣ ጭንቅላቴ ላይ ወጣ

ስንዝርና ጋት አባትና እናት

- ሁለቱም ልክ ልክ አላቸው

ስንፍ የደባ፣ ላም የጋስሞታ

- አንድ ዓይነት ናቸው ይመሳሰላሉ

ሰደቡኝ ባይ፣ እመንገድ ላይ ያራል

- በራሱ ላይ ችግር ይጠራል

ስደተኛ ሲሰነብት፣ ይሆናል ባለባት

- እየቆዩ ሲሔዱ እንግድነት ይቀራል

ስደት ሰወሬ ያመቻል

- ጅብ የማያውቁት አገር ሔዶ ቁርበት አንጥፋልኝ አሰ

ስደት ከጨዋ ልጅ፣ መንገድ ከአገር ልጅ

- እየተጫወቱ የሚሔዱት መንገድ ርቀቱ አይታወቅም

ስደብ በልጅ ያምራል

- ትልቅ ሲላደብ አያምርበትም

ስደብሽና ስድቤ እኩል ነው ትርፉ ሰው መስማቱ ነው

- እኩል ተሰዳድቦናል ሰውም ታዝቦናል

ስደ የሰመዶ ጥሻ፣ ሲይዙት ይጓጉራል

- በሥርዓት ያላደገ ልጅ ችግር ይፈጥራል

ስጡኝ አለማስት ከወዳጅ መሰንበት

- ሰው ሁሉ አምጣ ሲሉት አይወድም